

**Hallituksen esitys Eduskunnalle rajat ylittäviä
sulautumisia ja jakautumisia koskevaksi
yhteisölainsäädännöksi**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan rajat ylittäviä sulautumisia ja jakautumisia koskevien säännösten lisäämistä osakeyhtiölakiin ja osuuskuntalakiin sekä rahoitustoimintaa koskeviin lakeihin siten, että suomalainen osakkeenomistajien tai jäsenten rajoitetulla vastuulla toimiva yritys voi osallistua sellaiseen rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen, johon osallistuu Euroopan talousalueeseen kuuluvasta toisesta valtiosta olevia yhtiöitä. Rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista voidaan käyttää yritysrajojen järjestämiseen yli valtiollisten rajojen.

Ehdotuksen tarkoituksena on pääomayhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevan direktiivin voimaan saattaminen Suomessa. Lisäksi ehdotetaan suomalaisten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi ja oikeustilan selventämiseksi, että rajat ylittävää sulautumista koskevia säännöksiä sovellettaisiin myös sellaiseen muuhun sulautumiseen, joka toteutetaan kansallisen sulautumisen osalta sallitulla tavalla, mutta josta ei säädetä direktiivissä. Samoista syistä ehdotetaan säännöksiä myös rajat ylittävästä jakautumisesta, vaikka direktiivi ei koske jakautumista.

Ehdotettu sääntely koskisi yksityisiä ja julkisia osakeyhtiöitä, osuuskuntia, osakeyhtiö-, osuuskunta- ja säästöpankkimuotoisia luottolaitoksia sekä sellaisia keskinäisiä kiinteistöosakeyhtiöitä, joihin sovelletaan asunto-osakeyhtiölakia.

Osakeyhtiölaissa ja osuuskuntalaissa ehdotetaan säädettäväksi tilanteista, joissa rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen on mahdollista. Näissä laeissa ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävää sulautumista koskevasta sulautumissuunnitelmasta, muista sulautumisasiakirjoista ja niiden julkistamisesta, sulautumista koskevasta yhtiön päätöksestä, osakkeenomistajien, jäsenten, muiden sijoittajien ja velkojen suojasta rajat ylittävän sulautumisen ja

jakautumisen yhteydessä sekä rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen rekisteröinnistä ja oikeusvaikutuksista.

Poikkeukset kansallisesta yhteisölainsäädännöstä johtuvat joko direktiivistä tai rajat ylittävän rakennejärjestelyn erityispiirteistä. Näiltä osin ehdotuksen sääntelyperiaatteet vastaavat pääosin sitä, mitä eurooppayhtiön tai eurooppaosuuskunnan perustamisesta rajat ylittävän sulautumisen kautta on säädetty.

Ehdotuksen mukaan rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvan suomalaisen yrityksen on täytettävä kaikki sulautumisen tai jakautumisen edellytyksenä olevat toimet ja muodollisuudet ennen sulautumisen täytäntöönpanoa. Esimerkiksi säänneltyä rahoituselinkeinoja harjoittavan yrityksen on etukäteen selvitettävä valvontaviranomaiselle, miten toimintaa jatketaan tai se lopetetaan Suomessa toiseen valtioon sulautumisen yhteydessä. Ehdotuksen sääntelyperiaatteet vastaavat eurooppayhtiölakia ja eurooppaosuuskuntalakia.

Lisäksi ehdotetaan kansalliseen sulautumiseen sovellettavan velkojien suojan ajallista pidennystä julkisoikeudellisten saatavien osalta, koska rajat ylittävän sulautumiseen ei voida soveltaa kansallisesta sulautumisesta poikkeavia vaatimuksia. Kansallisen yhteisölainsäädännön yhdenmukaisuuden ja selkeyden parantamiseksi ehdotetaan myös, että osuuskuntalain säännökset sulautumisesta ja jakautumisesta muutetaan soveltuvin uutta osakeyhtiölakia vastaavasti.

Lisäksi ehdotetaan eräitä muutoksia rekisteri- ja yrityskiinnityslainsäädäntöön.

Esitys liittyy Suomen jäsenyyteen EU:ssa, mikä velvoittaa saattamaan direktiivin noudattamisen edellyttämät kansalliset säännökset voimaan viimeistään 15 päivänä joulukuuta 2007. Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 15 joulukuuta 2007.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Nykytila	4
1.1. Direktiivin voimaantulo	4
1.2. Direktiivin pääasiallinen sisältö	4
1.3. EY-tuomioistuimen päätös sijoittautumisvapauden soveltamisesta rajat ylittävään sulautumiseen	5
1.4. Rajatylittäviä sulautumisia ja jakautumisia koskeva lainsäädäntö muissa EU:n jäsenvaltioissa	5
1.5. Rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen verokohtelu	5
1.6. Rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvä talletussuoja ja sijoittajien korvausjärjestelmä	8
2. Muutostarve	10
2.1. Direktiiviin perustuva sääntelyvelvollisuus	10
2.2. Direktiivissä sallittu kansallinen erityissääntely	10
Sääntelymahdollisuudet	10
Sääntelytarve	10
Mietinnön ulkopuolelle jääviä kysymyksiä	13
3. Keskeiset ehdotukset	13
4. Esityksen vaikutukset	15
4.1. Taloudelliset vaikutukset	15
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	20
5. Asian valmistelu	20
5.1. Rajat ylittävien rakennejärjestelyiden yhtiöoikeudellinen sääntely - työryhmä	20
5.2. Lausunnot työryhmän mietinnöstä	20
5.3. Jatkovalmistelu	21
6. Riippuvuus muista esityksistä	21
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	21
1. Osakeyhtiölaki	21
2. Osuuskuntalaki	52
3 Kaupparekisterilaki ja yritys- ja yhteisötietolaki	53
Kaupparekisterilaki	53
4 Yrityskiinnityslaki	54
5 Luottolaitoslainsäädäntö	54
6. Arvopaperimarkkinalaki ja muu arvopaperilainsäädäntö	55
7. Voimaantulo	55
LAKIEHDOTUKSET	56
Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	56
osakeyhtiölain voimaannpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	64

osuuskuntalain muuttamisesta	65
kaupparekisterilain 3 ja 18 a §:n muuttamisesta.....	82
yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta	82
yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta.....	83
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 5 b §:n muuttamisesta	84
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 b §:n muuttamisesta.....	84
arvopaperimarkkinalain 3 luvun 7 a §:n ja 4 a luvun 5 b §:n muuttamisesta	85
sijoitusrahastolain muuttamisesta	87
sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 20 b ja 20c §:n muuttamisesta.....	88
arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 14 b §:n muuttamisesta	89

LIITTEET

Rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen -kuvat

Suomi sijaintipaikkana (ETLA)

Ulkomaisen ja kotimaisen omistuksen osuus suomalaisessa rahoitustoiminnassa (Suomen pankki)

Taulukko direktiivin 2005/56/ETY täytäntöönpanosta Suomessa

Lagförslag

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Direktiivin voimaantulo

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi pääomayhtiöiden rajatylittävistä sulautumisista (2005/56/ETY), jäljempänä direktiivi), on sovellettava Euroopan unionin (EU) jäsenvaltioissa 15 päivästä joulukuuta 2007. Direktiivissä säännelty rajat ylittävä sulautuminen helpottaa osakeyhtiöiden ja osakkaiden tai jäsenten rajoitetulla vastuulla toimivien muiden yritysten rajat ylittäviä rakennejärjestelyitä Euroopan unionin alueella.

Direktiiviä sovelletaan EU-valtioiden lisäksi muissa Euroopan talousalueeseen (jäljempänä, ETA) kuuluvissa valtioissa (ETA:n sekakomitean päätös N:o 127/2006).

1.2. Direktiivin pääasiallinen sisältö

Direktiiviä sovelletaan sellaiseen pääomayhtiöiden sulautumiseen, johon osallistuvat yhtiöt kuuluvat vähintään kahden eri jäsenvaltion lainsäädännön soveltamisalaan ja jotka on perustettu vähintään kahden eri jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti ja joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on yhteisössä (1 artikla).

Direktiivissä pääomayhtiöllä tarkoitetaan EU:n jäsenvaltiosta olevien julkisten ja yksityisten osakeyhtiöiden ja niitä vastaavien muiden yhtiöiden lisäksi sellaista jäsenvaltiosta olevaa omistajien rajoitetulla vastuulla toimivaa muuta oikeushenkilöä, jossa on omistajien pääomapanoksia ja jota koskevien tietojen julkistaminen ja jonka edustaminen on järjestetty ensimmäisessä yhtiöoikeudellisessa direktiivissä (68/151/ETY, jäljempänä julkistamisdirektiivi) tarkoitetulla tavalla (2 artikla).

Suomessa direktiivin soveltamisalaan kuuluvat osakeyhtiöiden lisäksi osuuskunnat ja asunto-osakeyhtiölain soveltamisalaan

kuuluvat liiketoimintaa harjoittavat keskinäiset kiinteistöyhtiöt sekä sellaiset keskinäiset vakuutusyhtiöt, joiden takuupääoma tuottaa osakkuuden yhtiössä.

Direktiivin mukaan jäsenvaltio voi päättää, ettei se sovelle direktiiviä sellaiseen rajat ylittävään sulautumiseen, jossa yhtenä osapuolena on osuuskuntamuotoinen yritys (3 artikla). Direktiivin valmistelun yhteydessä ilmeni, että osa jäsenvaltioista voi pyrkiä tulkitsemaan direktiiviä suppeasti ja osa laajasti. Osuuskuntaa tai keskinäistä yhtiötä koskevat kansalliset lait eroavat toisistaan huomattavasti enemmän kuin osakeyhtiötä koskevat kansalliset lait. Tämä voi vaikuttaa siihen, miten rajat ylittäviin sulautumisiin sovellettavan yhtiöoikeudellisen sääntelyn soveltamisala määritetään eri jäsenvaltioissa.

Direktiivi koskee vain sellaista rajat ylittävää sulautumista, jota vastaava kansallinen sulautuminen on mahdollinen jäsenvaltion lain mukaan (4 artiklan 1 kohdan a alakohta). Tämän vuoksi direktiivin täytäntöön panemiseksi ei ole tarpeen sallia esimerkiksi osakeyhtiö- ja osuuskuntamuotoisten yritysten välisiä sulautumisia laajemmin kuin mitä voimassa olevassa laissa tällä hetkellä säädetään. Eri valtioista olevien yhtiömuotojen sääntelyn erilaisuus voi johtaa siihen, että esimerkiksi eri valtioista olevia osakeyhtiöitä ei pidetä direktiivissä tarkoitetulla tavalla toisiaan vastaavina.

Direktiivin mukaan rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan pääosin kansallisia sulautumissäännöksiä (4 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 2 kohta).

Rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä laadittavaa sulautumissuunnitelmaa ja yhtiöiden toimesta laadittavia tai hankittavia muita sulautumisasiakirjoja koskevat säännökset (5, 7, 8 ja 15 artikla) eroavat vähäisessä määrin julkisten osakeyhtiöiden kansallista sulautumista koskevasta direktiivistä (78/855/ETY) ja Suomen kansallisesta lainsäädännöstä. Erot perustuvat lähinnä rajat ylittävän sulautumisen

erityispiirteisiin.

Sulautumissuunnitelman julkistamisen, sulautumisen rekisteröinnin, sulautumista koskevan päätöksen ja sulautumisen täytäntöönpanon osalta direktiivi (6 ja 9-14 artikla) vastaa pääosin eurooppayhtiöasetuksen ((EY) N:o 2157/2001) ja eurooppaosuuskunta-asetuksen ((EY) N:o 1435/2003) säännöksiä eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan perustamisesta sulautumisen kautta.

Direktiivissä säädetään myös henkilöstön osallistumisesta sulautumisen yhteydessä (16 artikla). Työministeriö vastaa direktiivin näiden säännösten voimaansaattamiseksi tarvittavan kansallisen sääntelyn valmistelusta.

1.3. EY-tuomioistuimen päätös sijoittautumisvapauden soveltamisesta rajat ylittävään sulautumiseen

EY-tuomioistuin antoi 13 joulukuuta 2005 tuomion C-411/03 (SEVIC Systems AG) sijoittautumisvapauden soveltamisesta rajat ylittävään sulautumiseen. Tapauksessa vastaanottavan valtion rekisteriviranomainen oli evännyt rajat ylittävän sulautumisen mm. sillä perusteella, että vastaanottavan valtion laissa ei säädetä rajat ylittävästä sulautumisesta.

EY-tuomioistuimen mukaan jäsenvaltion rekisteriviranomainen ei saa kieltäytyä rajat ylittävän sulautumisen rekisteröinnistä pelkästään sillä perusteella, ettei rajat ylittäviä sulautumisia ole säännelty kansallisesti ja että tällaisessa sulautumisessa osakkaiden, velkojen, henkilöstön tai muiden sidosryhmien asema voi yksilöimättömällä tavalla vaarantua. Tuomion yhtenä lähtökohtana näyttää olevan, että rajat ylittävästä sulautumisesta ei pitäisi aiheutua uudenlaisia ongelmia vastaanottavan yhtiön osakkaille eikä velkojille, henkilöstön tai yhtiön muille sidosryhmille. Toisaalta tuomioistuin tunnusti sulautuvan yhtiön kotivaltion oikeuden säännellä EU-oikeuden yleisten periaatteiden mukaisesti sulautuvan yhtiön oikeutta sulautua toiseen valtioon rekisteröitävään yhtiöön.

Joissakin jäsenvaltioissa on alustava

arvioitu EY-tuomioistuimen tuomion tarkoittavan sitä, että yhtiöillä voi olla oikeus toteuttaa myös rajat ylittävä jakautuminen suoraan sijoittautumisvapauden perusteella. On todennäköistä, että osa jäsenvaltioista helpottaa myös rajat ylittävää jakautumista vastaavalla tavalla kuin rajat ylittäviä sulautumisia koskevassa direktiivissä säädetään.

1.4. Rajatylittäviä sulautumisia ja jakautumisia koskeva lainsäädäntö muissa EU:n jäsenvaltioissa

Direktiivin täytäntöönpano on kesken kaikissa jäsenvaltioissa. Suurimmassa osassa jäsenvaltioista lakiehdotukset annetaan kevätkaudella 2007. Tietävästi rajat ylittävän jakautumisen sääntelyä harkitaan Suomen lisäksi ainakin Tanskassa ja Virossa.

1.5. Rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen verokohtelu

Yritysjärjestelydirektiivi

Eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä säädetään neuvoston direktiivissä 90/434/ETY, jota on muutettu neuvoston direktiivillä 2005/19/EY (jäljempänä yritysjärjestelydirektiivi).

Suomi on saattanut yritysjärjestelydirektiivin voimaan siten, että siihen perustuvat verosäännökset koskevat myös valtiolliset rajat ylittäviä yritysjärjestelyitä, vaikka Suomessa ei ole tähän asti ollut yhtiöoikeudellisia säännöksiä esimerkiksi rajat ylittävästä sulautumisesta.

Yritysjärjestelydirektiivin soveltamisalaan kuuluvat yritysmuodot

Direktiivin soveltamisalaan kuuluvat järjestelyn osapuolet ("jäsenvaltiossa sijaitseva yhtiö"), jos molempien osalta täyttyvät seuraavat kolme edellytystä (3 artikla):

1. Yhtiöllä on jokin direktiivin liitteessä lueteltu yhtiömuoto (Suomen osalta listassa ovat osakeyhtiö, osuuskunta, säästöpankki ja vakuutusyhtiö; muissa maissa yhtiömuodot

ovat jotakuinkin vastaavat; myös SE ja SCE sisältyvät listaan);

2. Yhtiöllä on verotuksellinen kotipaikka (tax residence) jossakin EU:n jäsenvaltiossa, eikä jokin voimassa oleva verosopimus rajoita tätä; sekä

3. Yhtiö on ilman valintamahdollisuutta ja vapautusta velvollinen suorittamaan jotakin direktiivissä lueteltua veroa (Suomen osalta on mainittu yhteisöjen tulovero; muissa maissa veromuodot ovat jotakuinkin vastaavat).

Suomessa direktiivi on saatettu voimaan siten, että laki edellyttää toisessa jäsenvaltiossa olevan osapuolena olevan yhtiön täyttävän mainitut kolme edellytystä.

Yritysjärjestelydirektiivin alueellinen soveltamisala

Yritysjärjestelydirektiivi koskee vain EU:n jäsenvaltioita. Sitä ei ole saatettu voimaan muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa. Mm. Norjassa on 2000-luvulla esitetty direktiivin yksipuolista voimaansaattamista, mutta tässäkään tapauksessa se ei sitoisi muita EU-maita, elleivät myös ne yksipuolisesti saata direktiivin kattamia tilanteita voimaan muita ETA-valtioita kohtaan.

Suomessa direktiivi on saatettu voimaan ainoastaan direktiivin edellyttämässä alueellisessa laajuudessa. Veroneutraalit säännökset eivät koske muita ETA-valtioita.

Rajat ylittävän sulautumisen verotus

Lainsäädäntö Suomessa. Rajat ylittäviä sulautumisia koskevat verosäännökset ovat olleet voimassa Suomen verolainsäädännössä jo vuodesta 1996 lähtien ja niitä on voinut soveltaa verovelvollisen vaatimuksesta jo vuodesta 1995 alkaen.

Yritysjärjestelydirektiivin yhtiömuotoluettelo kattaa keskeiset pääomayhtiöiden muodot. Sulautumissäännöksiä sovelletaan ainoastaan direktiivin liitteenä olevassa listassa mainittuihin yhtiömuotoihin.

Veroneutraalin sulautumisen edellytykset.

Sekä kansallisen että rajat ylittävän sulautumisen veroneutraalisuuden edellytykset ovat samat. Veroneutraalia

sulautumista koskevia säännöksiä sovelletaan järjestelyihin, joissa esimerkiksi yksi tai useampi osakeyhtiö (sulautuva yhtiö) purkautuen selvitysmenettelyttä siirtää kaikki varansa ja velkansa toiselle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) ja joissa sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat vastikkeena omistamiensa osakkeiden mukaisessa suhteessa vastaanottavan yhtiön liikkeeseen laskemia uusia osakkeita.

Vastike saa olla myös rahaa, kuitenkin enintään 10 prosenttia vastikkeena annettavien osakkeiden yhteenlasketusta nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua osakepääomaa.

Veroneutraalin sulautumisen edellytykset sisältyvät EVL 52a §:ään ja ne perustuvat yritysjärjestelydirektiivin 2 artiklan a-kohtaan.

Veroneutraalin sulautumisen vaikutukset.

Kun sulautuminen on veroneutraali, se on sitä sekä sulautumiseen osallistuville yhtiöille että niiden osakkeenomistajille (veroneutraali sulautuminen). Silloin noudatetaan jatkuvuusperiaatetta sekä yhtiöiden että niiden osakkeenomistajien verotuksessa. Sulautuminen ei aiheuta verovaikutuksia sulautuvalle yhtiölle eikä vastaanottavalle yhtiölle. Vastaanottava yhtiö saa sulautuvan yhtiön varoille saman verotuksessa poistamattoman hankintamenon kuin mikä sulautuvalla yhtiöllä oli. Esimerkiksi poistoero ei tuloudu veroneutraalissa sulautumisessa.

Myös verotuksen varaukset siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle. Tappiot siirtyvät tietyin edellytyksin, mutta se riippuu yhtiöiden omistussuhteista ja -ajoista ennen sulautumista.

Osakkeenomistajien ei katsota verotuksessa luovuttavan sulautuvan yhtiön osakkeita, joten heille ei voi muodostua luovutusvoittoa tai -tappiota.

Veroneutraalin sulautumisen veroseuraamukset sisältyvät EVL 52b §:ään ja ne perustuvat yritysjärjestelydirektiivin 4 artiklaan.

Kiinteän toimipaikan vaatimus kun vastaanottava yhtiö on ulkomainen

Rajat ylittävissä sulautumisissa veroneutraalisuudelle on asetettu lisäedellytys niissä tapauksissa, joissa

suomalainen yhtiö sulautuu ulkomaiseen yhtiöön. Silloin, kun vastaanottava yhtiö on toisessa EU:n jäsenvaltiossa asuva yhtiö, säännöksiä sovelletaan ainoastaan jos siirtyvät varat jäävät tosiasiallisesti liittymään vastaanottavan yhtiön Suomeen muodostuvaan kiinteään toimipaikkaan. Toisin sanoen varojen tulee jäädä Suomen verotusvallan alaisuuteen.

Jos varat eivät jää Suomen verotusvallan alaisuuteen eli siltä osin kuin ne eivät tosiasiaassa liity Suomeen muodostuvaan kiinteään toimipaikkaan tai ne lakkaavat tosiasiaassa liittymästä tähän kiinteään toimipaikkaan, varojen todennäköinen luovutushinta luetaan yhtiön veronalaiseksi tuloksi.

Kiinteän toimipaikan vaatimus EVL 52e §:ssä ja yritysjärjestelydirektiivin 4 artiklassa liittyy kansainvälisen vero-oikeuden perusrakenteisiin. Niiden mukaan valtio voi aina verottaa sellaisia yhtiöitä koko maailman laajuisesta tulostaan, jotka ovat kyseisessä valtiossa yleisesti verovelvollisia. Yleinen verovelvollisuus (resident company) ratkaistaan yhtiöiden osalta joko rekisteröinnin tai tosiasiallisen johtopaikan perusteella. Suomessa yleisesti verovelvollisia yhtiöitä ovat vain Suomessa rekisteröidyt yhtiöt.

Muut yhtiöt ovat rajoitetusti verovelvollisia. Rajoitetusti verovelvolliset (non-resident company) ovat ulkomailla rekisteröidyt yhtiöt. Suomi voi verosopimustensa perusteella verottaa rajoitetusti verovelvollisen yhtiön Suomesta saamaa liike tuloa ainoastaan, jos yhtiölle muodostuu Suomeen kiinteä toimipaikka. Kiinteän toimipaikan määritelmä vastaa tavallisesti OECD:n malliverosopimuksen 5 artiklaa. Kiinteä toimipaikka käsittää erityisesti yrityksen johtopaikan, siviili liikkeen, toimiston, tehtaan, työpajan, ja kaivoksen, öljy- tai kaasulähteen, louhoksen tai muun paikan, josta luonnonvaroja otetaan.

Kiinteitä toimipaikkoja verotetaan pääsääntöisesti samalla tavalla kuin suomalaisia osakeyhtiöitä. Tätä edellyttävät jo verosopimuksiin sisältyvät syrjintäkieltoartiklat sekä EY:n perustamissopimus.

Ei-veroneutraalin sulautumisen

verovaikutukset

Jos sulautuminen ei ole veroneutraali, jatkuvuusperiaatetta ei sovelleta. Sulautuvan yhtiön katsotaan verotuksessa purkautuvan, jolloin sen varojen käypä arvo tuloutuu.

Suomalaisen purkukäytännön mukaisesti kuitenkin taseessa näkymätön liikearvo ei tuloudu, ellei sen katsota kohdistuvan luovutuskelpoisiin aineettomiin oikeuksiin tai siirtokelpoisiin sopimuksiin, jotka tuottavat kassavirtaa. Osakkeenomistajan katsotaan luovuttavan sulautuvan yhtiön osakkeet ja hankkivan uusia vastaanottavan yhtiön osakkeita. Kaikki sulautuvan yhtiön varaukset purkautuvat. Jäljelle jäävät tappiot eivät siirry.

Exit-verot

Ns. exit veroja voi syntyä rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä kahdella tavalla:

1. Kun siirtyvät varat eivät jää sulautuvan yhtiön sijaintivaltioon muodostuvaan vastaanottavan yhtiön kiinteään toimipaikkaan; tai

2. Veroneutraalin sulautumisen tunnusmerkit eivät täyty.

EY-tuomioistuimessa on ollut vireillä tapauksia, jotka liittyvät tämän tyyppisiin exit-veroihin. Tapaukset ovat koskeneet tähän mennessä ainoastaan luonnollisen henkilön verotuksellisen kotipaikan siirtymistä.

Luonnollista henkilöä koskee tapaus C-9/02 ”de Lasteyrie”. Sen mukaan EY 43 artiklan sijoittautumisvapauden periaatetta on tulkittava siten, että sen vastaista on se, että jäsenvaltio ottaa käyttöön veronkiertovaaran estämiseksi vielä toteutumattomien luovutusvoittojen verotusjärjestelmän tilanteessa, jossa verovelvollinen siirtää verotuksellisen kotipaikkansa pois tästä valtiosta.

Tuoreessa tapauksessa C-470/04 ”N.” asiaa tarkennetaan. Sen mukaan exit-veron määrittäminen näyttää kuitenkin olevan mahdollista, kunhan se ei johda ankarampaan verotukseen kuin mitä verovelvollinen joutuisi maksamaan luovuttaessaan osakkeet.

Yhtiöverotusta koskee tapaus C-436/00 ”X ja Y”, joka koski osakevaihtoon liittyvää veronlykkäystä.

EY-tuomioistuimen tapausten valossa on mahdollista, että exit-veron määrääminen on vastoin EY 43 artiklan sijoittautumisvapautta.

Komission tiedonannon 19 joulukuuta 2006 (COM(2006) 825 final). mukaan tapaus C-9/02 ”de Lasteyrie” on selkeästi sovellettavissa myös yrityksiin. Tiedonannossa käsitellään muun muassa tilannetta, jossa varat lakkaavat kuulumasta kiinteään toimipaikkaan yritysjärjestelyn jälkeen, mutta niitä ei luovuteta. Komission mukaan jäsenvaltio voi pitää itsellään verotusvallan exit-tilanteissa, kunhan se ei johda välittömään veronmaksuun ennen varojen luovuttamista. Veronmaksun lykkäämiselle ei myöskään saa asettaa muita edellytyksiä. Verovelvolliselle voidaan kuitenkin asettaa kohtuullisia velvoitteita ilmoittaa varojen asemasta vuosittain sekä niitä luovutettaessa tai niiden siirtyessä kolmannen maan verotusvallan alaisuuteen.

Komissio on ottanut kantaa myös exit-verojen sallittavuuteen suhteessa Euroopan talousalueeseen kuuluihin valtioihin. Koska perustamissopimuksen mukaiset perusvapaudet sisältyvät samanlaisina myös ETA-sopimukseen, tapauksilla C-9/02 ”de Lasteyrie” ja C-470/04 ”N.” on välitöntä merkitystä myös ETA-sopimuksen kannalta. Komission kannan mukaan edellä mainittujen periaatteiden soveltaminen ETA-valtioihin riippuu siitä, onko EU:n jäsenvaltion ja ETA-valtion välinen tehokas virka-apumenettely ja tietojenvaihto mahdollista. EU:ssa virka-avusta ja tietojenvaihdosta on säädetty direktiiveissä 77/799/ETY ja 76/308/ETY. Jos vastaavista menettelyistä on sovittu EU:n jäsenvaltion ja ETA-valtion välisessä verosopimuksessa, ei komission käsityksen mukaan voida soveltaa ankarampia exit-verosääntöjä kuin EU:n jäsenvaltioiden kohdalla.

Rajat ylittävän jakautumisen verotus

Rajat ylittävät jakautumiset sisältyvät myös yritysjärjestelydirektiivin soveltamisalaan, joten niidenkään osalta ei ole tarvetta kansalliselle lainsäädännölle kovin suuressa määrin.

Direktiiviin on lisätty osittaisjakautumisen käsite vasta vuoden 2005 muutoksella, jota

koskevan direktiivin säännökset on saatettava voimaan viimeistään vuoden 2007 alussa. Veroneutraali osittaisjakautuminen edellyttää kuitenkin, että sekä siirrettävä liiketoiminta että jäljelle jäävä liiketoiminta muodostavat yhden tai useamman ”liiketoimintakokonaisuuden”. Säännökset tulevat Direktiivin täytäntöönpanoa koskevan hallituksen esityksen (HE 247/2006) ja sitä koskevan eduskunnan valtiovarainvaliokunnan mietinnön (VaVM 42/2006) mukaan veroneutraali osittaisjakautuminen edellyttää liiketoimintakokonaisuuden muodostumista sekä siirtyvän että jäljelle jäävän toiminnan osalta..

Kotipaikan siirtämisen verotus

Yritysjärjestelydirektiiviin on lisätty eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan sääntömääräisen kotipaikan siirtämisestä säännökset, jotka tulivat voimaan 1.1.2006.

Direktiivi ei sisällä muiden sen kattamien yhtiöiden kotipaikan siirtämistä koskevien yhtiöiden kotipaikan siirtoa.

Elinkeinoverolaki ei varsinaisesti sisällä säännöstä, jonka perusteella verotettaisiin Suomesta kotipaikkansa siirtävää yhtiötä. Ns. exit taxia koskevat säännökset koskevat vain rajoitetusti verovelvollisen yhtiön eli ulkomailla rekisteröidyn yhtiön Suomessa olevasta kiinteästä toimipaikasta pois siirtyviä varoja (EVL 51e §). On mahdollista, että itse kotipaikan siirtyminen ei laukaisisi veroaikutuksia, koska asiasta ei ole säännöstä verolaissa. Jos kotipaikan siirtämisen jälkeen yhtiön varoja siirtyy pois Suomen verotusvallasta, Suomi voi verottaa näihin varoihin sisältyvää arvonnousua EVL 51e §:n nojalla. Asiasta ei ole vakiintunutta käsitystä.

1.6. Rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvä talletussuoja ja sijoittajien korvausjärjestelmä

Talletussuoja

Talletusten vakuusjärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 94/19/EY, jäljempänä

talletussuojadirektiivi, mukaan luottolaitokseen tehtyjen talletusten suoja perustuu luottolaitoksen kotivaltiossa voimassa olevaan talletussuojaan. Luottolaitokseen tehtyt talletukset voidaan liittää toisen valtion, jäljempänä *isäntävaltio*, talletussuojan piiriin vain siltä osin kuin talletusten katsotaan kuuluvan isäntävaltiossa sijaitsevalle luottolaitoksen sivuliikkeelle eivätkä talletukset kuulu kotivaltion talletussuojan piiriin. Isäntävaltion talletussuoja voi tulla sovellettavaksi vain siltä osin kuin se ylittää kotivaltiossa tarjotun talletussuojan.

Jos liikepankki, osuuspankki tai säästöpankki sulautuu toisessa valtiossa rekisteröityyn tai rekisteröitävään yritykseen, sulautuvaan pankkiin tehtyihin talletuksiin sovelletaan sulautumisen jälkeen lähtökohtaisesti vain vastaanottavan pankin kotivaltion talletussuojaa. Jos suomalainen pankki sulautuu esimerkiksi ruotsalaiseen pankkiin, kaikki suomalaiseen pankkiin tehtyt talletukset siirtyvät ruotsalaisen talletussuojan piiriin. Koska Ruotsin talletussuoja ei korvaa määräaikaistalletuksia samassa laajuudessa kuin Suomen talletussuoja, pankin suomalaisissa sivukonttoreissa olevat määräaikaistalletukset voidaan erikseen suojata Suomen talletussuojarahastossa siltä osin kuin ne eivät kuulu Ruotsin talletussuojan piiriin. Sama koskee suomalaisen luottolaitoksen rajat ylittävän jakautumisen kautta toiseen valtioon rekisteröitävälle tai rekisteröidylle luottolaitokselle siirtyviä talletuksia.

Talletussuojarahaston itsenäisyydestä säädetään luottolaitostoinnista annetun lain 65h §:ssä. Talletussuojarahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan talletussuojarahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Tätä osuutta ei lain mukaan saa lukea pankin varoiksi. Tämän mukaan suomalaisen talletuspankin rahastolle maksamat kannatusmaksut eivät pankin kotivaltion vaihtuessa tai sen sulautuessa ulkomaiseen pankkiin siirtyisi talletusten mukana osaksi uuden kotivaltion talletussuojajärjestelmää.

Sijoitusten suoja

Sijoittajien korvausjärjestelmää koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/9/EY mukaan myös sijoituksia koskeva korvausjärjestelmä määräytyy palveluntarjoajan kotivaltion perusteella (2 artikla). Isäntävaltion korvausjärjestelmä voi tulla sovellettavaksi vain siltä osin, kuin se ylittää kotivaltiossa tarjotun suojan. Direktiivissä ei ole säädetty sijoituspalveluyrityksen sulautumisesta tai jakautumisesta toiseen jäsenvaltioon rekisteröitävään yritykseen eikä kotipaikan siirtämisestä toiseen valtioon tai toisesta valtiosta Suomeen. Sijoituspalveluyrityksistä annetussa laissa (SipäL, 579/1996) säädetään rajat ylittävästä sulautumisesta vain eurooppayhtiön perustamisen yhteydessä.

Jos sijoituspalvelua tarjoava pankki tai sijoituspalveluyritys sulautuu toiseen valtioon rekisteröitävään yhtiöön, sen toimilupa Suomessa peruutetaan ja jäsenyys korvausrahastossa päättyy ja sen asiakkaat siirtyvät toisen EU-jäsenvaltion suojajärjestelmän piiriin. Jos ulkomainen yritys sulautuu Suomessa toimivaan pankkiin tai sijoituspalveluyritykseen, ulkomaisen yrityksen ulkomailla sijaitsevista toimipaikoista voi tulla suomalaisen yhtiön sivuliikkeitä, joiden asiakkaat tulevat suomalaisen korvausjärjestelmän piiriin. Rajat ylittävässä kokonaisjakautumisessa sama koskee suomalaisen jakautuvan yhtiön jäsenyyttä korvausrahastossa ja asiakkaiden siirtymistä toisen EU-valtion suojajärjestelmän piiriin. Osittaisjakautumisessa sama koskee vain asiakkaita, jos jakautuva yhtiö jatkaa edelleen korvausjärjestelmän piiriin kuuluvaa toimintaa Suomessa.

Korvausrahaston rahoitus voi perustua pääosin lainoihin, jotka rahasto ottaa korvattavan tapahtuman jälkeen ja jotka maksettaisiin takaisin rahaston jäseniltä perittävillä korotetuilla kannatusmaksuilla. Laissa säädetään myös rahastosta eroavan jäsenen vastuu ennen jäsenyyden päättymistä syntyneen korvattavan tapahtuman kattamisesta. Korvausrahastoon maksetut kannatusmaksut ovat rahaston omaisuutta. Rahaston jäsenyryksellä ei ole oikeutta vaatia osuuttaan korvausrahastosta erotettavaksi itselleen tai luovuttaa sitä

toiselle.

Jos suuri palveluntarjoaja sulautuu tai jakautuu ulkomaiseen yritykseen, sen maksamat kannatusmaksut eivät siirtyisi mukana.

2. Muutostarve

2.1. Direktiiviin perustuva sääntelyvelvollisuus

Suomen on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämät säännökset ja määräykset voimaan 15 joulukuuta 2007 mennessä.

Jäsenvaltion lainsäädännössä voidaan säätää rajat ylittävistä sulautumisesta kansallisesta sulautumisesta poikkeavasti vain direktiivissä sallitulla tavalla (4 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 2 kohta). Suomalaisilla yhtiöillä on siten lähtökohtaisesti samat yhtiöoikeudelliset keinot toteuttaa kansallinen ja rajat ylittävä sulautuminen.

Direktiivin perusteella jäsenvaltion on säädettävä rajat ylittävän sulautumisen määritelmästä (2 artiklan 2 kohta ja 3 artiklan 1 kohta), rajat ylittäviä sulautumisia koskevan sääntelyn soveltamisalasta (1 artikla, 2 artiklan 1 kohta, 3 artiklan 2 ja 3 kohta ja 4 artiklan 1 kohdan a alakohta), rajat ylittävää sulautumista koskevasta sulautumissuunnitelmasta ja muista sulautumisasiakirjoista sekä sulautumishankkeen julkistamisesta (5-8 artikla), sulautumissuunnitelman hyväksymisestä (9 artikla), sulautumisen rekisteröinnistä, voimaantulosta ja oikeusvaikutuksista (10-14 artikla), yksinkertaistetuista muodollisuuksista tytäryhtiösulautumisessa ja kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella (15 artikla) sekä henkilöstön osallistumisen järjestämisestä sulautumisen yhteydessä (16 artikla).

2.2. Direktiivissä sallittu kansallinen erityissääntely

Sääntelymahdollisuudet

Joidenkin direktiivissä säänneltyjen seikkojen osalta jäsenvaltiolla on oikeus

antaa direktiivistä poikkeavia tai sitä täydentäviä säännöksiä direktiivistä ilmenevän valtuutuksen perusteella. Kansallisesti voidaan siten säätää esimerkiksi osuuskuntien rajaamisesta sääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle (3 artikla), erityisestä vähemmistönsuojasta rajat ylittävissä sulautumisissa (4 artiklan 2 kohta ja 10 artiklan 3 kohta), sulautumissuunnitelman hyväksyvistä yhtiön elimistä tietyissä tapauksissa (9 artiklan 3 kohta), sulautumisen lainmukaisuutta valvovasta viranomaisesta (10 ja 11 artikla), sulautumisen voimaantulosta (12 artikla) sekä sulautumisen rekisteröinnistä ja julkistamisesta (13 artikla).

Sääntelytarve

Sääntelyn yhdenmukaisuus ja selkeys. Direktiivissä sallittuja poikkeusmahdollisuuksia on tarkoituksenmukaista käyttää rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi suhteessa kansallisia sulautumisia koskevaan sääntelyyn. Sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön tai muun yrityksen johdon, osakkeenomistajien, jäsenten, tilintarkastajien, velkojen sekä yrityksen ja sen omistajien sidosryhmien kannalta on suotavaa, että kansallisen ja rajat ylittävän sulautumisen väliset erot ja yhtäläisyydet ovat mahdollisimman helposti havaittavissa. Myös tämä voidaan toteuttaa siten, että rajat ylittävää sulautumista koskeva sääntely vastaa mahdollisimman pitkälti kansallista sulautumista koskevaa sääntelyä.

Osakkeenomistajien ja jäsenten suoja. Vastaanottavan ulkomaisen yhtiön yhtiömuoto voi poiketa suomalaisen sulautuvan osakeyhtiön tai osuuskunnan omistajien ja muiden sijoittajien kannalta olennaisesti kotimaisesta yhteisömuodosta. Tällöin kansallisen yhtiöoikeuden yleisten periaatteiden noudattaminen voi edellyttää, että sulautumispäätökseen sovelletaan 2/3:n määräenemmistöä tiukempia päätösvaatimuksia. Työryhmän mielestä ei ole tarkoituksenmukaista määritellä laissa yksityiskohtaisesti sitä, mitkä ulkomaiset yhteisömuodot vastaavat kotimaisia yhteisömuotoja.

Suomalaisen osakeyhtiön tai osuuskunnan sulautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään yritykseen on toimenpide, joihin Suomeen rekisteröidyn osakeyhtiön tai osuuskunnan osakkeenomistajien, jäsenten ja velkojien ei ole tähän asti tarvinnut varautua. Näiden toimien vaikutuksia osakkeenomistajien ja jäsenten asemaan voi olla vaikea ennakoida, koska yhtiö tai osuuskunta voi sulautua kotipaikkansa mihin tahansa nykyiseen tai tulevaan ETA-valtioon ja jäsenten asemaan olennaisesti vaikuttava kansallinen sääntely on vain osittain harmonisoitu direktiivillä. Sama koskee sulautumisen vaikutuksia erityisesti muiden kuin sopimussuhteessa olevien velkojien asemaan. Toisaalta osakkeenomistajien, jäsenten ja velkojien suojan tason ja käytettävien keinojen valinnassa on otettava huomioon, että direktiivin vähimmäistason ylittävä osakkeenomistajien, jäsenten ja velkojien suoja voi vaikuttaa yritysten sijoittumisvaltion valintaa koskevaan päätökseen.

Osakeyhtiön osakkeenomistajien ja osuuskunnan jäsenten suojaa on selvitetty tarkemmin vastaavilta osin eurooppayhtiölain (742/2004) ja eurooppaosuuskuntalain (906/2006) esitöissä (hallituksen esitys 55/2004 vp, sivut 6 ja 7). Tämän vuoksi on perusteltua varmistaa jäsenten asema osakeyhtiön tai osuuskunnan sulautuessa vastaavalla tavalla kuin osakeyhtiölaissa säädetään sulautumista vastustavan osakkeenomistajan oikeudesta vaatia osakkeidensa lunastamista ja osuuskuntalaissa säädetään sulautuvan osuuskunnan jäsenten oikeudesta erota osuuskunnasta. Direktiivissä sallitaan kansalliset vähemmistönsuojasäännökset (4 artiklan 2 kohta).

Velkojien suojaan sulautumisessa sovelletaan direktiivin mukaan kansallista sulautumista koskevia säännöksiä (4 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 2 kohta). Julkisoikeudellisten saatavien perimisen helpottamiseksi on tarpeen, että erityisesti rajat ylittävään sulautumiseen liittyvää velkojien suojaa sovelletaan myös sellaisiin veroihin ja muihin julkisoikeudellisiin maksuihin, jotka kohdistuvat sulautumista edeltävään aikaan ja joita ei ole pantu maksuun ennen velkojien vastustukselle

varatun määräajan päättymistä. Ilman tuomioistuimen päätöstä Suomessa täytäntöön pantavan julkisoikeudellisen maksun periminen ulosottoteitse voi olla olennaisesti vaikeampaa rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen.

Velkojien suojaa koskevan tavoitteen toteuttaminen edellyttää, että myös kansallisessa sulautumisessa velkojien suojaa laajennetaan vastaavasti, koska rajat ylittävän sulautumisen osalta ei voida säätää erityisvaatimuksia.

Toisaalta ei ole ilmennyt tarvetta laajentaa velkojien suojaa osakepääoman alentamisen yhteydessä. Velkojien suojan laajentaminen myös osakepääoman alentamisen yhteydessä voisi tarpeettomasti vaikeuttaa yhtiön pääomarakenteen muuttamista osakepääoman alentamisen kautta. Suomalaisen sulautuvan yhteisön velkojan kannalta on riittävää, että velkoja voi sulautumissuunnitelmasta ilmenevän vastaanottavan yhtiön yhtiömuodon perusteella arvioida, onko velkojalla syytä vastustaa sulautumista.

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvan Suomeen rekisteröidyn yhtiön on täytettävä kaikki sulautumisen edellytyksenä olevat toimet ja muodollisuudet ennen kuin rekisteriviranomainen voi antaa yritykselle sulautumisen tai siirron täytäntöönpanon edellytyksenä olevan todistuksen (10 artikla). Tämän vuoksi esimerkiksi säänneltyä rahoituselinkeinoa harjoittavan yhtiön on ennen todistuksen saamista esitettävä selvitys siitä, miten yhtiön toimintaa jatketaan tai miten toiminta lopetetaan Suomessa sulautumisen tai kotipaikan siirron yhteydessä.

Muilta osin ei ole havaittu yleistä tarvetta säätää rajat ylittävän sulautumisen osalta osakeyhtiölakiin, osuuskuntalakiin ja muuhun lainsäädäntöön sisältyvää yhtiöoikeudellista sääntelyä pidemmälle menevästä jäsenten eikä velkojien ja muiden sivullisten suojasta.

Valvontamahdollisuudet. Sulautumisen aikana vireillä oleva tai myöhemmin aloitettava vero- tai pankkitarkastus taikka muu vastaava toimenpide ei olennaisesti vaikuta Suomen viranomaisten mahdollisuuksiin tutustua sulautumista edeltävään aikaan kohdistuvaan

kirjanpitoaineistoon. Kirjanpitolain (1336/1997, KPL) 2 luvun 10 §:ssä säädetään kirjanpitoaineiston säilyttämisestä silloin, kun toiminta tai kirjanpitovelvollisuus Suomessa päättyy. Jos toimintaa jatketaan kiinteästä toimipaikasta Suomessa sulautumisen tai kotipaikan siirron jälkeen, Suomeen on rekisteröitävä sivuliike, jolla on kaupparekisteriin merkitty edustaja Suomessa (kaupparekisterilain, 129/1979, KRL, 3 §:n 1 momentin 4 kohta ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain, 122/1919, 1 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 §). Säänneltyjen elinkeinojen osalta on voimassa erityissäännöksiä. Kun esimerkiksi kysymyksessä on luottolaitos, on sivukonttorin perustamisessa noudatettava ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain (1608/1993) sijoittautumisoikeutta koskevia säännöksiä. Nämä säännökset perustuvat luottolaitosdirektiivin III osaston säännöksiin. Sulautumisesta tai kotipaikan siirrosta ei siten tarvita uusia säännöksiä valvontaa varten.

Suomessa toimivan ulkomaisen sivuliikkeen kirjanpitovelvollisuus määräytyy KPL:n pääsäännön mukaisesti (1 luvun 1 momentti). Kirjanpitovelvollinen on oikeudellisesta muodosta riippumatta jokainen, joka harjoittaa liike- tai ammattitoimintaa. Kirjanpitolautakunnan käytännössä on katsottu, että liike- ja ammattitoiminnan tulee niihin sovellettavien yleisten kriteerien lisäksi olla luonteeltaan jatkuvaa sekä tapahtua pysyvästä toimipaikasta käsin. Jatkuvuuden ja pysyvyyden kriteereihin on katsottu pääsääntöisesti voitavan soveltaa verolainsäädännössä omaksuttua niin sanotun kiinteän toimipaikan käsitettä (KILA 1275/1994).

Ulkomaisen yhtiön suomalaisen sivuliikkeen kirjanpidon tarkastus sisältyy koko yhtiön tilintarkastukseen sen kotivaltion lainsäädännön mukaisesti, jos yhtiön tilinpäätös laaditaan, tarkastetaan ja julkistetaan EY:n säädösten mukaisesti tai vastaavalla tavalla (tilintarkastuslain, TTL, [1 §:n 3 momentti]). Tällöin sivuliikkeen osalta ei esimerkiksi laadita ja julkisteta tilintarkastuslain vaatimuksia vastaavaa tilintarkastuskertomusta. Muussa tapauksessa

kolmannelta valtiosta olevan yhtiön kirjanpitovelvollisen sivuliikkeen tarkastamiseen sovelletaan kaikilta osin tilintarkastuslakia.

Sulautumisen vastustaminen yleisen edun perusteella. Direktiivin mukaan rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan myös sellaista jäsenvaltion lainsäädäntöä, joka antaa kansallisille viranomaisille mahdollisuuden vastustaa tiettyä kansallista sulautumista yleisen edun vuoksi (4 artiklan 1 kohdan b alakohta). Direktiivin johdannon mukaan kansallisilla säännöksillä ei saisi rajoittaa sijoittautumisvapautta eikä pääoman vapaata liikkuvuutta, paitsi jos tämä on perusteltua EY-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti ja erityisesti, jos yleinen etu sitä vaatii ja jos rajoitukset ovat välttämättömiä ja ja asianmukaisia tällaisten ensisijaisten vaatimusten täyttämiseksi (3. johdantokappale).

Vastustamismahdollisuuden sisältöä on selvitetty yksityiskohtaisesti eurooppayhtiölain esitöissä (hallituksen esitys 55/2004 vp, sivut 8 ja 9).

Rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä yleisen edun alaan kuuluvat tavoitteet voidaan turvata Suomen lainsäädännössä riittävällä tavalla siten, että Suomen viranomaisten toimintaedellytykset sekä suomalaisen osakeyhtiön osakkeenomistajien, osuuskunnan jäsenten ja velkojien asema järjestetään EY-oikeuden sallimissa rajoissa vastaavalla tavalla kuin kansallisessa sulautumisessa.

Tarve rajat ylittävän jakautumisen sääntelyyn perustuu suomalaisten yritysten tarpeisiin toteuttaa kansainvälisiä rakennejärjestelyitä ja siihen, että näin voidaan osaltaan vaikuttaa siihen, miten Suomea arvioidaan ulkomaisten investointien kohteena. EYTI:n Sevic-päätöksen vuoksi on lisäksi yritysten ja niiden sidosryhmien sekä viranomaisten kannalta tarpeen luoda rajat ylittävän sulautumisen sääntelyä vastaava vakiomuotoinen, selkeä ja ennakoitava menettely myös rajat ylittävää jakautumista varten. Osakkeenomistajien, muiden sijoittajien, jäsenten, velkojien, henkilöstön ja viranomaisten kannalta on tarpeen, että näiden asema järjestetään rajat ylittävässä jakautumisessa vastaavalla tavalla kuin rajat ylittävässä sulautumisessa.

Rekisterilainsäädäntö. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset rekisterilainsäädännön tekniset tarkistukset vastaavat eurooppayhtiö- ja eurooppaosuuskuntalainsäädännön yhteydessä tehtyjä kaupparekisterilain (129/1979) ja yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) muutoksia.

Mietinnön ulkopuolelle jääviä kysymyksiä

Säästöpankkilain (1502/2001) muutokset valmistellaan erikseen yhteistyössä valtiovarainministeriön, rahoitustarkastuksen ja pankkien etujärjestöjen kanssa tässä mietinnössä liikepankki- ja osuuspankkilainsäädännön osalta ehdotettavaa sääntelyä vastaavasti. Samassa yhteydessä voidaan tarvittaessa saattaa ajan tasalle myös muu säästöpankkien sulautumista ja jakautumista koskeva sääntely, joka tällä hetkellä vastaa pääsääntöisesti vanhaa osakeyhtiölakia.

Myös kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termineillä annetun lain (772/1988) muutokset valmistellaan erikseen yhteistyössä valtiovarainministeriön, Rahoitustarkastuksen ja rahoitusalan etujärjestöjen ja yritysten kanssa tässä mietinnössä arvopaperilainsäädännön osalta ehdotettavaa sääntelyä vastaavasti.

Sosiaali- ja terveysministeriön johdolla valmisteltavassa vakuutusyhtiölain kokonaisuudistuksessa selvitetään rajat ylittäviä sulautumisia ja jakautumisia koskevan sääntelyn tarve vakuutusosakeyhtiöiden ja keskinäisten vakuutusyhtiöiden osalta. Tarkoitus on, että kokonaisuudistus tulisi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Mikäli uudistuksen toteutuminen viivästyy merkittävästi, on suotavaa, että rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista koskevat säännökset lisätään voimassa olevaan vakuutusyhtiölainsäädäntöön..

Ehdotuksen valmistelun yhteydessä työryhmä on harkinnut rajat ylittävää sulautumisen sallimista myös ETA-alueen ulkopuolisesta kolmannelta valtiosta olevan yhtiön kanssa. EU- ja ETA-velvoitteita laajempi soveltamisala voisi olla tarpeen suomalaisten yhtiöiden toimintamahdollisuuksien ja Suomeen

suuntautuvien kansainvälisten investointien edistämiseksi. Työryhmä ei ehdota OECD-valtioihin rajattua tai rajoittamatonta soveltamisalaa seuraavista syistä:

- Käytettävissä ei ole tietoja siitä, miten kolmansien valtioiden yhtiömuodot, osakeyhtiö mukaan lukien, ja niitä koskeva osakkaiden sekä velkojien ja muiden sivullisten suojaksi säädetty tietojenantovelvollisuus vastaavat suomalaisia yhtiömuotoja sekä kaupparekisteri-, kirjanpito- ja arvopaperimarkkinalainsäädännössä säädettyä tietojenantovelvollisuutta. Kolmansien valtioiden yhtiömuodot ja lakisääteinen tietojenantovelvollisuus voivat poiketa suomalaisesta käytännöstä olennaisemmin kuin muiden ETA-valtioiden käytännöt;
- Rajat ylittävän sulautumisen kannalta olennaista rekisteri- ja valvontaviranomaisyhteistyötä ei ole järjestetty suhteessa kolmansiin valtioihin;
- Talletussuojassa ja sijoittajien korvausjärjestelmässä ei ole otettu huomioon sulautumista kolmanteen valtioon;
- Käytettävissä ei ole ollut tietoja siitä, miten henkilöstön osallistumisoikeus järjestettäisiin, jos suomalainen yhtiö sulautuisi kolmanteen valtioon rekisteröitävään yhtiöön.

Ehdotuksessa ei ole arvioitu rajat ylittävään sulautumiseen liittyvää verolainsäädännön muutostarvetta

Rajat ylittävä sulautuminen olisi myös otettava huomioon, kun talletussuojajärjestelmän, sijoittajien korvausjärjestelmän sekä Rahoitustarkastuksen organisointi- sekä rahoitustarpeita arvioidaan.

3. Keskeiset ehdotukset

Osakeyhtiölaki, osuuskuntalaki, rekisteri- ja yrityskiinnityslainsäädäntö. Direktiivin täytäntöön panemiseksi ehdotetaan, että sulautumista koskevaan osakeyhtiölain 16 lukuun ja osuuskuntalain 16 lukuun lisätään säännökset rajat ylittävistä sulautumisista ja 17 lukuun säännökset rajat ylittävästä jakautumisesta. Lisäksi ehdotetaan

muutettavaksi kaupparekisterilakia (129/1979), yritys- ja yhteisötietolakia (244/2001), ja yrityskiinnityslakia (634/1984) siten, että niissä säädetään rajat ylittävstä sulautumisesta ja jakautumisesta pääosin vastaavalla tavalla kuin eurooppayhtiön tai eurooppaosuuskunnan perustamisesta rajat ylittävän sulautumisen kautta.

Ehdotus sisältää direktiivin täytäntöön panemiseksi tarpeelliset säännökset, jotka jäsenvaltioiden on direktiivin perusteella annettava taikka jotka ovat tarpeen direktiivissä sallittujen poikkeusmahdollisuuksien käyttämiseksi.

Ehdotettava sääntely vastaa sisällöltään pääosin eurooppayhtiölaissa ja eurooppaosuuskuntalaissa omaksuttuja periaatteita.

Elinkeinolainsäädäntö. Rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvan suomalaisen osakeyhtiön, osuuspankin tai muun osuuskunnan harjoittamaa luvanvaraista elinkeinoa koskevaa lainsäädäntöä ehdotetaan muutettavaksi siten, että luottolaitoslainsäädännössä säädetään rajat ylittävstä sulautumisesta ja jakautumisesta pääosin kansallisia yritysjärjestelyitä koskevia säännöksiä vastaavalla tavalla. Suomeen rekisteröitävältä luvanvaraista elinkeinoa harjoittavalta yritykseltä vaaditaan ehdotuksen mukaan Suomen lain mukainen toimilupa.

Rekisteröinti sekä rekisteri- ja muut viranomaiset. Ehdotuksen mukaan Suomeen rekisteröitävä rajat ylittävä sulautuminen ja toiseen valtioon rekisteröitävän sulautumisen yhteydessä muodostettava ulkomaisen yhtiön sivuliike Suomessa merkitään Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin vastaavalla tavalla kuin suomalainen osakeyhtiö, osuuskunta tai, osuuspankki ja ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliike Suomessa. Säänneltyä elinkeinoa harjoittavaan rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvaan suomalaiseen yritykseen sovelletaan myös rekisteröinnin osalta elinkeinoa koskevaa erityislainsäädäntöä. Sama koskee rajat ylittävää jakautumista.

Ehdotuksen mukaan Patentti- ja rekisterihallitus olisi toimivaltainen viranomaisena myös rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvissä

ilmoitus- ja hakemusasioissa, ja se antaisi direktiivissä tarkoitetut todistukset rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden osalta.

Rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvien ilmoitusten ja hakemusten tekemistä ehdotetaan helpotettavaksi siten, että ulkomaisen yhtiön tai muun oikeushenkilön osalta Suomen rekisteriviranomaiselle voidaan toimittaa oikeushenkilön kotipaikan lain mukaisesti laaditut sulautumis- tai jakautumissuunnitelman liitteet. Lisäksi ehdotetaan, että sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvat suomalaiset osakeyhtiöt tai osuuskunnat voivat tehdä kaikki täytäntöönpanoa koskevaa ilmoitusta edeltävät sulautumiseen tai jakautumiseen liittyvät ilmoitukset ja hakemukset Suomen rekisteriviranomaiselle.

Osakkeenomistajien ja jäsenten suoja. Ehdotuksen mukaan toiseen valtioon sulautuvan tai jakautuvan suomalaisen osakeyhtiön osakkeenomistajalla, joka vastustaa sulautumista tai jakautumista, on oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista samalla tavalla kuin kansallisessa sulautumisessa tai jakautumisessa. Vastaavasti toiseen valtioon sulautuvan tai jakautuvan osuuskunnan jäsenellä, joka vastustaa sulautumista tai jakautumista, on ylimääräinen eroamisoikeus myös silloin, kun vastaanottava osuuskunta on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen valtioon. Ehdotukset perustellaan edellä 2.2. kohdassa.

Velkojien suoja. Ehdotuksen mukaan rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvan suomalaisen osakeyhtiön, osuuskunnan ja säästöpankin velkojilla on oikeus vastustaa sulautumista tai jakautumista vastaavalla tavalla kuin kansallisessa sulautumisessa tai jakautumisessa.

Julkisoikeudellisten saatavien perimisen helpottamiseksi ehdotetaan, että velkojiensuoja koskisi myös sellaisia veroihin ja muita julkisoikeudellisia maksuja, jotka kohdistuvat sulautumis- tai jakautumissuunnitelman rekisteröinnin ja velkojien vastustukselle varatun määräajan väliseen aikaan.

Julkisoikeudellisella saatavalla tarkoitetaan tässä saatavaa, joka voidaan verojen ja

maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain (367/1961) mukaan. Laki koskee veroja ja julkisia maksuja, muun muassa lakisääteisiä vakuutusmaksuja ja vakuutus sopimuslain (543/1994) 40 §:ssä tarkoitettuun vakuutukseen perustuvaa vakuutusmaksua. Myös palkkaturvasaavat peritään kysymyksessä olevan lain mukaisessa järjestyksessä. Kesäkuussa 2006 eduskunnalle on annettu hallituksen esitys (HE 83/2006 vp) ulosottokaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettu laki korvattaisiin uudella verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettavalla lailla. Siihen otettaisiin tarkistettuina nykyisen verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain säännökset.

Viranomaisvalvonta. Ehdotuksen mukaan luottolaitos- ja muuta rahoitustoimintaa koskevassa lainsäädännössä säädettäisiin nimenomaisesti, että rekisteriviranomainen ei saa antaa direktiivin 10 artiklassa tarkoitettua todistusta, jos toiseen valtioon sulautuvan tai jakautuvan suomalaisen yrityksen luvanvaraista elinkeinotoimintaa valvova viranomainen ilmoittaa määräajassa rekisteriviranomaiselle, että yritys ei ole täyttänyt sulautumisen tai jakautumisen edellytyksenä olevia vaatimuksia, jotka perustuvat toimialaa koskevaan sääntelyyn.

Voimassa olevaan rahoitus- ja vakuutuslainsäädäntöön perustuva viranomaisvalvonta täsmentynee lähivuosina omistajavalvonnan osalta. Komissio antoi syyskuussa 2006 direktiiviehdotuksen, jolla täsmennettäisiin luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten ja vakuutusyhtiöiden omistajavalvontaa koskevia säännöksiä. Ehdotetut muutokset koskevat sekä menettelyjä että perusteita, joita toimivaltaisten viranomaisten tulee noudattaa tutkiessaan rahoitus- ja vakuutusalan yhtiöiden hankkijaehdokkaan soveltuvuutta. Komission direktiiviehdotus on hyväksytty pysyvien edustajien komiteassa 12 päivänä joulukuuta 2006, ja tavoitteena on hyväksyä se Euroopan neuvostossa ja parlamentissa vuonna 2007. Direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä viimeistään 18 kuukauden kuluttua sen voimaantulosta.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Elinkeinoelämä. Rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen voisivat ehdotuksen perusteella osallistua julkiset ja yksityiset osakeyhtiöt, osuuskunnat, osuuspankit ja säästöpankit.

Rajat ylittävän sulautumisen tai jakautumisen käyttämistä ei rajoiteta kansallisesta lainsäädännöstä poikkeavilla pääomavaatimuksilla tai merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavilla muotovaatimuksilla. Tämä helpottaa rajat ylittävän sulautumisen tai jakautumisen käyttöä erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten kannalta.

Rajat ylittävän sulautumisen kautta monikansallinen yritys voi useissa tapauksissa luopua konsernirakenteesta siten, että kohdevaltioissa olevat tytäryritykset sulautuvat emoyritykseen ja kohdevaltiossa toimintaa jatketaan sivuliikkeen kautta tai rajan yli. Rajat ylittävän jakautumisen avulla yhtiön toiminta tai osa toiminnasta voidaan yhtiöittää sen osakkaiden omistukseen tuleviin yhtiöihin.

Rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista koskeva sääntely helpottaa suomalaisten yritysten siirtymistä pois Suomesta sekä ulkomaisten siirtymistä Suomeen. Ehdotus lisää useissa valtioissa toimivien yritysten käytössä olevia keinoja yritys rakenteen järjestämiseksi yritysten tarpeita vastaavasti.

Ehdotetun sääntelyn soveltamisala on direktiivin vähimmäistasoa laajempi ja se vastaa direktiiviä paremmin yritysten tarpeita. Ehdotus sallii rajat ylittävän sulautumisen myös sellaisella kansallisessa laissa säännellyllä tavalla, joka ei sisälly direktiivin soveltamisalaan, sekä rajat ylittävän jakautumisen, josta ei säädetä direktiivissä. Ehdotetun sääntelyn perusteella esimerkiksi rajat ylittävä jakautuminen voidaan toteuttaa yksinkertaisemmin ja nopeammin kuin se olisi mahdollista direktiivin perusteella. Direktiivin vähimmäissääntelyyn tyytyminen johtaisi siihen, että rajat ylittävä jakautuminen pitäisi toteuttaa kahdessa vaiheessa siten, että kansallisessa jakautumisessa vastaanottava yhtiö sulautuisi myöhemmin toiseen valtioon

rekisteröityyn tai rekisteröitävään vastaanottavaan yhtiöön. Rajat ylittävää jakautumisesta aiheutuu yrityksellä vähemmän välittömiä hallinnollisia kustannuksia, menettely kestää huomattavasti vähemmän aikaa ja on myös osakkaiden ja yhtiön sidosryhmien kannalta avoimempi kuin edellä kuvattu kaksivaiheinen menettely.

Rajat ylittävä jakautuminen ehdotetaan säänneltäväksi siten, että vastaanottavassa valtiossa ei tarvitse olla rajat ylittävää jakautumista koskevaa yhtiöoikeudellista sääntelyä, jota ei ole vielä harmonisoitu EU:ssa. Tämän arvioidaan helpottavan rajat ylittävän jakautumisen toteuttamista heti, kun ehdotuksen mukaiset suomalaiset säännökset tulevat voimaan. Tietävästi muista EU-valtioista ainakin Tanskassa ja Virossa kaavaillaan rajat ylittävän jakautumisen nimenomaista sääntelyä.

Toisaalta rajat ylittävän jakautumisen käytettävyys riippuu olennaisesti myös rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvia muita yhtiötä koskevasta rekisteröinti- ja verolainsäädännöstä ja viranomaiskäytännöstä.

Kolmikantasulautumisen käytettävyyteen vaikuttaa olennaisesti se, miten yritysjärjestelyitä koskeva verolainsäädäntö kehittyy Suomessa ja muissa EU-valtioissa. Eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä eräitä yritysjärjestelyitä koskeviksi muutoksiksi verolainsäädäntöön (HE 247/2006 vp) ja sitä koskevassa valtiovarainvaliokunnan mietinnössä (VaVM 42/2006 vp) ei ehdoteta erityissäännöksiä kolmikantasulautumisesta. Tästä syystä on ainakin osittain epäselvää, mitä verosäännöksiä sovelletaan kotimaiseen ja rajat ylittävään kolmikantasulautumiseen.

Myös kotipaikan siirtoa koskeva sääntely olisi sinänsä yritysten kannalta tarpeen, mutta tässä vaiheessa tällaisen kansallisen sääntelyn toimivuuteen liittyisi huomattavia epävarmuustekijöitä erityisesti henkilöstöedustuksen järjestämisen suhteen, koska tältä osin soveltuvaa riittävän selkeää EU-tasoista sääntelymallia ei ole käytettävissä. Kotipaikan siirron sääntelyn osalta on syytä odottaa direktiiviehdotusta, jonka komissio on ilmoittanut antavansa keväällä 2007.

EU:n komission arvion mukaan konsernirakenteista luopuminen vähentää huomattavasti hallintokustannuksia. Kulujen vähentymisestä hyötyisivät erityisesti luvanvaraista rahoitus- ja vakuutustoimintaa useammassa valtiossa harjoittavat suuret yritykset.

Työryhmä on arvioinut, että muut säästöt hallintokuluissa ovat vähäisempiä, koska käytännössä yrityksen toisessa valtiossa sijaitsevaan sivuliikkeeseen sovelletaan kohdevaltion kirjanpitovaatimuksia ainakin siltä osin kuin se on tarpeen sivuliikkeen toiminnan verottamiseksi kohdevaltiossa. Samaan arvioon on päädytty aiemmin eurooppayhtiö- ja eurooppaosuuskuntalainsäädännön valmistelussa.

Eurooppayhtiö- ja eurooppaosuuskuntalainsäädännön valmistelun yhteydessä saadun palautteen perusteella työryhmä arvioi, että konsernirakenteesta luopuminen voi helpottaa pääoman käytön tehostamista erityisesti rahoitus- ja vakuutustoimintaa harjoittavissa yrityksissä. Pääoman käyttöä helpottaa se, että rahoituksen siirtämiseen esimerkiksi eri kohdevaltioissa toimivien sivuliikkeiden välillä ei sovelleta varojen käyttöä koskevaa kohdevaltion yhtiölainsäädäntöä eikä vakavaraisuusvaatimuksia.

Direktiivin valmistelun yhteydessä ei tehty sellaista vaikutusarvioita, jonka perusteella voitaisiin arvioida yksityiskohtaisemmin direktiivin vaikutuksia suomalaisten yritysten ja niiden sidosryhmien kannalta. Tämän vuoksi vaikutuksia Suomessa on arvioitu ulkomaisten yritysten tytäryrityksistä Suomessa sekä suomalaisten yritysten ulkomaisista tytäryrityksistä ulkomailla muuten saatavilla olevien tietojen perusteella. Aiemmin julkaistua tietoa on saatu Tilastokeskuksesta, Suomen Pankista ja konserniverokeskuksesta, minkä lisäksi arvioinnissa on hyödynnetty Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen eräitä tutkimuksia tausta-aineistoinen (liite).

Tilastokeskus tilastoi ulkomaisten yritysten tytäryritysten toimintaa Suomessa. Tilastojen mukaan Suomessa vuonna 2005 toimineiden yli 3 400 ulkomaisen yrityksen tytäryhtiön ja sivuliikkeen yhteenlaskettu liikevaihto oli yli

68 miljardia euroa ja työntekijöiden määrä noin 189 000 henkilöä. Näiden osuus kaikista Suomessa toimivista yrityksistä oli noin 1,5 prosenttia yritysten lukumäärällä mitattuna, vajaat 22 prosenttia kaikkien yritysten liikevaihdosta ja yli 14 prosenttia henkilöstöstä.

Kaikkiaan tytäryritysten omistus jakaantui 44 eri maahan. Sääntelyn kannalta keskeisistä EU-25-maista omistettujen yritysten osuus kaikista tytäryrityksiä oli lukumääräisesti noin 72 prosenttia (liki 2 500 yritystä), liikevaihdosta noin 63 prosenttia (yli 43 miljardia euroa) ja henkilöstöstä noin 73 prosenttia. Yksittäisiä maita tarkasteltaessa lukumääräisesti eniten Suomessa toimi ruotsalaisia tytäryrityksiä (815 kappaletta), toiseksi eniten yhdysvaltalaisia (547 kappaletta) ja kolmanneksi eniten saksalaisia tytäryrityksiä (375 kappaletta).

Toimialoittain tarkasteltuna merkittävintä on ulkomaisten tytäryhtiöiden toiminta tukku- ja vähittäiskaupassa, jossa toimi yli 1 500 ulkomaisten yritysten tytäryritystä. Näiden osuus kokonaislukumäärästä oli noin 44 prosenttia, liikevaihdosta 43 prosenttia ja henkilöstöstä noin 20 prosenttia. Toiseksi suurin osuus toimialoista oli kiinteistö-, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämän palvelut (noin 650 yritystä) ja kolmanneksi suurin oli teollisuus (500 yritystä). Koko rahoitustoimialan osuus Suomessa toimivista ulkomaisista tytäryhtiöistä ja sivuliikkeistä oli vuonna 2005 noin 7 prosenttia (241 yritystä) kaikista ulkomaisista yrityksistä ja kaikista rahoitusalan yrityksistä. Rahoitusalan yritysten palveluksessa on noin 43.000 henkeä. Mikäli Sampo Pankki Oyj siirtyy tanskalaisen Danske Bank A/S:n omistukseen 9.11.2006 julkistetun sopimuksen mukaisesti, ulkomainen ja kotimainen omistus suomalaisessa rahoitustoiminnassa jakautuu siten, että ulkomaisen omistuksen osuus on noin 70% alan yritysten taseiden loppusummasta, noin 50% talletuksista ja luotonannosta ja kotimaisista TARGET-maksuista, noin 60% rahastoliiketoiminnasta ja kotimaisista vähittäismaksuista ja yli 80% pörssikaupoista (Suomen Pankki, Rahoitusjärjestelmän vakaus 2006, Euro & Talous, s. 28 – liitteenä

kuvio).

Konsernitasolla vahinkovakuutuksesta ulkomaisten yritysten tytäryhtiöiden markkinaosuus oli 0,3% ja sivuliikkeiden osuus oli 3,3% vuonna 2005. Henkivakuutuksessa ulkomaisten yritysten tytäryhtiöiden markkinaosuus oli 30,2% ja sivuliikkeiden osuus 6,4% (Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto).

Suomen Pankki tilastoi suomalaisten yritysten ulkomaisten tytäryritysten ja sivuliikkeiden toimintaa. Tilastointiperusteet eivät Suomen Pankilla ole samanlaiset kuin Tilastokeskuksella, joten tilastotiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia. Merkittävin ero tilastoissa on, että Suomen Pankin tilastoista ilmenevät vain yritysten liikevaihtoa ja henkilöstöä koskevat tiedot. Sen sijaan tilastoissa ei näy, kuinka paljon tytäryrityksiä oli eri maissa. Tilastoissa eivät myöskään näy lainkaan sellaisten ulkomailta toimivien tytäryritysten ja sivuliikkeiden tiedot, joiden tase on alle 5 miljoonaa euroa.

Maanosittain tarkasteltuna Eurooppa on merkitykseltään selkeästi suurin alue ulkomailta toimivien tytäryritysten kohdalla. Vuonna 2005 ulkomailta toimivien tytäryritysten liikevaihto oli yhteensä vajaa 130 miljardia euroa, mistä Euroopassa toimivien yritysten osuus oli noin 66 % (noin 85 miljardia euroa). Henkilökuntaa näillä yrityksillä oli yhteensä hieman vajaa 350 000 henkilöä, joista Euroopan maissa työskenteli noin 71 prosenttia (vajaa 250 000 henkilöä).

Toimialoittain tarkasteluna merkittävintä on teollisuuden ulkomailta toimivien tytäryritysten toiminta. Teollisuuden osuus yritysten henkilöstöstä oli vuonna 2005 noin 68 prosenttia (vajaa 239 000 henkilöä) ja osuus liikevaihdosta noin 58 prosenttia (noin 74,5 miljardia euroa). Palvelualoilla sekä henkilöstön että liikevaihdon kasvu viimeisten kymmenen vuoden aikana oli kuitenkin ripeämpää kuin teollisuudessa.

Ulkomailta toimivien tytäryritysten merkitys on kasvanut voimakkaasti viimeisten kymmenen vuoden aikana. Vuonna 2005 niiden henkilökunnan määrä oli noin 2,6-kertainen ja liikevaihdon määrä noin 3,4-kertainen vuoteen 1996 verrattuna.

Yllä käsitellyt tilastotiedot antavat yleiskuvan nykytilasta niiden konsernirakenteiden kohdalla, joilla on suoria liittymiä Suomeen ja joihin ehdotettu

sääntely voi vaikuttaa. Luvuista ei suoraan voida johtaa arvioita tulevien rakennejärjestelyiden määrästä tai muista vaikutuksista, mutta ne helpottavat mahdollisten rajat ylittävien rakennejärjestelyiden rajaamista ja muutosten suunnan ennakoimista.

Tilastojen perusteella ulkomaisten konsernien toiminta Suomessa ja suomalaisten konsernien toiminta ulkomailla on taloudellisesti hyvin merkittävää. Tämän vuoksi rajat ylittävien rakennejärjestelyiden helpottaminen voi vaikuttaa merkittävästi ainakin Suomessa toimivien yritysten hallinnollisiin rakenteisiin. Suomalaisten yritysten kannalta mahdollisuus kehittää joustavammin hallinnollisia rakenteita on lähtökohtaisesti myönteistä. Käytettävissä olevien tilastotietojen valossa on kuitenkin mahdotonta arvioida tällaisten muutosten euromääräisiä vaikutuksia edes suunta-antavasti. Joka tapauksessa potentiaali merkittäviin kustannussäästöihin on huomattava ottaen huomioon konsernirakenteiden suuri lukumäärä ja niiden suuri taloudellinen merkitys.

Tarkasteltaessa säädosmuutosten vaikutuksia on huomattava, että hallinnollisten kustannusten vähenemisen ohella muutokset voivat johtaa muunkinlaisiin vaikutuksiin. Yhtiöoikeudellisen rakenteen virtaviivaistaminen voi ainakin pidemmällä aikavälillä vaikuttaa myös siihen, missä yhtiö toimii.

Käytännössä rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen suosioon vaikuttaa olennaisesti sulautumista, jakautumista, yrityksen toimintaa ja rajat ylittävää voitonjakoa koskeva verosääntely. Rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen voidaan toteuttaa veroneutraalisti elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52–52 b §:n mukaisesti. Säännökset perustuvat Neuvoston direktiiviin 90/434/ETY eri jäsenvaltioissa olevia yhtiöitä koskeviin sulautumisiin, diffuusioihin, varojensiirtoihin ja osakkeidenvaihtoihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä, jota on viimeksi muutettu direktiivillä 2005/19/EY. Veroneutraalisuuden edellytyksenä on se, että sulautuvan tai jakautuvan yhtiön varat ja velat jäävät tosiasiallisesti liittymään

vastaanottavan yhtiön sulautuvan tai jakautuvan yhtiön asuinvaltioon muodostuvaan kiinteään toimipaikkaan. Rajat ylittävä sulautuminen tai jakautuminen ei myöskään aiheuta arvonnäisäverokustannuksia siltä osin kuin sulautuvan tai jakautuvan yhtiön varat jäävät sulautuvan tai jakautuvan yhtiön asuinvaltiossa jatkettavaan vähennyskelpoiseen käyttöön. Voiton kotiuttaminen siviili-kerakenteessa ei pääsääntöisesti aiheuta veroseuraamuksia, vaikkakin myös konserniyritysten välillä maksettavat osingot on laajalti vapautettu sekä lähdeverosta että tuloverosta Neuvoston direktiivillä 90/435/ETY eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä.

Ei ole selvitetty, minkälaisia verovaikutuksia rajat ylittävällä sulautumisella tai jakautumisella voi olla kansallisten verojärjestelmien välisten erojen perusteella. Eroja tulee paitsi verokannasta myös veropohjan laajuudesta ja voitonjakoa koskevista verosäännöksistä.

Mahdollisuus rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen lisänee tarvetta verotuksen kehittämiseen varsinkin, jos EU:n jäseninä olevien naapurivaltioidemme verotusta pidetään yleisesti olennaisesti yritysyhtävällisempänä kuin suomalaista verotusta. Merkittävät verotuserot voivat kannustaa myös pienempiä yrityksiä sulautumaan tai jakautumaan rajan yli. Toisaalta sulautumisen ja jakautumisen veroneutraalisuuden edellytyksenä oleva kiinteän toimipaikan muodostumisen vaatimus estää yhtiöitä pääsemästä pois Suomen verotusvallan alaisuudesta pelkästään rajat ylittävän sulautumisen tai jakautumisen perusteella.

On erittäin vaikeata ennakoita, miten mahdollisuus rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen vaikuttaa yksittäisten yritysten ratkaisuihin. Rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen helpottaminen lisää kuitenkin jäsenvaltioiden välistä kilpailua yrityksistä esimerkiksi sen suhteen, miten yrityksen kotipaikan perusteella määräytyvää lainsäädäntöä tulevaisuudessa kehitetään yhtiö-, vero- ja työoikeuden alalla sekä kansallisesti että EU-tasolla.

Talletussuoja ja sijoittajien korvausrahasto. Suomalaisen luottolaitoksen sulautuminen tai jakautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään luottolaitokseen voi tallettajien kannalta rajoittaa tai laajentaa talletussuojaa riippuen vastaanottavan valtion talletussuojajärjestelmästä. Käytännössä talletussuojan taso voi vaihdella eri valtioiden välillä myös sen vuoksi, että talletuksen määritelmää ei ole harmonisoitu EU:ssa. Jos vastaanottavassa valtiossa talletussuoja ei esimerkiksi koske määräaikaistalletuksia, luottolaitos voi kuitenkin harkintansa mukaan liittää suomalaisen sivukonttorinsa määräaikaistalletukset Suomen talletussuojajärjestelmään.

Nykyinen talletussuojan rahoitusjärjestelmä voi käytännössä aiheuttaa sen, että luottolaitoksen sulautumiseen tai jakautuminen toiseen valtioon rekisteröitävään luottolaitokseen ei ole liiketaloudellisia perusteita merkittävien lisäkustannusten tai kilpailuvääristymän vuoksi.

Talletussuojarahaston kannalta sulautumisen ja jakautumisen vaikutukset riippuvat siitä, miten toisen valtion talletussuojajärjestelmän piiriin siirtyminen tullaan sääntelemään.

Euroopan yhteisöjen komissio on antanut 27. marraskuuta 2006 Euroopan parlamentille ja neuvostolle tiedonannon (KOM(2006) 729 lopullinen) koskien talletusten vakuusjärjestelmistä annetun direktiivin 94/19/EY uudelleentarkastelua. Komissio katsoo tiedonannossaan nykyisen sääntelyn toistaiseksi riittäväksi, joten asia jää tässä vaiheessa kansallisten ratkaisujen varaan.

Edellä talletussuojan osalta esitetty koskee vastaavasti sijoittajien korvausjärjestelmää sillä poikkeuksella, että tietävästi komissio ei ole arvioinut tarvetta sijoittajien korvausjärjestelmän uudistamiseen.

Rahoitusmarkkinat. Rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen saattaa pitemmällä aikavälillä vaikuttaa rahoitusmarkkinoiden rakenteeseen ja sitä kautta Rahoitustarkastuksen rahoituspohjaan.

Osakkaat, jäsenet ja muut sijoittajat
Rajat ylittävällä sulautumisella ja jakautumisella ei ole välittömiä kielteisiä

vaikutuksia osakkaiden, jäsenten ja muiden sijoittajien asemaan, koska näiden oikeudet sulautumisessa turvataan vastaavalla tavalla kuin kansallisessa sulautumisessa ja jakautumisessa.

Henkilöstö. Rajat ylittävällä sulautumisella ja jakautumisella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia suomalaisten yritysten henkilöstön kannalta. Jos kuitenkin suomalainen yritys sulautuu tai jakautuu toiseen valtioon rekisteröitävään yritykseen, Suomen palkkaturvalainsäädäntöä ei enää sovelleta työnantajan palveluksessa ulkomailla työskentelevään työntekijään, vaikka hänen kotipaikkansa on Suomessa (palkkaturvalain (866/1998) 2 §).

Kotitaloudet ja ympäristö. Rajat ylittävät sulautumiset ja jakautumiset eivät vaikuta välittömästi kotitalouksien asemaan eikä niillä ole ympäristövaikutuksia.

Julkistalous. Rajat ylittävillä sulautumisilla ja jakautumisilla ei ole välittömiä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Mahdollisuus rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen voi lisätä jäsenvaltioiden välistä kilpailua yrityksistä myös yritys-verotuksen suhteen.

Ehdotuksen mukaan kaupparekisteriviranomaisen tehtävien määrä kasvaa, koska virasto käsittelee rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista koskevat ilmoitukset ja hakemukset sekä antaa rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen täytäntöönpanoon liittyviä todistuksia ja ilmoituksia. Koska kaupparekisterin tietojärjestelmää ollaan uudistamassa, nykyiseen järjestelmään tehtäneiden vain välttämättömät muutokset, minkä vuoksi tietojärjestelmäkustannukset eivät ole merkittäviä. Uuden rekisteröitävän toimenpiteen käyttöönoton vuoksi rekisteriviranomaisen tulee toteuttaa myös muita käytännön järjestelyjä, joista aiheutuu käyttöönoton alkuvaiheessa kustannuksia. Perustamiskustannukset katetaan maksuilla, jotka rekisteröintivelvollisilta peritään kaupparekisterin suoritteista.

Rahoitustarkastuksen toiminnasta aiheutuvat kustannukset katetaan viraston valvottavilta perittävillä valvontamaksuilla. Luottolaitosten maksuilla katetaan huomattava osa viraston kustannuksista.

Suuren luottolaitoksen sulautuminen tai

jakautuminen rajan yli toiseen valtioon merkitsee valvontamaksutulojen merkittävää alenemista ja saattaa siten johtaa Rahoitustarkastuksen taloudellisen aseman heikkenemiseen. Rajan yli sulautuminen ja jakautuminen voi johtaa myös valvontatoiminnan rakenteellisiin muutoksiin, koska valvonta siirtyy uuden kotivaltion viranomaisille.

Eurooppayhtiö ja eurooppaosuuskunta. Mahdollisuus rajat ylittävään sulautumiseen vähentänee olennaisesti eurooppayhtiö- ja eurooppaosuuskuntamuodon merkitystä. Samansuuntaisesti saattaa vaikuttaa EU:n komissiossa valmisteltavana oleva ehdotus direktiiviksi kotipaikan siirtämisestä toiseen jäsenvaltioon.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Yritysten henkilöstö. Rajatylittävä sulautuminen ja jakautuminen ei lähtökohtaisesti heikennä suomalaisten työntekijöiden mahdollisuuksia osallistua yritysten hallintoon verrattuna voimassa olevaan henkilöstön edustamista koskevaan sääntelyyn.

Valvontaviranomaisten toiminta. Rahoitustarkastuksen kannalta rajat ylittävien sulautumisten ja jakautumisten sääntelystä voi periaatteessa seurata merkittäviä muutoksia valvottavien lukumäärään, kokoon ja toimintaan erityisesti osakeyhtiömuotoisten luottolaitosten osalta. Osuuspankkien paikallisen luonteen vuoksi muutoksia tuskin käytännössä tapahtuu näiden osalta.

Rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen voi johtaa joihinkin valvontatoimintojen muutoksiin, jos valvonta siirtyy vastaanottavan valtion viranomaisille. Tarve valvontaviranomaisten yhteistyöhön muiden valtioiden valvontaviranomaisten kanssa voi lisääntyä rajat ylittävän sulautumisen ja jakautumisen yhteydessä.

Viranomaisten henkilöstö. Rajat ylittäviin sulautumisiin ja jakautumisiin liittyvät rekisteröinnit ja muut viranomaistehtävät voidaan hoitaa rekisteriviranomaisen nykyisellä henkilöstöllä.

5. Asian valmistelu

5.1. Rajat ylittävien rakennejärjestelyiden yhtiöoikeudellinen sääntely - työryhmä

Oikeusministeriö asetti 11 päivänä heinäkuuta 2006 työryhmän laatimaan ehdotuksen hallituksen esitykseksi pääomayhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevan direktiivin täytäntöönpanon voimaan saattamiseksi tarvittavaksi yhtiöoikeudelliseksi sääntelyksi. Lisäksi työryhmän tehtävänä oli arvioida, miten EYTI:n Sevic-päätös on otettava huomioon ja onko tarvetta säätää myös rajat ylittävästä jakautumisesta. Tavoitteeksi asetettiin rajat ylittäviä sulautumisia koskeva sääntely, joka vastaa mahdollisimman pitkälti kansallisia sulautumisia koskevaa sääntelyä ja jossa otetaan huomioon osakkeenomistajien, jäsenten, sijoittajien ja velkojien tarpeet, jotka liittyvät suomalaisen yrityksen sulautumiseen toiseen valtioon.

Työryhmässä olivat oikeusministeriön lisäksi edustettuina valtiovarainministeriö, kauppa- ja teollisuusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Patentti- ja rekisterihallitus, Rahoitustarkastus, Vakuutusvalvontavirasto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Keskuskauppakamari, Suomen Pankkiyhdistys ja Vakuutusyhtiöiden keskusliitto.

Työryhmä otti nimekseen Rajat ylittävien sulautumisien ja jakautumisien yhtiöoikeudellinen sääntely –työryhmäksi.

Ehdotuksen valmistelun aikana työryhmä kuuli etutahoja ja asiantuntijoita, kuten elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden etujärjestöjä, eri viranomaistahoja sekä yhtiöoikeuden asiantuntijoita. Valmistelun aikana työryhmä seurasi myös rajat ylittävää sulautumista koskevan kansallisen lainvalmistelun etenemistä erityisesti Ruotsissa ja muissa pohjoismaissa sekä Virossa.

Työryhmän muistio luovutettiin ___ päivänä joulukuuta 2006 oikeusministeriölle.

5.2. Lausunnot työryhmän mietinnöstä

Ehdotuksesta hallituksen esitykseksi pyydettiin lausunnot ___ eri taholta, jotka edustivat yrityksiä, viranomaisia,

tiedeyhteisöjä, työmarkkinajärjestöjä, teollisuutta ja kauppaa, yrittäjiä, tilintarkastusyhteisöjä ja asianajajia sekä pankkeja, vakuutusyhtiöitä ja muita rahoituspalveluiden tarjoajia. _____ 2007 päättyneen lausuntoaajan kuluessa saatiin _____ pyydettyä lausuntoa.

5.3. Jatkovalmistelu

[Lausuntokierroksen jälkeen ehdotus on valmisteltu virkatyönä oikeusministeriössä.]

6. Riippuvuus muista esityksistä

Direktiivin 16 artiklassa säädetystä työntekijöiden osallistumisjärjestelmästä on tarkoitus säätää työlainsäädännössä. Tarvittavaa lainmuutosta valmistellaan työministeriön asettamassa neuvotteluryhmässä. Rajat ylittävää sulautumista ei voida rekisteröidä ennen työlainsäädännön muutoksen voimaantuloa.

Keskinäisten kiinteistöosakeyhtiöiden osalta ehdotuksen jatkovalmistelussa on otettava huomioon oikeusministeriössä valmistettava asunto-osakeyhtiölain kokonaisuudistus.

Vakuutusyhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevat säännökset valmistellaan erikseen sosiaali- ja terveysministeriön johdolla vakuutusyhtiölain kokonaisuudistuksessa, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 2008. Jos kokonaisuudistus viivästyy olennaisesti, tarvittavat muutokset valmistellaan tämän ehdotuksen jatkovalmistelussa yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Työryhmän käsitys on, että vakuutusyhtiöiden rajat ylittävä sulautuminen ja jakautuminen tulisi säännellä vastaavalla tavalla kuin

luottolaitosten rajat ylittävät sulautumiset ja jakautumiset ehdotetaan nyt säänneltäväksi ja ottaen huomioon lakisääteisen eläke- ja tapaturmavakuutustoiminnan harjoittamista koskevat erityiset vaatimukset.

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys uudeksi tilintarkastuslaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 194/2006 vp). Esityksen mukaan tilintarkastajalla tarkoitettaisiin jatkossa vain KHT- ja HTM-tilintarkastajaa ja pienimpien yhtiöiden ja osuuskuntien tilintarkastusvelvollisuudesta luovuttaisiin. Tämän ehdotuksen jatkovalmistelussa on otettava huomioon tilintarkastuslain uudistus.

Eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys uudeksi laiksi luottolaitostoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 21/2006 vp ja TaVM 25/2006 vp). Esityksen käsittely jatkuu kevätistuntokaudella 2007. Tämän ehdotuksen jatkovalmistelussa on otettava huomioon luottolaitoslainsäädännön uudistus.

Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivin (2004/39/ETY, jäljempänä MiFID) keskeisenä tavoitteena on edistää rahoitusvälineiden sisämarkkinoiden toimivuutta. Tähän tavoitteeseen pyritään muun muassa lisäämällä kilpailua arvopaperien ja muiden rahoitusvälineiden kaupankäynnin järjestämisessä. Direktiivi on saatettava kansallisesti voimaan viimeistään 1 marraskuuta 2007. Direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tullaan esittämään rakenteellisia muutoksia arvopaperipörssitoiminnan sääntelyyn. Tämän vuoksi arvopaperipörssin rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen liittyvät säännökset tulee myöhemmin viimeistellä rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä arvopaperimarkkinalakiin ehdotettavien uusien säännösten pohjalta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Osakeyhtiölaki

16 luku. Sulautuminen

Osakeyhtiölain 16 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset rajat ylittävästä sulautumisesta. Ehdotetut säännökset sisältyvät 19–29 §:ään, minkä lisäksi luvun 4

ja 6 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan ehdotettavien säännösten ohella myös kansallista sulautumista koskevia säännöksiä.

Yhteenvedo rajat ylittävän sulautumisen toteuttamisesta

Rajat ylittävän sulautumisen määritelmä ja sulautumiseen osallistuvat yhtiöt. Rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan luvun 1 §:n säännöstä, jonka mukaan osakeyhtiö (sulautuva yhtiö) voi sulautua toiseen osakeyhtiöön (vastaanottava yhtiö), jolloin sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Sulautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Rajat ylittävä sulautuminen voidaan toteuttaa 2 §:n mukaisesti absorptiosulautumisena, kombinaatiosulautumisena, tytäryhtiösulautumisena tai kolmikantasulautumisena. Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan sekä sulautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä että ulkomaista osakeyhtiötä.

Rajat ylittävään sulautumiseen voi osallistua vain sellaisen ulkomainen yhtiö, joka on suomalaiseseen osakeyhtiöön rinnastettava yhtiö. Suomalaiseen yhtiöön rinnastettavana yhtiönä pidetään aina sellaista yhtiötä, joka on direktiivin 68/151/ETY (ns. julkistamisdirektiivi) 1 artiklassa tarkoitettu yhtiö. Suomalaiseen yhtiöön rinnastettava yhtiö on myös sellainen muu yhtiö, jolla on osakepääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta, joka yksin vastaa yhtiön veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia julkistamisdirektiivissä osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja. Tällaisia yhtiöitä ovat mm. ETA-valtioissa olevat yhtiöt, joihin sovelletaan julkistamisdirektiiviä.

Suomalainen osakeyhtiö voi osallistua myös sellaiseen rajat ylittävään sulautumiseen, jossa se sulautuu sellaiseen osakeyhtiön kaikki osakkeet omistavaan ulkomaiseen oikeushenkilöön, joka

rinnastetaan suomalaiseen osuuskuntaan, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai keskinäiseen vakuutusyhtiöön joka on perustettu toisen ETA-valtioon kuuluvan valtion lainsäädännön mukaisesti ja jonka sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on ETA-valtiossa.

Sulautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto. Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvat yhtiöt laativat yhteisen sulautumissuunnitelman. Sulautumissuunnitelman tulee sisältää luvun 3 §:ssä säädetyn lisäksi myös ehdotetussa 22 §:ssä mainitut asiat. Riippumattoman asiantuntijan tulee antaa sulautumissuunnitelmasta lausunto. Riippumattomaan asiantuntijaan sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajasta, kun lausunto annetaan suomalaisen osakeyhtiön osalta. Sulautumisen osapuolina olevat yhtiöt voivat kuitenkin päättää, että riippumattoman asiantuntijan lausunto annetaan yhteisesti kaikille sulautumiseen osallistuville yhtiöille. Lausuntoa ei tarvitse laatia, jos kaikki rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat siihen suostuvat. Lausuntoa ei myöskään tarvitse laatia tytäryhtiösulautumisen yhteydessä.

Sulautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus velkojille. Sulautumisen rekisteröimiseen ja velkojille annettavaan kuulutukseen sovelletaan kansallista sulautumista koskevia säännöksiä. Sulautumissuunnitelmaa koskevaan rekisteröinti-ilmoitukseen on liitettävä riippumattoman asiantuntijan lausunto, jos sellainen laaditaan. Kuulutus velkojille annetaan kuten kansallisessa sulautumisessa, mutta säännöstä ehdotetaan muutettavaksi myös kansallisen sulautumisen osalta siten, että oikeus vastustaa sulautumista on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään rekisteriviranomaisen asettamana määräpäivänä. Sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden tulee ilmoittaa kuulutuksesta tunnetuille velkojilleen samoin kuin kansallisessa sulautumisessa. Myös yrityssaneerausta koske säännös luvun 8 §:ssä soveltuu rajat ylittävään sulautumiseen

samalla tavalla kuin kansalliseen sulautumiseen.

Rekisteriviranomainen rekisteröi sulautumissuunnitelman samalla tavalla kuin kansallisesta sulautumisesta tehdyn suunnitelman. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetty julkistamisvelvollisuus on pantu pääosin täytäntöön voimassa olevan osakeyhtiölain 16 luvun 5 §:n ja kaupparekisterilain 14 §:n säännöksillä. Direktiivissä mainitulla virallisella lehdellä tarkoitetaan Suomessa kaupparekisterimerkinnän kuuluttamista. Direktiivin mukaan rekisteriviranomainen on velvollinen julkaisemaan kansallisessa sulautumisessa julkaistavien tietojen lisäksi myös tiedon siitä ulkomaisesta rekisteristä, johon sulautumiseen osallistuvan ulkomaisen yhtiön asiakirjat on talletettu. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sulautumissuunnitelmassa tulee mainita myös ulkomainen rekisteri, johon sulautumiseen osallistuva ulkomainen yhtiö on rekisteröity. Rekisteriä koskeva tieto on tarpeen yhtiön ja yhtiömuodon yksilöimistä varten. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetun ilmoituksen kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön velkojen ja vähemmistöjäsenien oikeuksien toteuttamista koskevista järjestelyistä tulkitaan koskevan vain Suomessa rekisteröityjen sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden velkoja ja osakkeenomistajia koskevia järjestelyitä. Koska kaupparekisteri antaa kuulutuksen velkojille myös kansallisessa sulautumisessa ja sulautumista vastustaneilla osakkeenomistajilla on oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista suoraan lain nojalla, ei direktiivin säännöksen täytäntöön panemiseksi tarvita näiden oikeuksien julkistamista koskevia erityisiä säännöksiä.¹

¹ Joissakin muissa jäsenvaltioissa on alustavasti arvioitu, että direktiivin täytäntöön panemiseksi kansallisessa lainsäädännössä pitäisi edellyttää myös sulautumiseen osallistuvien ulkomaisten yhtiöiden velkojen ja vähemmistöosakkaiden asemaa koskevien järjestelyiden julkistamista. Jatkovalmistelussa selvitetään erikseen direktiivin 6.2 artiklan sisältöä ja pyritään siihen, että tulkinta Suomessa on mahdollisimman yhtenäinen muiden ETA-valtioiden kanssa.

Sulautumisesta päättäminen. Rajat ylittävästä sulautumisesta päätetään sulautumiseen osallistuvissa yhtiöissä samalla tavalla kuin kansallisessa sulautumisessa. Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiökokous päättää sulautumissuunnitelman hyväksymisestä perehdyttyään 7 ja 8 artiklan mukaisiin kertomuksiin ja lausuntoihin. Direktiivin 7 artiklassa tarkoitettu johto- tai hallintoelimen kertomus sisältyy luvun 3 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaiseen selvitykseen sulautumisen syistä, 6 kohdan mukaiseen ehdotukseen sulautumisvastikkeen jakautumisesta sekä 9 kohdan mukaiseen selvitykseen varojen ja velkojen arvostamiseen liittyvistä seikoista. Tarvittaessa sulautumiseen osallistuvia ulkomaisia yhtiöitä koskeva selvitys voidaan esittää myös suunnitelman liitteenä. Tältä osin sääntely vastaa sulautumisdirektiivin 9 artiklassa tarkoitettua yhtiön hallinto- tai johtaelimen laatimaa kirjallista kertomusta sulautumissuunnitelman ja erityisesti osakkeiden vaihtosuhteen oikeudellisista ja taloudellisista perusteluista sekä niissä mahdollisesti ilmenneissä arvostusongelmissa. Ehdotuksessa on siten omaksuttu se kanta, että nyt kyseessä olevan direktiivin 7 artiklan mukainen johto- tai hallintoelimen kertomus voidaan antaa osana sulautumissuunnitelmaa. Direktiivin 8 artiklassa säädetään riippumattoman asiantuntijan lausunnosta. Sulautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto on pidettävä osakkaiden saatavana ennen kokousta ja kokouksessa ja ne liitetään kokousasiakirjoihin. Tällä perusteella suomalaisen osallistuvan yhtiön yhtiökokouksen päättäessä sulautumissuunnitelman hyväksymisestä luvun 9 §:n mukaisesti sen katsotaan perehtyneen mainittuihin asiakirjoihin.

Luvun 9 §:n 1 momentissa säädetään toimivaltaisesta elimestä sulautuvassa yhtiössä. Siinä on otettu huomioon sulautumisdirektiivin 7 artiklan 1 kappale. Vaatimus siitä, että sulautumisesta tulee päättää yhtiökokouksessa, sisältyy luvun 9 §:n 1 momenttiin. Tytäryhtiösulautumisesta voi päättää sulautuvan yhtiön hallitus, mikä puolestaan vastaa sulautumisdirektiivin 25

artiklan mutkaisia yksinkertaistettuja muodollisuuksia, kun vastaanottava yhtiö omistaa sulautuvan yhtiön kokonaan. Vastaava säännös yksinkertaistetuista muodollisuuksista sisältyy nyt kyseessä olevan direktiivin 15 artiklan 1 kappaleeseen.

Luvun 9 §:n 2 momentissa säädetään toimivaltaisesta elimestä vastaanottavassa yhtiössä. Pääsääntönä on päätöksenteko hallituksessa. Päätös tulee kuitenkin tehdä yhtiökokouksessa, jos sitä vaativat osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa yhtiön osakkeista. Säännös on sopusoinnussa nyt kyseessä olevan direktiivin 9 artiklan 3 kappaleen kanssa, jossa säädetään mahdollisuudesta poiketa yhtiökokouksessa päättämisen vaatimuksesta, jos sulautumisdirektiivin 8 artiklan edellytykset täyttyvät. Viimeksi mainittu säännös on otettu huomioon luvun 9 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä.

Luvun 9 §:n 3 momentissa säädetään päätöksen ajankohdasta. Asiasta ei ole säädetty direktiivissä. Luvun 9 §:n 4 momentissa taas on säädetty sulautumispäätökseen vaaditusta määräenemmistöstä.

Rajat ylittäviä sulautumisia koskevat säännökset toimivaltaisesta elimestä ja sulautumispäätöksen ajankohdasta ovat ehdotuksen mukaan yhtenevät kansallisia sulautumisia koskevien säännösten kanssa.

Direktiivin 9 artiklan 2 kappaleen mukaan kunkin sulautumiseen osallistuvan yhtiön yhtiökokous voi asettaa rajat ylittävän sulautumisen ehdoksi sen, että yhtiökokous erikseen vahvistaa säännöt, jotka koskevat henkilöstön osallistumista vastaanottavassa yhtiössä. Lakiin ei ehdoteta erillistä säännöstä tämän direktiivin säännöksen osalta, sillä vakiintuneesti on katsottu, että yhtiökokous voi asettaa ehtoja sulautumisen hyväksymiselle. Suomalaisen yhtiön yhtiökokous voi sen toimivaltaa koskevien yleisten periaatteiden nojalla hyväksyä sulautumissuunnitelman sillä tavoin ehdollisesti, että henkilöstön osallistumiseen liittyvistä järjestelyistä on päätettävä myöhemmin pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokous voi tarvittaessa asettaa myös muita ehtoja sulautumiselle. Jos yhtiökokous tällaisen ehdollisen päätöksen perusteella jättää mainitut säännöt vahvistamatta

myöhemmin pidettävässä yhtiökokouksessa, sulautuminen raukeaa. Päätös sulautumisen raukeamisesta on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi.

Yhtiökokouskutsuun samoin kuin optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille annettavaan ilmoitukseen sovelletaan kansallista sulautumista koskevia säännöksiä. Samoin menetellään asiakirjojen nähtävänä pitämisen ja lähettämisen osalta. Näihin säännöksiin ei ehdoteta mitään lisäedellytyksiä. Sulautumispäätöksen oikeusvaikutukset ovat samat kuin kansallisessa sulautumispäätöksessä. Sulautuvan yhtiön sulautumispäätös korvaa osakkeenomistajien ja erityisten oikeuksien haltijoiden merkinnät ja muut toimet, joiden perusteella he ovat oikeutettuja sulautumisvastikkeeseen. Vastaavasti kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelma korvaa myös perustettavan vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen. Yhtiökokous ei voi sulautumisen raukeamisen uhalla tehdä muutoksia sulautumissuunnitelmaan.

Lunastusmenettely. Rajat ylittävässä sulautumisessa suomalaisten yhtiöiden osakkeenomistajilla samoin kuin optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoilla on sama oikeus saada osakkeensa tai oikeutensa lunastetuksi kuin kansallisessa sulautumisessa. Lunastusmenettely on sama. Rajat ylittävän sulautumisen rekisteröinnin edellytyksenä tai luvan saamisen edellytyksenä on myös se, että sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät luvun 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden.

Sulautumisen täytäntöönpano kun vastaanottava yhtiö on kotimainen. Sulautumisen täytäntöönpanoon sovelletaan eri säännöksiä riippuen sulautumisen suunnasta. Jos vastaanottava yhtiö on suomalainen, sulautuminen on ilmoitettava rekisteröitäväksi kansallisia sulautumisia vastaavalla tavalla. Täytäntöönpanoilmoitukseen on liitettävä luvun 14 §:ssä mainittu johdon vakuutus, tilintarkastajan todistus ja lausunto sekä johdon todistus. Kansallisesta sulautumisesta poiketen täytäntöönpanoilmoitus tulee tehdä

kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sulautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat tehneet sulautumista koskevan päätöksen ja muille sulautumiseen osallistuville yhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen todistus sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädännön alainen sulautumiseen osallistuva ulkomainen osakeyhtiö on. Rekisteröinnin edellytykset vastaavat kansallista sulautumista. Lisäedellytyksenä on kuitenkin, että ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden. Sen lisäksi rekisteröinnin edellytyksenä on se, että henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määriteltävä asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Sulautumisen täytäntöönpano kun vastaanottava yhtiö on ulkomainen. Jos vastaanottava yhtiö on muu kuin suomalainen, täytäntöönpanoa koskevaa lupaa on haettava neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä. Määräaika vastaa kansallisen sulautumisen täytäntöönpanoilmoitukselle säädettyä määräaika. Lupahakemukseen liitetään sulautuspäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus velkojille annettujen ilmoitusten lähettämisestä. Luvan antamisen edellytykset vastaavat kansallista sulautumista. Lisäedellytyksenä on kuitenkin, että ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden.

Yrityskiinnitysten osalta sovelletaan luvun 15 § 4 momentissa säädetyn lisäksi 26 §:n 3 momenttia. Sen mukaan sulautumista koskevan luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan sivuliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuoletettu, jos sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuteen on tässä pykälässä tarkoitetussa sulautumisessa voimassa yrityskiinnityslaissa tarkoitettu yrityskiinnitys.

Rekisteriviranomainen antaa sulautumista koskevasta luvasta sitovan todistuksen, joka tulee toimittaa vastaanottavan yhtiön kotivaltion rekisteriviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta.

Sulautumisen oikeusvaikutukset. Sulautumisen oikeusvaikutukset vastaavat kansallista sulautumista silloin, kun vastaanottava yhtiö on suomalainen.

Sulautumisen oikeusvaikutuksista säädetään rajat ylittävän sulautumisen osalta erikseen silloin, kun vastaanottava yhtiö on ulkomainen yhtiö. Sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät silloin selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun sulautuminen tulee voimaan sen valtion lain-säädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Samanaikaisesti sulautuva yhtiö purkautuu ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Myöskään tällaisessa sulautumisessa sulautuvan yhtiön omistamat sulautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta sulautumisvastikkeeseen.

Lopputilitys. Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt laativat lopputilityksen samoin kuin kansallisessa sulautumisessa.

Sulautumisen pätevyys. Rajat ylittävää sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan. Tämä poikkeaa kansallisesta sulautumisesta, joka voi peruuntua tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion perusteella.

Sulautumissuunnitelma ja hyväksytyn tilintarkastajan lausunto

4 § Tilintarkastajan lausunto. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lausuntoa ei vaadita edes sulautumisen vaikutuksesta vastaanottavan yhtiön velkojen asemaan, jos kaikki sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkaat siihen suostuvat tai jos kysymyksessä on tytäryhtiösulautuminen. Käytännössä vastaanottava yhtiö kuitenkin hankkinee, jos mahdollista, voimassa olevan sääntelyn mukaisen lausunnon siitä, ettei sulautuminen ole omiaan vaarantamaan yhtiön velkojen maksua. Jos tällaista lausuntoa ei esitetä rekisteriviranomaiselle, vastaanottavaan yhtiöön sovellettaisiin ehdotuksen mukaan

6–8 §:n säännöksiä sulautumisen täytäntöönpanoa edeltävästä velkojien-suojasta.

Muutos on tarpeen tilintarkastajan lausuntoa koskevien vaatimusten ja vastaanottavan yhtiön velkojiensuojan yhdenmukaistamiseksi kansallisissa ja rajat ylittävissä sulautumisissa. Rajat ylittäviä sulautumisia koskevan direktiivin mukaan jäsenvaltion kansallisessa laissa ei saa lainkaan edellyttää 4 §:ssä tarkoitettua tilintarkastajan lausuntoa rajat ylittävässä tytäryhtiösulautumisessa (15 artiklan 1 kohta) tai jos kaikki osakkeenomistajat näin sopivat (8 artiklan 4 kohta) muussa rajat ylittävässä sulautumisessa.

Ehdotetun 6 §:n 3 momentin mukaan velkojiensuojamenettely koskisi lähtökohtaisesti myös vastaanottavaa yhtiötä, jollei yhtiö toimita rekisteriviranomaiselle sellaista tilintarkastajan lausuntoa, jonka mukaan sulautuminen ei ole omiaan vaarantamaan sen velkojen maksua. Periaatteessa vastaanottava yhtiö voisi siten yleensä valita, hankkiiko lausunnon sulautumisen vaikutuksesta velkojiensa asemaan vai käykö se läpi velkojiensuojamenettelyn. Valintamahdollisuutta ei tietenkään olisi, jos sulautuminen olisi omiaan vaarantamaan yhtiön velkojen maksun.

6 § Kuulutus velkojille. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin pääsäännöstä poiketen julkisoikeudellisen saatavan velkoja voisi vastustaa sulautumista myös siinä tapauksessa, että saatava on syntynyt sulautumissuunnitelman rekisteröinnin ja velkojille varatun määräajan päättymisen välisenä aikana.

Julkisoikeudellisten saatavien perimisen helpottamiseksi on tarpeen, että sulautumiseen liittyvää velkojiensuojaa sovelletaan myös sellaisiin veroihin ja muihin julkisoikeudellisiin maksuihin, jotka kohdistuvat sulautumista edeltävään aikaan ja joita ei ole pantu maksuun ennen velkojen vastustukselle varatun määräajan päättymistä. Ilman tuomioistuimen päätöstä Suomessa täytäntöön pantavan julkisoikeudellisen maksun periminen ulosottoteitse voi olla olennaisesti vaikeampaa rajat ylittävän sulautumisen

täytäntöönpanon jälkeen.

Julkisoikeudellisella saatavalla tarkoitetaan tässä saatavaa, joka voidaan verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain (367/1961) mukaan. Laki koskee veroja ja julkisia maksuja, muun muassa lakisääteisiä vakuutusmaksuja ja vakuutusopimuslain (543/1994) 40 §:ssä tarkoitettuun vakuutukseen perustuvaa vakuutusmaksua. Myös palkkaturvasaatavat peritään kysymyksessä olevan lain mukaisessa järjestyksessä. Kesäkuussa 2006 eduskunnalle on annettu hallituksen esitys (HE 83/2006 vp) ulosottoaareksi ja laiksi verojen ja maksujen täytäntöönpanosta sekä eräksi niihin liittyviksi laeiksi. Verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annettu laki korvattaisiin uudella verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annettavalla lailla. Siihen otettaisiin tarkistettuina nykyisen verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetun lain säännökset.

Osakeyhtiölaissa ei ole tarkemmin määritelty velkaa, jonka perusteella velkoja voi vastustaa sulautumista. Direktiivin mukaan sulautumiseen osallistuvan yhtiön velkojen suojaamiseksi sovelletaan yhtiön jäsenvaltion lainsäädäntöä. Julkisten osakeyhtiöiden kansallisia sulautumisia koskevan EY:n kolmannen yhtiöoikeudellisen direktiivin (77/91/ETY) mukainen velkojiensuoja koskee velkoja, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman julkaisemista, jollei kansallisessa laissa säädetä kattavammasta suojasta (13 artikla). 31.8.2006 saakka voimassa olleen osakeyhtiölain esitöiden mukaan sulautuvan yhtiön velkojalla on sulautumissäännösten perusteella oikeus vaatia saatavansa ja sille sulautumiseen mennessä kertyneen hyvityksen maksua (HE 89/1996, s. 141). Tietävästi täytäntöönpanolupamenettelyssä huomioon otettavaa velkaa ei ole määritelty tarkemmin suomalaisessa oikeuskäytännössä eikä kirjallisuudessa.

Ruotsalaisen oikeuskirjallisuuden mukaan lupamenettelyssä otetaan huomioon velka, jonka voisi valvoa yhtiön konkurssissa, jos konkurssi alkaisi säännöksen soveltamisen kannalta kriittisenä aikana. Tällainen tulkinta on johdonmukainen myös Suomen yhtiöoikeuden kannalta.

Suomen konkurssioikeutta koskevassa oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa tietyt edellytykset täyttävän verovelan katsotaan olleen olemassa jo konkurssin alkaessa, vaikka lopullinen maksuunpano tapahtuisikin konkurssin aikana (KKO 1971 II 74).

Ehdotuksen tarkoituksena on, että osakeyhtiölakiin perustuva vastaanottavan yhtiön velkojen suoja olisi yhdenmukainen kansallisissa ja rajat ylittävissä sulautumisissa. Ehdotettu muutos koskee myös kansallisia sulautumisia sen vuoksi, että rajat ylittäviä sulautumisia koskevan direktiivin 4 artiklan mukaan rajat ylittävään sulautumiseen liittyvään velkojensuojaan sovelletaan sen jäsenvaltion kansallisia sulautumisia koskevia säännöksiä, jonka alainen yhtiö on. Rajat ylittävän sulautumisen osalta ei siten voida säätää esimerkiksi ajallisesti pidemmälle ulottuvasta velkojensuojasta kuin kansallisten sulautumisien osalta. Vastaavaa laajennusta ei ehdoteta osakepääoman alentamiseen liittyvän velkojensuojan osalta vaikka sitä voitaisiin perustella velkojensuojasääntelyn yhtenäisyyden säilyttämisellä, koska vastaavaa tarvetta julkisoikeudellisten saatavien turvaamiseksi ei ole ilmennyt ja velkojensuojan laajentaminen voisi vaikeuttaa yhtiön pääomarakenteen muuttamista osakepääoman alentamisen kautta.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kuulutus on annettava myös vastaanottavan yhtiön velkojille, jollei rekisteriviranomaiselle toimiteta sellaista tilintarkastajan todistusta, jonka mukaan sulautuminen ei ole omiaan vaarantamaan sulautuvan yhtiön velkojen maksua. Käytännössä ehdotuksesta seuraa, että vastaanottava yhtiö hankkii yleensä 4 §:ssä tarkoitetun tilintarkastajan lausunnon velkojen maksun vaarantumisesta siinäkin tapauksessa, että yksi-mieliset osakkeenomistajat ovat sitä mieltä, että he eivät tarvitse lausuntoa sulautumissuunnitelman arvioimiseksi.

7 §. Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille. Pykälässä säädettyä yhtiön määrämuotoista tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan selvennettäväksi siten, että yhtiön on kirjallisesti ilmoitettava Patentti- ja rekisterihallituksen kuulutuksesta sellaisille

velkojille, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröintiä.

Ehdotus liittyy 6 §:n 1 momentin kohdalla ehdotettavaan julkisoikeudellisille saataville annettavan velkojensuojan pidennykseen.

Julkisoikeudellisille saataville annettavan velkojensuojan ajallinen pidennys ei vaikuta yhtiön ilmoitusvelvollisuuteen, joka säilyy ennallaan. Julkisoikeudellisen saatavan velkoja ei siten voi luottaa siihen, että se saa yhtiöltä tässä pykälässä tarkoitetun ilmoituksen sellaisesta saatavasta, joka syntyy sulautumissuunnitelman rekisteröinnin jälkeen ja ennen velkojen vastustukselle varatun määräajan päättymistä. Julkisoikeudellisen saatavan velkojan on siten tarvittaessa omaaloitteisesti seurattava kaupparekisteriä ja sulautuvan yhtiön johdon velvollisuuteen informoida tässä tarkoitettuja velkoja sovelletaan yleisiä oikeusperiaatteita.

Sulautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

14 § Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan sulautumisen täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on liitettävä sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden sulautumista koskevat päätökset. Vaatimus koskee sekä kansallista sulautumista että rajat ylittävää sulautumista.

Muutosta ehdotetaan selvyiden vuoksi, koska käytännössä rekisteriviranomainen edellyttää päätöstä koskevien asiakirjojen toimittamista kaupparekisteriasetuksen 19 ja 25 §:n yleissäännösten perusteella. Nimenomainen säännös sulautumissuunnitelman hyväksymistä koskevien päätösasiakirjojen toimittamisesta rekisteriviranomaiselle helpottaa erityisesti rajat ylittävää sulautumista koskevan ilmoituksen tekemistä ja rekisteröinnin edellytysten toteamista. Direktiivin 11 artiklan ja ehdotetun 25 §:n 2 momentin mukaan rekisteriviranomaisen tulee Suomeen rekisteröitävän sulautumisen osalta varmistaa, että kaikki sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat hyväksyneet sulautumissuunnitelman samoin ehdoin. Tämä rekisteröinnin edellytys voidaan

suorittaa vain, jos päätökset ovat rekisteriviranomaisen käytettävissä. Kansallisen sulautumisen osalta vastaavalle valvonnalle ei ole tarvetta, sillä sulautumissuunnitelma on hyväksyttävä luvun 12 §:n 2 momentin mukaan muuttamattomana.

Rajat ylittävä sulautuminen

19 § *Rajat ylittävän sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän sulautumisen määritelmästä ja toteuttamistavasta sekä näiden säännösten suhteesta kansallisia sulautumisia koskeviin säännöksiin.

Pykälän 1 momentin mukaan rajat ylittävän sulautumisen määritelmä poikkeaa luvun 1 ja 2 §:ssä säädetystä suomalaisten yhtiöiden välisestä sulautumisesta vain siten, että yksi tai useampi rajat ylittävän sulautumisen osapuolista on ulkomainen yhtiö. Rajat ylittävästä sulautumisesta on kyse myös silloin, kun sulautumisen osapuolina on useampia suomalaisia osakeyhtiöitä, jos osapuolena on myös ulkomainen yhtiö. Rajat ylittävässä sulautumiseen voi osallistua yhtiöitä myös useammasta kuin kahdesta valtiosta. Kun kyseessä on kombinaatiosulautuminen, vastaanottava yhtiö voi sijaita eri maassa kuin mikään sulautuvista yhtiöistä. Viittauksella 2 §:ään tarkoitetaan sitä, että rajat ylittävä sulautuminen vastaa muodoltaan kansallisia sulautumismuotoja. Rajat ylittävä sulautuminen voi siten olla absorptiosulautuminen, kombinaatiosulautuminen, tytäryhtiösulautuminen tai kolmikantasulautuminen. Kolme ensin mainittua menettelyä perustuvat direktiivin 2 artiklan 2 kappaleen säännökseen.

Lisäksi ehdotetaan suomalaisten yhtiöiden käytettävissä olevien rakennejärjestelykeinojen sääntelyn johdonmukaisuuden vuoksi, että rajat ylittävä sulautuminen voidaan toteuttaa myös luvun 2 §:n 4 momentin mukaisena kolmikantasulautumisena. Tämä edellyttää luonnollisesti sitä, että järjestely voidaan toteuttaa myös muissa valtioissa, joiden lainsäädännön alaisuuteen sulautumiseen

osallistuvat yhtiöt tai sulautumisvastikkeen antaja kuuluvat.

Pykälän 2 momentissa rajoitetaan 1 momentin soveltamisalaa sulautumiseen osallistuvan ulkomaisen yhtiön yhtiömuodon osalta. Säännökset sallivat suomalaisen osakeyhtiön osallistumisen rajat ylittävään sulautumiseen vain sellaisen ulkomaisen yhtiön kanssa, joka on suomalaiseen osakeyhtiöön rinnastettava yhtiö ja jota tarkoitetaan julkistamisdirektiivin 1 artiklassa tai johon sovellettava kansallinen sääntely vastaa pääomayhtiöiden rajat ylittäviä sulautumisia koskevan direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla osakeyhtiötä koskevia vaatimuksia.

Momentin mukaan suomalaisen osakeyhtiön kanssa voi sulautua ainoastaan sellainen toisessa ETA-valtiossa rekisteröity kotimaiseen osakeyhtiöön rinnastettava ulkomainen yhtiö, joka on Euroopan yhteisön ensimmäisen yhtiöoikeudellisen direktiivin (68/151/ETY; jäljempänä julkistamisdirektiivi) 1 artiklassa tarkoitettu yhtiö tai sellainen muu yhtiö, jolla on osakepääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta joka yksin vastaa yhtiön veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia julkistamisdirektiivissä osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja. Momentin säännöksillä pannaan täytäntöön direktiivin 1 artikla, 2 artiklan 1 kohta ja 4 artiklan 1 kohdan a ala-kohta.

Pykälän 1 momentin viittaus julkistamisdirektiiviin kattaa Euroopan unionin ulkopuolisissa ETA-valtioissa ne yhtiömuodot, jotka on lueteltu ETA-sopimuksen liitteen XXII (EYVL L 001, 03/01/1994 s. 517–522) 1 kohdassa koskien ensimmäisen yhtiöoikeudellisen direktiivin soveltamisalaa näissä valtioissa.

Suomessa rajat ylittävään sulautumiseen voivat osallistua sekä yksityiset että julkiset osakeyhtiöt. Julkistamisdirektiivissä tarkoitettuja, tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvia ulkomaisia yhtiömuotoja ovat muun muassa Aktiengesellschaft (AG) ja Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH) Saksassa, société anonyme (SA), société à responsabilité limitée (SARL) ja société par

actions simplifiée (SAS) Ranskassa, naamloze vennootschap (NV) ja besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (BV) Alankomaissa, companies incorporated with limited liability (Ltd ja Plc) Isossa-Britanniassa ja Irlannissa, aktiebolag (AB) Ruotsissa sekä aksjeselskap (AS) ja osäuing (Oü) Virossa sekä aksjeselskap (AS) Norjassa. Kattava lista yhtiö-muodoista EU:n jäsenvaltioissa on saatavana internet-osoitteessa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31968L0151:FI:NOT>. Tätä kohtaa sovelletaan kaikkien ETA-valtioiden yhtiömuotoihin.

Momentin 2 kohdan mukaan ulkomaisen yhtiön on oltava rekisteröity toisessa ETA-valtiossa ja siihen tulee soveltaa toisen ETA-valtion lainsäädäntöä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainnin perusteella. Direktiivin mukaan ulkomaisen yhtiön tulee olla perustettu jäsenvaltion (ETA-valtion) lainsäädännön mukaisesti (1 artikla) ja siihen tulee soveltaa julkistamisdirektiivissä (68/151/ETY) jäsenten ja ulkopuolisten etujen suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja (2 artiklan 1 kohdan b alakohta). Lainvalintasäännön sitominen 1 artiklan sanamuodon mukaisesti yhtiön perustamisvaltion olisi ongelmallista silloin, kun toisessa valtiossa perustetun yhtiön kotipaikka on siirretty yhtiötä purkamatta Suomeen (esimerkiksi Ruotsissa perustetun, kotipaikkansa myöhemmin Suomeen siirtäneen eurooppayhtiön ja Suomessa perustetun osakeyhtiön sulautumiseen sovelletaan kansallisia sulautumisia koskevia 1–18 §:n säännöksiä eikä nyt ehdotettavia rajat ylittäviä sulautumisia koskevia säännöksiä). Yhtiön perustamisvaltion sijasta lainvalintaperusteeksi ehdotetaan yhtiön sen hetkistä rekisteröinti-valtiota, koska julkistamisdirektiivissä tarkoitetut yhtiöt on rekisteröitävä kussakin jäsenvaltiossa Suomen kaupparekisteriä vastaavaan yhtiörekisteriin.

Sulautumiseen osallistuva ulkomainen yhtiö määritellään direktiivin 1, 2 ja 4 artiklassa, joista ei ilmene, minkä valtion lakia ulkomaiseen yhtiöön sovelletaan. Periaatteessa on mahdollista, että niin sanottua todellisen kotipaikan periaatetta

soveltavassa jäsenvaltiossa pidetään kyseisen jäsenvaltion yhtiölainsäädännön alaisena myös kolmannessa valtiossa rekisteröityä yhtiötä, jota ei tarkoiteta direktiivin 1 ja 2 artiklassa. Lisäksi on otettava huomioon, että Suomen laissa ei voida ratkaista sitä, minkä valtion lainsäädännön alaisena sulautumiseen osallistuvaa yhtiötä pidetään.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, että kombinaatiosulautumisessa perustettava uusi vastaanottava yhtiö voidaan rekisteröidä myös sellaiseen kolmanteen valtioon, jonka lain mukaan tämä on mahdollista. Säännös koskee yhtäältä sulautumista, jossa suomalainen yhtiö sulautuu kolmanteen ETA-valtioon rekisteröitävään yhtiöön, ja toisaalta sulautumista, jossa ulkomaiset yhtiöt sulautuvat Suomeen rekisteröitävään uuteen vastaanottavaan yhtiöön.

Rajat ylittäviä sulautumisia koskevassa direktiivissä ei säännellä vastaanottava yhtiön rekisteröintivaltiota. Direktiivin johdannosta ilmenevien tavoitteiden ja EY-tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä ei voida kaavamaisesti kieltää vastaanottavan yhtiön rekisteröimistä kolmanteen valtioon. Tämä mahdollisuus on jo suomalaisten yhtiöiden käytettävissä silloin, kun eurooppayhtiö muodostetaan sulautumisen kautta.

Mahdollisuutta rekisteröidä absorptiosulautumisessa vastaanottava yhtiö kolmanteen valtioon ei ehdoteta vaikka se onkin jo mahdollista silloin, kun eurooppayhtiö perustetaan sulautumisen kautta. Rajoitusta ehdotetaan sen vuoksi, että direktiivissä ei säädetä kotipaikan siirtämistä toiseen valtioon ja tietyvästi komissio antaa vuonna 2007 ehdotuksen direktiiviksi kotipaikan siirtämisestä.

Pykälän 4 momentista ilmenee, että sulautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan 20–29 §:ssä sulautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä ja ulkomaista osakeyhtiötä. Säännös on luonteeltaan informatiivinen ja sillä tarkoitetaan sulautuvaa ja vastaanottavaa yhtiöön yhteisesti riippumatta siitä, ovatko ne suomalaisia vai ulkomaisia osakeyhtiöitä. Ehdotettu sääntely itsessään koskee pääosin vain sulautumiseen osallistuvia suomalaisia yhtiöitä ja sulautumisen rekisteröintiä

Suomessa, koska sulautumiseen osallistuviin ulkomaisiin yhtiöihin ja niitä koskevaan sulautumisprosessin valvontaan sovelletaan sen valtion lainsäädäntöä, jonka alaisuuteen sulautumisen ulkomainen osapuoli kuuluu.

20 § *Suomalaisen osakeyhtiön sulautuminen ulkomaiseen emoyhteisöön.*

Pykälässä säädetään, että suomalainen osakeyhtiö voi sulautua rajat ylittäen myös toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaisesti perustettuun osuuskuntaan, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai keskinäiseen vakuutusyhtiöön, jos ne vastaavat oikeudelliselta muodoltaan suomalaista osuuskuntaa, osuuspankkia, säästöpankkia tai keskinäistä vakuutusyhtiötä edellyttäen, että vastaanottava osuuskunta, osuuspankki, säästöpankki tai keskinäinen vakuutusyhtiö omistaa sulautuvan osakeyhtiön osakekannan kokonaan. Sellaisena sulautumiseen osallistuvana ulkomaisena oikeushenkilönä, joka ei ole osakeyhtiö, pidetään käytännössä muussa rajat ylittäviä sulautumisia koskevassa yhtiöoikeudellisessa sääntelyssä tarkemmin määriteltyä ulkomaista oikeushenkilöä, kuten osuuskuntalakiin ehdotettavan 16 luvun 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua ulkomaista osuuskuntaa.

Jos vastaanottavana yhtiönä on toisessa valtiossa rekisteröity osuuskunta, osuuspankki, säästöpankki tai keskinäinen vakuutusyhtiö, pidetään myös sitä 19 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ulkomaisena osakeyhtiönä sovellettaessa jäljempänä tässä luvussa olevia säännöksiä. Sääntely vastaa osuuskuntalain 16 luvun 1 §:n, osuuspankkilain 1 luvun 1 §:n 2 momentin viittaussäännöksen ja säästöpankkilain 60 §:n 3 momentin mukaista sääntelyä, joiden mukaan näiden kokonaan omistama osakeyhtiö voi sulautua emoyhteisöönsä. Sama mahdollisuus ulotetaan myös rajat ylittäviin sulautumisiin. Toisin päin tapahtuvasta sulautumisesta eli sellaisesta, jossa ulkomainen osakeyhtiö sulautuu emo-osuuskuntaan, emo-osuuspankkiin tai emosäästöpankkiin, joka omistaa kokonaan ulkomaisen osakeyhtiön, ehdotetaan säädettäväksi osuuskuntalaissa ja säästöpankkilaissa.

21 § *Sulautumista koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälässä ehdotetaan

säädettäväksi tämän luvun kansallisia sulautumisia koskevien säännösten soveltamisesta myös rajat ylittäviin sulautumisiin. Näitä säännöksiä sovelletaan rajat ylittävään sulautumiseen osallistuviin yhtiöihin, jos nämä ovat suomalaisia yhtiöitä. Rajat ylittävän sulautumisen osallistuviin yhtiöihin, jotka on rekisteröity toisen ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti tai jotka kuuluvat tällaisen valtion lainsäädännön alaisuuteen, sovelletaan niiden kotivaltion säännöksiä.

22 § *Sulautumissuunnitelma.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävää sulautumista koskevasta sulautumissuunnitelmasta. Suunnitelmaa koskevat pääosin samat vaatimukset kuin kansallisen sulautumisen yhteydessä laadittavaa suunnitelmaa, josta säädetään 3 §:ssä. Tässä pykälässä ehdotetaan säädettäväksi nimenomaisesti vain kansallisesta sulautumissuunnitelmasta poikkeavista tai täydentävistä vaatimuksista. Muilta osin sulautumissuunnitelmaan sovelletaan 3 §:n 2 momentin vaatimuksia.

Suomalaisten sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden puolesta sulautumissuunnitelman allekirjoittaa yhtiön hallitus. Ulkomaisen yhtiön osalta sen allekirjoittaa ulkomaisen yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukainen toimivaltainen elin. Säännös ulkomaisen yhtiön edustamisesta koskee sulautuvan ja vastaanottavan yhtiön lisäksi kolmikantasulautumisessa sulautumisvastikkeen antavan muun ulkomaisen osakeyhtiön edustamista. Nimenomaista säännöstä ehdotetaan sen selventämiseksi, että oikeus ulkomaisen yhtiön edustamiseen määräytyy yhtiöön sovellettavan lain mukaan. Selvyyden vuoksi sulautumissuunnitelmaan on syytä kirjata, mikä yhtiön elin on päättänyt suunnitelmasta.

Direktiivin 5 artiklassa on määritelty yhteisen sulautumissuunnitelman vähimmäissisältö, mutta ei enimmäissisältöä. Tämä käy ilmi direktiivin sanamuodosta, jossa todetaan, että sulautumissuunnitelmasta on käytävä ilmi vähintään siinä luetellut seikat. Niiden 3 §:n 2 momentista ilmenevien vaatimusten, joista ei säädetä direktiivin 5 artiklassa, tarkoitus on turvata vähemmistö-osakkeenomistajien ja velkojien asemaa sulautumisen yhteydessä.

Direktiivin 7 artiklassa säädetään sulautumista koskevasta sulautuvan yhtiön johdon kertomuksessa. Kansallista sulautumista varten laadittavassa sulautumissuunnitelmassa on annettava pääosin vastaavat tiedot, joiden antamisesta julkisten osakeyhtiöiden kansallisessa sulautumisessa säädetään kolmannen yhtiöoikeudellisen direktiivin 9 artiklassa. Kansallisia sulautumisia koskevaa sääntelyä vastaavalla tavalla tämän direktiivin 7 artiklassa tarkoitetut tiedot on sisällytettävä sulautumissuunnitelmaan tämän luvun 3 §:n ja ehdotettavan 22 §:n perusteella, joten erillisiä säännöksiä johdon kertomuksen laatimisesta ei tarvita. Sulautumissuunnitelman asettamisesta työntekijöiden edustajien tai työntekijöiden saataville sekä henkilöstön mahdollisen lausunnon liittämisestä kertomukseen säädetään laissa henkilöstön edustuksesta yrityksen hallinnossa (725/1990).

Pykälän 1 momentissa säädetään rajat ylittävään sulautumiseen osallisten yhtiöiden velvollisuudesta laatia sulautumissuunnitelma.

Sulautumissuunnitelma tulee tehdä kirjallisesti, minkä lisäksi se tulee päivätä ja allekirjoittaa. Sulautumissuunnitelman antavat sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden toimivaltaiset elimet. Suomalaisen osakeyhtiön osalta toimivaltainen elin on yhtiön hallitus. Edelleen momentissa säädetäisiin, että jos rajat ylittävä sulautuminen toteutetaan kolmikantasulautumisena, tulee myös sulautumisvastikkeen antajan allekirjoittaa yhteinen sulautumissuunnitelma. Vastaavasti kuin kotimaisten kolmikantasulautumisien osalta myös rajat ylittävään kolmikantasulautumiseen osallistuvan ulkopuolisen tahon osalta sulautumissuunnitelma velvoittaa lähtökohtaisesti samalla tavalla kuin sopimus. Rajat ylittävää kolmikantasulautumista koskeva sulautumissuunnitelma voidaan laatia siten, että sulautumisen ehtona on sulautumisvastikkeen antamista koskevien päätösten tekeminen ennen sulautumisen täytäntöönpanoa. Tyypillisesti tällainen päätös on vastiketta antavan yhtiön tekemä osakeantipäätös.

Pykälän 2 momentissa luetellaan ne selvitykset tai ehdotukset, jotka tulee sisällyttää rajat ylittävään sulautumissuunnitelmaan luvun 3 §:ssä säädettyjen lisäksi. Luvun 3 §:ssä omaksutun järjestelmän mukaisesti myös tässä selvityksillä on ensisijaisesti tiedotuksellinen merkitys, kun taas ehdotukset koskevat sulautumissuunnitelman hyväksymisen yhteydessä päätettäviä asioita. Rajat ylittävää sulautumista koskevaan sulautumissuunnitelmaan tulee kaksi uutta päätösehdotusta muiden lisäysten ollessa osakkeenomistajien tiedontarvetta palvelevia selvityksiä.

Momentin 1 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmassa on mainittava 3 §:n 2 momentin 1 kohdasta ilmenevien osallistujien lisäksi sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden ja kolmikantasulautumisessa sulautumisvastikkeen antajan yhtiömuodot. Kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelman tulee myös sisältää ehdotus vastaanottavan yhtiön yhtiömuodoksi. Ehdotus vastaa direktiivin 5 artiklan a kohtaa.

Momentin 2 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmassa tulee mainita yhteystietoineen rekisterit, joihin sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset yhtiöt on rekisteröity. Säännös liittyy direktiivin 6 artiklan 2 kohdan b alakohdan vaatimukseen siitä, että sulautumissuunnitelman julkistamisen yhteydessä on muun ohella julkistettava tiedot niistä rekistereistä, joihin sulautumiseen osallistuvat yhtiöt on rekisteröity. Vastaavaa vaatimusta ei ole sulautumissuunnitelman sisältöä koskevassa direktiivin 5 artiklassa. Säännöksestä ei aiheudu ylimääräisiä hallinnollisia kustannuksia sulautumiseen osallistuville yhtiöille, koska käytännössä rekisteriviranomainen edellyttäisi rekistereitä koskeva tietojen antamista kaupparekisteriasetuksen 25 artiklan perusteella rekisteri-ilmoituksessa, jos tiedot eivät ilmene suunnitelmasta.

Momentin 3 kohdan mukaan absorptiosulautumisessa tulee olla selvitys vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksestä sellaisena kuin se tulee voimaan muutettuna 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla

tavalla. Viimeksi mainitussa lainkohdassa säädetään, että absorptiosulautumisessa sulautumissuunnitelman tulee sisältää ehdotus mahdollisesta vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen muutoksesta, ja kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelman tulee sisältää ehdotus perustettavan yhtiön yhtiöjärjestyksestä. Koska näitä säännöksiä sovelletaan myös rajat ylittävään sulautumiseen, sisältää 3 §:n 2 momentin 3 kohta varsinaisen päätösehdotuksen. Tässä kohdassa tarkoitettua yhtiöjärjestyksen esittämistä on ainoastaan tiedotuksellinen merkitys absorptiosulautumisessa ja sen tarkoituksena on antaa osakkeenomistajille tieto siitä, miltä vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestys kokonaisuudessaan tulee näyttämään sulautumisen voimaantulon jälkeen. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että toisin kuin kotimaisten yhtiöiden osalta ulkomaisen yhtiön voimassa olevan yhtiöjärjestyksen hankkiminen voi olla hankalaa suomalaiselle osakkeenomistajalle, etenkin kun yhtiörekisterit voivat olla huomattavankin erilailla organisoitu eri ETA-valtioissa. Kun rajat ylittävän sulautumisen osapuolina oleville yhtiöille on huomattavasti yksinkertaisempaa esittää selvitys vastaanottavan yhtiön tulevasta yhtiöjärjestyksestä, lähdetään siitä, että rajat ylittävässä absorptiosulautumisessa tulee vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestykseen tehtäviä muutoksia koskevan ehdotuksen lisäksi selvittää kyseinen yhtiöjärjestys näiden muutosehdotusten tultua voimaan sulautumissuunnitelman mukaisesti. Rajat ylittävän kombinaatiosulautumisen osalta tätä samaa selvitysvelvollisuutta ei ole, koska tuleva yhtiöjärjestys sisältyy jo 3 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaiseen ehdotukseen. Ehdotus vastaa direktiivin 5 artiklan i kohtaa.

Vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen hahmottaminen kokonaisuudessaan on keskeinen sulautuvan yhtiön osakkeenomistajan asemaan vaikuttava seikka. Sen perusteella sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi arvioida asemaansa vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajana sulautumisen jälkeen. Näillä yhtiöjärjestysmääräyksillä saattaa myös olla vaikutusta sen arvioinnissa, edellyttääkö sulautumisesta päättäminen luvun 9 §:n 4

momentin määräenemmistövaatimuksesta poiketen kaikkien tai joidenkin osakkeenomistajien suostumusta lain yleisten periaatteiden, erityisesti osakkeenomistajien yhdenvertaisuuden ja rajoitetun vastuun huomioon ottamiseksi. Tilanne voi olla tällainen, jos sulautuminen johtaisi suomalaisen yhtiön osakkeenomistajan kannalta vastaanottavaan yhtiöön sovellettavan lain tai sen yhtiöjärjestyksen vuoksi vastaavaan tilanteeseen kuin 5 luvun 28 tai 29 §:ssä tarkoitettut päätökset. Tähän liittyviä seikkoja on tuotava esille sulautumissuunnitelmassa tai niitä on selostettava erikseen yhtiökokoukselle annettavassa sulautumista koskevassa päätösehdotuksessa.

Momentin 4 kohdan mukaan sulautumissuunnitelman tulee sisältää ehdotus päivämääräksi, josta alkaen sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden liiketoimet katsotaan kirjanpidon kannalta suoritetuiksi vastaanottavan yhtiön lukuun. Kohta perustuu direktiivin 5 artiklan f kohtaan. Kotimaisten sulautumisien osalta lakiin ei sisälly vastaavaa säännöstä. Kirjanpidossa liiketoimet katsotaan suoritetuiksi sen yhtiön lukuun, jonka nimissä ja lukuun toimintaa harjoitetaan. Luvun 16 §:n mukaan sulautuvan yhtiön liiketoiminta siirtyy vastaanottavalle yhtiölle sulautumisen tullessa voimaan, mistä lähtien myös yhtiöiden kirjanpidot yhdistetään. On kuitenkin mahdollista pätevästi sopia sulautumissuunnitelmassa, että liiketoimintaa harjoitetaan vastaanottavan yhtiön nimissä ja lukuun jo sulautumismenettelyn aikana ennen sulautumisen voimaantuloa. Tällöin liiketoimetkin voidaan kirjata vastaanottavan yhtiön kirjanpitoon. Rajat ylittävien sulautumisien osalta ehdotetaan nimenomaista sääntelyä, jotta sulautumissuunnitelman sisältöä koskevat vaatimukset olisivat eri maissa mahdollisimman yhdenmukaiset.

Momentin 5 kohdan mukaan sulautumissuunnitelman tulee sisältää selvitys rajat ylittävän sulautumisen todennäköisistä työllisyysvaikutuksista. Kansallista sulautumista koskevassa sulautumissuunnitelmassa tällaista selvitystä ei vaadita. Ehdotus vastaa direktiivin 5 artiklan d kohtaa. Työllisyysvaikutusten

osalta tulisi selvittää sulautumissuunnitelmaa laadittaessa käytettävissä olevien tietojen perusteella, onko sulautumisella työllisyyttä lisääviä tai vähentäviä vaikutuksia esimerkiksi irtisanomisina, lomautuksina tai osa-aikaistamisina. Tässä säädettävä tietojenantovelvollisuus ei vaikuta laissa yhteistoiminnasta yrityksissä (/) tai laissa henkilöstön edustuksesta yrityksen hallinnossa säädettyihin menettelyihin.

Momentin 6 kohdan mukaan yhteisen sulautumissuunnitelman tulee sisältää selvitys menettelyistä, joiden mukaisesti määritetään yksityiskohtaiset säännöt työntekijöiden osallistumisesta niiden oikeuksien määrittelyyn, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista vastaanottavassa yhtiössä. Selvityksestä tulisi ilmetä lähinnä se, pyritäänkö henkilöstöedustuksesta sopimaan henkilöstön kanssa vai noudatetaanko suoraan eurooppayhtiödirektiivin (2001/86/EY) liitteen 3 osan säännöksiä.² Sääntelyn tarkoituksena on antaa tietoa osallistuvien yhtiöiden henkilöstölle ja heidän edustajilleen, mutta se palvelee myös osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajien tiedonsaantitarvetta, etenkin kun yhtiökokous voi ehdotetun 25 §:n 2 momentin mukaan laittaa sulautumispäätöksen ehdoksi sen, että yhtiökokous erikseen vahvistaa henkilöstön osallistumista vastaanottavassa yhtiössä koskevat säännöt. Ehdotus vastaa direktiivin 5 artiklan j kohtaa ja sillä viitataan 16 artiklan mukaiseen henkilöstön osallistumista koskevaan menettelyyn.

Sulautumiseen osallistuvan yhtiön velvollisuudesta pitää henkilöstön nähtävänä tässä kohdassa, 3 §:ssä ja direktiivin 7 artiklassa tarkoitettu selvitys rajat ylittävän sulautumisen oikeudellisista ja taloudellisista näkökohdista ja seurauksista on tarkoitus säätää työlainsäädännössä.

Momentin 7 kohdan mukaan sulautumissuunnitelmassa on yksilöitävä ne sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden tilinpäätökset, joita on käytetty sulautumisen ehtojen määrittelyyn. Säännöksellä on

informatiivinen merkitys. Tavallisesti riittää, että suunnitelmasta ilmenee, miltä ajalta ja minkä tilinpäätösstandardin mukaan laadittuja tilinpäätöksiä on käytetty apuna sulautumisen ehtojen määrittelyssä. Vaatimus ei rajoita sulautumisen osapuolien oikeutta perustaa arvonmääritys myös muihin seikkoihin kuin tavanomaisiin tilinpäätöstietoihin. Direktiivin 5 artiklan j kohdan mukaan suunnitelmassa on oltava sulautumisen edellytysten vahvistamisessa käytettyjen sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden tilinpäätösten päivämäärät.

23 § Riippumattoman asiantuntijan lausunto. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi riippumattoman asiantuntijan lausunnosta, joka tulee antaa rajat ylittävästä sulautumisesta annettavasta sulautumissuunnitelmasta. Kolmannessa yhtiöoikeudellisessa direktiivissä (78/855/ETY) eli sulautumisdirektiivissä käytetty termi riippumaton asiantuntija on kansallisten sulautumisien osalta korvattu termillä hyväksytty tilintarkastaja 1.9.2006 voimaan tulleessa osakeyhtiölaissa. Pykälän lähtökohtana on, että direktiivin 8 artiklassa tarkoitettuun riippumattoman asiantuntijan lausuntoon sovelletaan sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön osalta luvun 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnosta.

Pykälän 1 momentissa viitataan luvun 4 §:ään, jossa säädetään tilintarkastajan lausunnosta kansallisen sulautumisen yhteydessä. Viittauksen perusteella sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden hallitusten tai muiden toimivaltaisten elinten on nimettävä yksi tai useampi riippumaton asiantuntija antamaan rajat ylittävästä sulautumissuunnitelmasta lausunto kullekin sulautumiseen osallistuvalla suomalaisella yhtiöllä. Sulautumiseen osallistuvaa ulkomaista yhtiötä koskevasta lausunnosta säädetään toisen ETA-valtion laissa. Ehdotus vastaa direktiivin 8 artiklan 1 kohtaa. Viittauksesta luvun 4 §:ään seuraa myös, että riippumattoman asiantuntijan lausunnon sisältö vastaa kansallisesta sulautumissuunnitelmasta annettavaa hyväksytyn tilintarkastajan lausuntoa. Riippumattoman asiantuntijan lausunnossa on arvioitava, onko rajat ylittävässä sulautumissuunnitelmassa annettu oikeat ja

² TM:n fuusioneuvotteluryhmän ehdotus 5 ja 6 kohdan (direktiivin 5(d) ja 5(j) artikla) perusteluiksi.

riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta. Ehdotus vastaa direktiivin 8 artiklan 3 kohtaa.

Ehdotetusta viittaussäännöstä seuraa myös, että vastaanottavalle suomalaiselle yhtiölle annettavassa lausunnossa on mainittava siitä, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksun. Vastaanottavalle yhtiölle annettavasta lausunnosta ei säädetä direktiivin 8 artiklassa, mutta koska direktiivissä on tältä osin kyse vähimmäissääntelystä, ei ole estettä soveltaa suomalaiseen vastaanottavaan yhtiöön direktiivin vähimmäisvaatimuksia laajempia kansallisia vaatimuksia. Ehdotus vastaa eurooppayhtiölain 4 §:ää.

Pykälän 2 momentin mukaan rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitukset voivat nimetä yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan antamaan sulautumissuunnitelmasta yhteisen lausunnon kaikille sulautumiseen osallistuville yhtiöille. Luvun 4 §:n 1 momentin mukaan hyväksytyjä tilintarkastajia nimetään yksi tai useampia kullekin sulautumiseen osallistuvalla yhtiöllä. Lähtökohtaisesti yksi hyväksytty tilintarkastaja antaa lausunnon kaikille yhtiöille, mutta lausunnon antavia tilintarkastajia voi olla useampiakin (HE 109/1995 s. 153). Yleinen käytäntö Suomessa on ollut, että riippumattomana asiantuntijana on toiminut yksi henkilö, mutta lausunto on annettu erikseen jokaiselle osallistuvalla yhtiöllä. Ehdotetun 2 momentin mukaan on riittävää, että riippumattoman asiantuntijan lausunto annetaan yhteisesti kaikille osallistuville yhtiöille, jos rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitukset tai muut toimivaltaiset elimet niin päättävät. Käytännössä yhteisestä riippumattomasta asiantuntijasta voidaan päättää esimerkiksi yhteisessä sulautumissuunnitelmassa. Ehdotus vastaa direktiivin 8 artiklan 2 kappaletta. Myös eurooppayhtiöasetuksen 22 artiklassa on tehty mahdolliseksi sama menettely.

Yhteisen lausunnon antajaksi voidaan nimetä myös sulautumiseen osallistuvan ulkomaisen yhtiön kotipaikan jäsenvaltion lain mukainen riippumaton asiantuntija. Tarkoitus on, että suomalaisesta yhtiöstä

lausunnon antavan riippumattoman asiantuntijan on lähtökohtaisesti oltava Suomessa hyväksytty tilintarkastaja. Lausunnon voisi antaa ulkomailla hyväksytty tilintarkastaja tai muu riippumaton asiantuntija vain siinä tapauksessa, että yhtiöt päätyvät yhteiseen asian-tuntijaan 2 momentin mukaisesti. Rajaus on otettu lähtökohdaksi sääntelyn yksinkertaistamiseksi.

24 § Sulautumissuunnitelman rekisteröinti ja kuulutus velkojille. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niistä menettelysäännöksistä, joita sovelletaan sulautumissuunnitelman rekisteröimiseen sekä velkojille annettavaan kuulutukseen.

Pykälän 1 momentti koskee sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden velvollisuutta ilmoittaa sulautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin luvun 5 §:ssä säädetään. Kyseisen lainkohdan mukaan sulautumissuunnitelma on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa suunnitelman allekirjoittamisesta. Ilmoitukseen tulee tarvittaessa liittää ehdotetun 23 §:n mukainen riippumattoman asiantuntijan lausunto. Ilmoituksen tekevät sulautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt yhdessä.

Tytäryhtiösulautumisessa ilmoituksen tekee emoyhtiö, jos se on suomalainen yhtiö. Ilmoituksen voi myös tehdä suomalainen tytäryhtiö, jos vastaanottava emo-yhtiö ei ole rekisteröity Suomessa. Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 1 kappaleessa b kohdan ja 2 kappaleen edellytystä siitä, että rajat ylittävän sulautumisen päätöksentekoprosessissa on noudatettava kansallisia säännöksiä ja muodollisuuksia.

Suomalaisten yhtiöiden osalta rekisteriviranomainen selvittää jo sulautumissuunnitelman rekisteröinnin yhteydessä, että se on laadittu ja hyväksytty lain mukaisesti ja että vastaanottavan yhtiön toiminimen rekisteröimiseen ei ole toiminimilakiin perustuvaa estettä, jos yhtiö rekisteröidään Suomeen.

Pykälän 2 momentin mukaan suomalaisen osakeyhtiön velkojen suojasta säädetään luvun 6–8 §:n säännöksiä. Vastaanottavan suomalaisen yhtiön velkojilla on vastustusoikeus ainoastaan, jos heille annetaan kuulutus luvun 6 §:n 3 momentin

mukaan. Oikeus vastustaa sulautumista on ainoastaan sulautuvan suomalaisen yhtiön velkojilla.

Tunnetuille velkojille annettavan ilmoituksen osalta sovelletaan luvun 7 §:ssä säädettyä menettelyä. Menettely vastaa kansallisessa sulautumisessa sovellettavaa sääntelyä.

Luvun 8 §:n yrityssaneerausta koskevan erityissäännöksen soveltamisen edellytyksenä rajat ylittävissä sulautumisissa on, että luvun 6 §:ssä tarkoitetun kuulutuksen korvaava saneerausmenettely koskee kaikkia sulautumiseen osallistuvia yhtiöitä, joiden on lisäksi kuuluttava samaan konserniin. Erityissäännös voi tulla sovellettavaksi rajat ylittävään sulautumiseen vain poikkeuksellisesti, koska yrityksen saneerauksesta annettua lakia (YSL, 47/1993) ei lähtökohtaisesti sovelleta sellaiseen ulkomaiseen yhtiöön, jonka sääntömääräinen kotipaikka on toisessa valtiossa. Säännös voi siten tulla sovellettavaksi, jos sulautumiseen osallistuu vain suomalainen emo-yhtiö ja sen koti- ja ulkomaisia tytäryhtiöitä ja YSL:ia sovelletaan sulautumiseen osallistuviin ulkomaisiin tytäryhtiöihin sillä perusteella, että maksukyvyttömyysmenettelyistä annetun neuvoston asetuksen (EY), N:o 1346/2000 (maksukyvyttömyysasetus), 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ulkomaisten yhtiöiden pääintressien keskus on Suomessa.

Ehdotus vastaa direktiivin 4 artiklan 2 kappaleessa edellytettävää velkojen suojaamiseksi sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä. Mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta velkojien suojasta ehdotetaan säänneltäväksi yhdenmukaisesti kansallisten sulautumisien kanssa.

25 § Suomeen rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanoon liittyvistä asioista silloin, kun vastaanottava yhtiö on suomalainen yhtiö. Pykälä koskee absorptiosulautumista, jossa Suomeen rekisteröity yhtiö on vastaanottavana yhtiönä. Lisäksi se koskee kombinaatiosulautumista, jossa vastaanottava yhtiö ehdotetaan rekisteröitäväksi Suomeen. Kun pykälän säännökset tulevat sovellettavaksi, niitä sovelletaan rajat ylittävän sulautumisen kaikkiin suomalaisiin

osapuoliin.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että ilmoitus rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanosta on tehtävä luvun 14 §:n mukaisesti. Määräaika ilmoitukselle on kansallisiin sulautumisiin sovellettavan neljän kuukauden sijasta kuusi kuukautta. Kuuden kuukauden määräaika lasketaan siitä, kun suomalaiset sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat päättäneet sulautumisesta ja kun sulautumiseen osallisille ulkomaisille osakeyhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen todistus sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädäntöä sulautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön sovelletaan. Määräaika alkaa kulua siitä, kun viimeinen näistä edellytyksistä täyttyy. Kuuden kuukauden määräaika perustuu direktiivin 11 artiklan 2 kappaleeseen. Rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on myös aina liitettävä luvun 14 §:n mukainen hallituksen ja toimitusjohtajan vakuutus, hyväksytyn tilintarkastajan lausunto sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 2 momentissa mainituin poikkeuksin. Tytäryhtiösulautumisessa ilmoituksen tekemisestä vastaa emoyhtiö.

Pykälän 2 momentissa säädetään rekisteröinnin edellytyksistä, kun kyseessä on sulautuminen rekisteröidään Suomessa. Rekisteröinnin edellytyksiin sovelletaan luvun 15 §:n säännöksiä eli rekisteröinnin edellytykset ovat samat kuin kansallisissa sulautumisissa.

Lisäedellytykseksi ehdotetaan kuitenkin, että ne sulautumiseen osallistuvat yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun sulautumista vastustaneiden osakkeenomistajien lunastusoikeuden ja että henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määritelty ____ lain (/) mukaisesti. Lisäksi momentissa edellytetään nimenomaisesti, että kaikki sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat hyväksyneet sulautumissuunnitelman samoin ehdoin. Vastaavasta nimenomaisesta vaatimuksesta ei ole tarpeen säätää kansallisen sulautumisen osalta, koska sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ilmoittavat yhdessä sulautumissuunnitelman rekisteröitäväksi ja osakeyhtiölain mukaan

sulautumissuunnitelma on hyväksyttävä siinä muodossa, jossa se on ilmoitettu rekisteröitäväksi.

Sääntely perustuu direktiivin 10 artiklan 3 kappaleeseen. Täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä Suomen rekisteriviranomainen tutkii rajat ylittävän sulautumisen ja kombinaatiosulautumisessa muodostettavan yhtiön muodostamisen lainmukaisuuden. Sääntely täyttää tältä osin direktiivin 11 artiklan 1 kappaleesta ilmenevät vaatimukset. Ehdotuksen mukaan henkilöstön osallistumisen järjestämisestä koskevia vaatimuksia sovelletaan myös direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle jäävän sulautumisen rekisteröintiin Suomessa.

Täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä rekisteriviranomainen tarkastaa, että rekisteri-ilmoitus ja siihen liitettävät vakuutukset ja todistukset sekä mahdollisia yritysliittymiä koskevat järjestelyt ovat luvun 15 §:n 3 momentin ja yritysliittymislain mukaisia. Ennen täytäntöönpanon rekisteröintiä on myös selvitettävä, että säänneltyä elinkeinoa harjoittava sulautumiseen osallistuva suomalainen yhtiö ja vastaanottava suomalainen yhtiö täyttävät elinkeinolainsäädäntöön perustuvat vaatimukset. Tällaisten erityisvaatimusten valvonnasta Suomessa vastaavat erityisviranomaiset, kuten Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto. Rekisteriviranomaisella on yleensä velvollisuus selvittää vain, että sulautuspäätös on yhtiö- ja kaupparekisterilainsäädännön mukainen. Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröimiseen sovelletaan myös rahoitus- ja vakuutuslainsäädäntöön perustuvia erityisvaatimuksia.

Sulautumiseen osallistuvien ulkomaisten yhtiöiden osalta rekisteriviranomainen selvittää täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä sulautumisen lainmukaisuuden kunkin yhtiön sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen perusteella.

Direktiivin 11 artiklan 1 kappaleen mukaan rekisteriviranomaisen on tarkistettava, että sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat hyväksyneet sulautumissuunnitelman samoin

ehdoin ja että henkilöstöedustusta koskevat järjestelyt on määritelty henkilöstöedustusedirektiivin mukaisesti. Suunnitelman hyväksymistä koskevien päätösten sisällön selvittämiseksi rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä ulkomaisten sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden sulautuspäätökset myös Suomeksi tai ruotsiksi. Henkilöstöedustusta koskevan sopimuksen lainmukaisuuden rekisteriviranomainen selvittää ensisijassa sille toimitettavien asiakirjojen perusteella. Hakijat vastaavat rekisteröinnin edellytyksenä olevan sopimuksen lainmukaisuudesta samalla tavalla kuin muistakin rekisteriviranomaiselle annettavista tiedoista ja asiakirjoista. Rekisteriviranomaiselta ei yleensä voida edellyttää, että se erityisesti selvittäisi sopimuksen lainmukaisuutta, koska viranomainen ei yleensä voi arvioida edes sitä, että oikeat tahot ovat tehneet sopimuksen.

Jos henkilöstön edustamisesta on sovittu henkilöstöedustusedirektiivin mukaisesti, rekisteriviranomaisen tehtävänä on todeta, että sopimus on tehty ja että sopimuksessa mainitaan seikoista, joista pätevässä sopimuksessa on direktiivin mukaan sovittava. Jos henkilöstöedustuksesta ei sovita, hakijoiden on toimitettava rekisteriviranomaiselle selvitys siitä, että erityinen neuvotteluryhmä on päättänyt neuvottelujen aloittamatta jättämisestä tai keskeyttämisestä taikka että direktiiviin perustuva erityisen neuvotteluryhmän perustamista koskeva kuuden kuukauden määräaika on päättynyt ja että neuvotteluja ei ole päätetty jatkaa.

Jos henkilöstöedustuksesta ei ole sovittu, vastaanottavan yhtiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenet rekisteröidään yhtiön ilmoituksen perusteella vastaavalla tavalla kuin perustettavan osakeyhtiön toimielinten jäsenet rekisteröidään.

Jos henkilöstön mielestä sen edustamista koskeva sopimus tai muu osallistumisjärjestely ei ole direktiiviin perustuvan lainsäädännön mukainen, henkilöstö voi käyttää yleisiä ja työläinsäädäntöön perustuvia oikeussuojakeinoja. Tapauksesta riippuen henkilöstö tai sitä edustava järjestö voi

esimerkiksi nostaa vahvistuskanteen asian tilan toteamiseksi.

Jos sulautumiseen osallistuvalla ulkomaisella yhtiöllä on Suomeen rekisteröity sivuliike, sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä rekisteriviranomainen poistaa sivuliikkeen rekisteristä lopettamisilmoituksen perusteella.

Sääntely vastaa eurooppayhtiölain 4 §:n 1 momenttia ja eurooppayhtiöasetuksen 26 artiklan 3 kappaletta.

Pykälän 3 momentin mukaan rekisteriviranomaisen on viranpuolesta viipymättä ilmoitettava sulautumisen voimaantulosta sulautuneiden ulkomaisten yhtiöiden rekisteriviranomaisille. Säännös perustuu direktiivin 13 artiklan toiseen kappaleeseen.

26 § Toiseen valtioon rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanoon liittyvistä asioista silloin, kun vastaanottava yhtiö on ulkomainen yhtiö. Pykälä koskee absorptiosulautumista, jossa vastaanottava yhtiö on ulkomainen yhtiö tai se perustetaan kombinaatiosulautumisessa muualle kuin Suomeen. Kun pykälän säännökset tulevat sovellettavaksi, niitä sovelletaan rajat ylittävän sulautumisen kaikkiin suomalaisiin osapuoliin.

Pykälän 1 momentissa säädetään sulautumiseen liittyvästä lupamenettelystä. Suomalaisten yhtiöiden on haettava lupaa sulautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä tai sulautuminen raukeaa. Sääntely määrääjan osalta vastaa kansallisia sulautumisia. Lupahakemukseen on liitettävä sulautumispäätökset ja hallituksen ja toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä sulautuvan suomalaisen yhtiön tunnetuille velkojille. Sääntely vastaa eurooppayhtiölain 4 §:n 2 momenttia.

Jos 13 §:n mukainen lunastusmenettely on pantu vireille, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä. Sääntely perustuu direktiivin 10 artiklan 3 kappaleeseen.

Pykälän 2 momentissa säädetään luvan

antamisen edellytyksistä pykälässä tarkoitetuissa sulautumisissa. Edellytykset vastaavat kansallista sulautumisista luvun 15 §:ssä säädettyä, minkä lisäksi edellytetään, että ne sulautumiseen osallistuvat yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitettun sulautumista vastustaneiden osakkeenomistajien lunastusoikeuden, ja että rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä direktiivin 16 artiklan mukaisesti. Selvitykseksi riittää sulautuvien suomalaisten yhtiöiden ilmoitus siitä, että henkilöstön osallistuminen järjestetään vastaanottavan yhtiön kotivaltiossa direktiivin 16 artiklan mukaisen lainsäädännön mukaisesti. Rekisteriviranomaisen ei tarvitse varmistua siitä, että kohdevaltion lainsäädäntö täyttää kaikilta osin direktiivin vaatimukset. Henkilöstön osallistumisen järjestämistä koskeva vaatimus on ehdotuksessa laajempi kuin direktiivin 11 artiklassa. Tämä on perusteltua sen vuoksi, että rajat ylittävät sulautumiset ovat ehdotuksen mukaan mahdollisia laajemmin kuin mitä direktiivi edellyttää ja sen vuoksi, että kaikki jäsenvaltiot eivät välttämättä saata direktiiviin mukaista sääntelyä voimaan määrääjässä.

Koska direktiivin mukaisessa sulautumisessa vastaanottavan yhtiön kotivaltion toimivaltainen viranomainen valvoo, että henkilöstöedustus järjestetään asianmukaisesti, näissä tapauksissa riittää, että Suomen rekisteriviranomaiselle toimitetaan tarvittaessa tieto siitä, että direktiivi on saatettu voimaan vastaanottavassa valtiossa (esimerkiksi vastaanottavan valtion täytäntöönpanoilmoitus EU:n komissiolle, jos rekisteriviranomaisella ei ole tietoa direktiivin täytäntöönpanosta vastaanottavassa valtiossa). Muun sulautumisen osalta on esitettävä selvitys siitä, että direktiivin vaatimuksia vastaava sääntely koskee vastaanottavassa valtiossa myös tällaista sulautumista.

Se mitä luvun 15 §:ssä sanotaan rekisteröimisestä, tarkoittaa tässä pykälässä tarkoitettussa tilanteessa luvan antamista. Sääntely perustuu direktiivin 10 artiklan 3 kappaleeseen. Sääntely vastaa myös eurooppayhtiölain 4 §:n mukaista sääntelyä.

Momentissa todetaan, että rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä. Luvan myöntämisen jälkeen se näkyy sulautuvan suomalaisen yhtiön kaupparekisteriotteella.

Jos vastaanottavan yhtiön toimintaa jatketaan Suomessa sivuliikkeen kautta, uusi sivuliike voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi jo täytäntöönpanoluvan hakemisen yhteydessä. Jos sulautumiseen osallistuvalla ulkomaisella yhtiöllä on ennestään sivuliike Suomessa, myös mahdollisesti muuttuva toimiala ja muut sulautumiseen liittyvät sivuliikettä koskevat muutokset on ilmoitettava rekisteröitäviksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön yritys kiinnitysten järjestämisestä tässä pykälässä tarkoitetuissa sulautumisissa. Täytäntöönpanoa koskevan luvan myöntämisen yhteydessä selvitetään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden osalta se, miten yritys kiinnitykset järjestetään sulautumisen yhteydessä, koska täytäntöönpano ilmoitetaan rekisteröitäväksi toisessa valtiossa. Jos sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuteen on voimassa yritys kiinnitys ja vastaanottavan yhtiö rekisteröidään toiseen valtioon, rekisteriviranomaiselle on toimitettava kiinnityksen kohteena olevan yhtiön ja kiinnityksen haltijoiden sopimus kiinnitysten siirtämisestä tai hakemus kiinnitysten kuolettamisesta ennen kuin viranomaisen voi antaa täytäntöönpanoluvan sekä 4 momentissa tarkoitetun todistuksen.

Luvan antamisen edellytyksenä on, että kaikki velkapanttikirjat on toimitettu rekisteriviranomaiselle ja että kiinnitykset on kuoletettu tai kiinnitysten siirtämistä koskeva hakemus on sen sisältöinen, että rekisteriviranomainen voi viimeistään vastaanottavan valtion viranomaisen rekisteröinti-ilmoituksen saatuaan siirtää kiinnityksen yritys kiinnityslain (YKL, 634/1984) 10 §:n 3 momentin mukaisesti perustettavan sivuliikkeen vastattavaksi.

Kiinnitysten järjestämisestä voidaan sopia esimerkiksi siten, että kiinnitykset kohdistuvat yritys kiinnityslain sallitulla tavalla kaupparekisteriin merkittävän vastaanottavan yhtiön suomalaisen sivuliikkeen omaisuuteen, yritys kiinnitys

kuoletetaan kokonaan tai että yhtiö ja vakuus-velkoja sopivat muusta velkojan saatavaa turvaavasta järjestelystä. Käytännössä kiinnitysten siirtäminen Suomeen rekisteröitävälle sivuliikkeelle edellyttäneen yleensä, että sivuliikkeen perusilmoitus tehdään ennen täytäntöönpanoluvan myöntämistä siten, että sivuliike voidaan rekisteröidä, kun rekisteriviranomainen on saanut tiedon vastaanottavan yhtiön rekisteröimisestä toiseen valtioon kombinaatiosulautumisessa. Kiinnitykset voidaan siirtää vastaavalla tavalla myös olemassa olevan, sulautumiseen osallistuvan ulkomaisen yhtiön sivuliikkeen vastattavaksi absorptiosulautumisessa.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi rekisteriviranomaisen todistuksen antamisesta sulautuvalle suomalaiselle yhtiölle. Todistus annetaan vain siinä tapauksessa, että vastaanottava yhtiö on toisen valtion lainsäädännön alainen. Jos rajat ylittävä sulautuminen toteutetaan siten, että vastaanottava yhtiö on suomalainen, ei siihen mahdollisesti sulautuville suomalaisille yhtiöille anneta pykälässä tarkoitettua todistusta. Sääntely vastaa eurooppayhtiö lain 4 §:n 3 momenttia. Säännös perustuu direktiivin 10 artiklan 2 kappaleeseen, jonka mukaan toimivaltaisen viranomaisen on annettava jokaiselle sulautumiseen osallistuvalle kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön alaiselle yhtiölle sitova todistus sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämistä asianmukaisella tavalla. Toimivaltaiseksi viranomaisen asiassa on Patentti- ja rekisterihallituksen pitämä kaupparekisteri.

Todistus voidaan antaa sen jälkeen, kun sulautumisen edellytykset on selvitetty 2 momentissa tarkoitetussa lupamenettelyssä lainvoimaisella päätöksellä. Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomainen antaa todistuksen. Rekisteriviranomainen on velvollinen antamaan todistuksen Suomeksi tai ruotsiksi. Todistuksen kääntäminen perustettavan vastaanottavan yhtiön rekisteröintivaltion kielelle on lähtökohtaisesti hakijan vastuulla. Jos käytäntö muodostuu sellaiseksi, että todistuksen sanamuoto on vakiomuotoinen ja voidaan tulostaa koneellisesti, todistuksen

antamisesta ainakin joillakin muilla kielillä ei todennäköisesti aiheutuisi merkittäviä lisäkustannuksia rekisteriviranomaiselle.

Rekisteriviranomainen merkitsee todistukseen 13 §:n mukaisen lunastusmenettelyn vireilläolon, kun siitä on ilmoitettu rekisteriviranomaiselle 1 momentin mukaisesti.

Momentissa säädetään myös todistuksen voimassaolosta. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa sen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön sovelletaan tai todistus raukeaa. Sääntely vastaa direktiivin 11 artiklan 2 kappaletta.

Pykälän 5 momentin mukaan rekisteriviranomaisen on viipymättä merkittävä rekisteriin vastaanottavan yhtiön rekisterinpitäjän ilmoitus sulautumisen voimaantulosta ja suomalaisen sulautuvan yhtiön purkautumisesta. Säännös liittyy direktiivin 13 artiklan toisessa kappaleessa tarkoitettuun ulkomaisen rekisterinpitäjän ilmoitukseen.

Tarkoitus on, että tieto suomalaisen yhtiön purkautumisesta merkittäisiin mahdollisimman pian myös Suomen kaupparekisteriin. Tämän vuoksi on tarpeen, että muiden ETA-valtioiden kanssa selvitetään, miten rekisteriviranomaisten yhteistyötä voidaan kehittää niin, että sulautumisen voimaantuloa koskeva ilmoitusten viivästymisestä ei aiheutuisi oikeudellista epävarmuutta yhtiöille, niissä toimiville ja niiden sidosryhmille.

27 § Sulautumisen oikeusvaikutukset. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutuksista mukaan lukien sulautumisen voimaantulo.

Pykälän 1 momentissa säädetään rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutuksista ja voimaantulosta 25 §:ssä tarkoitetussa sulautumisessa. Sulautumisen oikeusvaikutuksiin sovelletaan näissä tapauksissa luvun 16 §:ää. Sen mukaan sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle selvitysmenettelyttä, sulautuva yhtiö purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava yhtiö syntyy, kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Mainituissa lainkohdassa määritellyt oikeusvaikutukset

perustuvat sulautumisdirektiivin 19 artiklaan, jonka sisältö vastaa nyt kyseessä olevan direktiivin 14 artiklaa. Rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutukset vastaavat siten kansallista sulautumista.

Kansallisen sulautumisen voimaantulosta on säännös luvun 16 §:n 1 momentissa. Voimaantulo-ajankohta on sidottu sulautumisen rekisteröintiin. Rajat ylittävän sulautumisen voimaantulo-ajankohtana sovelletaan täytäntöönpanon rekisteröintiä Suomessa, jos vastaanottava yhtiö on suomalainen yhtiö. Sen sijaan jos vastaanottava yhtiö on ulkomainen osakeyhtiö, määräytyy rajat ylittävän sulautumisen voimaantulo sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön alaisuuteen yhtiö kuuluu. Asiasta ehdotetaan säädettäväksi momentin toisessa virkkeessä.

Pykälän 2 momentissa säädetään sulautumisen oikeusvaikutuksista 26 §:ssä tarkoitetussa sulautumisessa. Kun vastaanottava yhtiö on muunmaalainen yhtiö kuin suomalainen, sulautuvan suomalaisen yhtiön varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun sulautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Samanaikaisesti sulautuva yhtiö purkautuu ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Sulautuvan yhtiön omistamat sulautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta sulautumisvastikkeeseen. Säännös vastaa direktiivin 14 artiklaa.

Momentissa säädetään sellaisista oikeusvaikutuksista, joilla varmistetaan suomalaisen sulautumisessa purkautuvan yhtiön varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle ulkomaiselle yhtiölle. Vaikka sulautumisvastikkeen saaminen määräytyy viime kädessä sen maan lainsäädännön mukaan, jonka alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu, on momenttiin otettu säännös oikeudesta sulautumisvastikkeeseen. Näin voidaan paremmin toteuttaa suomalaisen yhtiön optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin

oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden oikeus sulautumisvastikkeeseen, sillä direktiivissä ei säädetä näistä oikeuksista.

28 § Rajat ylittävän sulautumisen pätevyys. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän sulautumisen pätevydestä sen jälkeen, kun sulautuminen on tullut voimaan. Ehdotuksen mukaan rajat ylittävää sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan.

Sulautumisen voimaantuloajankohta määräytyy sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön alainen vastaanottava yhtiö on. Jokaisessa jäsenvaltiossa sulautumisen voimaantulo ratkaistaan kansallisten säännösten mukaisesti.

Ehdotettavan pykälän mukaan rajat ylittävää sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi enää sen jälkeen, kun sulautumisen voimaantulosta on tehty merkintä kaupparekisteriin suomalaisen yhtiön ollessa vastaanottava yhtiö. Jos vastaanottava yhtiö on kuuluu toisen ETA-valtion lainsäädännön alaisuuteen, ei rajat ylittävää sulautumista voida julistaa pätemättömäksi enää sen jälkeen, kun sulautuminen on vastaanottavan yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti tullut voimaan. Vaikka sulautunut suomalainen yhtiö poistetaan Suomen kaupparekisteristä vasta sen jälkeen, kun vastaanottavan valtion toimivaltainen viranomainen on antanut direktiivin 13 artiklan 2 kappaleen mukaisen ilmoituksen sulautumisen voimaantulosta Suomen rekisteriviranomaiselle, määräytyvät rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutukset sulautumisen voimaantulohetken mukaisesti. Tämän hetken jälkeen sulautumista ei voida enää julistaa pätemättömäksi eikä päätöstä voida muuttaa.

Ehdotettu sääntely poikkeaa kansallisia sulautumisia koskevasta luvun 18 §:stä, jonka mukaan sulautuminen peruuntuu, jos sulautumispäätös tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan on pätemätön. Lain 21 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan kansallista sulautumispäätöstä koskevaa kannetta ei voida nostaa, kun yli kuusi kuukautta on kulunut sulautumisen tai jakautumisen rekisteröimisestä. Kansallisia sulautumisia koskeva sääntely perustuu sulautumisdirektiivin 22 artiklaan, jossa on

harmonisoitu sulautumisen pätemättömyyttä koskevia säännöksiä julkisten osakeyhtiöiden kansallisissa sulautumisissa.

Ehdotettu sääntely perustuu nyt kyseessä olevan direktiivin 17 artiklaan, jonka mukaan sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi sen jälkeen, kun se on 12 artiklan mukaan tullut voimaan. Direktiivi ei myöskään salli kansallisia poikkeuksia. Direktiivin sääntely vastaa eurooppayhtiöasetuksen 30 artiklaa.

17 luku. Jakautuminen

Rajat ylittävää jakautumista koskeva sääntely on ehdotuksessa pyritty saattamaan muodoltaan mahdollisimman paljon rajat ylittävän sulautumissääntelyn kaltaiseksi. Samoin kuin kansallisen jakautumissääntelyn osalta myös rajat ylittävää jakautumista koskevat säännökset muodostavat itsenäisen kokonaisuuden, eivätkä ne perustu viittauksiin sulautumissääntelyyn.

Menettelyn ja sääntelyn kirjoitustavan yhtenevyyden johdosta rajat ylittävää jakautumista koskevaan menettelyyn voidaan usein soveltaa rajat ylittävään sulautumiseen sovellettavia periaatteita lähes sellaisinaan. Siltä osin kuin säännöksen perustelutekstissä ei toisin mainita tai asiayhteydestä muuta johdu, sulautumista koskevan vastaavan säännöksen perustelut soveltuvat suurelta osin myös vastaavaan jakautumista koskevaan säännökseen. Keskeisen eron rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista koskevien säännösten välillä muodostaa kuitenkin se, että edellinen sääntely perustuu neuvoston direktiiviin, kun taas jälkimmäistä ei ole harmonisoitu EU:n lainsäädännöllä. Molemmissa sääntelyissä on kuitenkin otettu huomioon EY-tuomioistuimen Sevic-päätös ja sen asettamat velvollisuudet jäsenvaltioille.

Se seikka, että rajat ylittävän jakautumisen menettelyä ei ole harmonisoitu direktiivillä, aiheuttaa joitakin ongelmia, kun sovitetaan yhteen eri jäsenvaltioiden kyseistä järjestelytoimenpidettä koskevia säännöksiä. Harmonisoimattomuudesta johtuu se, että ei ole takeita siitä, että muut jäsenvaltiot soveltavat lainsäädäntöä, joka mahdollistaa rajat ylittävän jakautumisen.

Harmonisoimattomuudesta johtuu myös se, että menettelyä ei koordinoita keskitetysti

yhden valtion toimivaltaisen viranomaisen toimesta. Rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanosta vastaa vastaanottavan yhtiön kotipaikan toimivaltainen viranomainen, joka voi rekisteröidä sulautumisen täytäntöönpanon vasta saatuaan kaikilta sulautuvien yhtiöiden kotivaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta sitovan todistuksen sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä asianmukaisella tavalla. Ehdotettavien säännösten osalta on ollut esillä kaksi vaihtoehtoista mallia. Ensimmäisen vaihtoehtoon mukaan rajat ylittävän jakautumisen koordinoinnista ja sitovien todistusten keräämisestä vastaisi Suomen rekisteriviranomainen silloin, kun jakautuva yhtiö on suomalainen osakeyhtiö. Mallin hyvä puoli olisi toimiessaan se, että rajat ylittävän jakautumisen voimaantulo voisi tapahtua koordinoitusti ja yhtäaikaaisesti kaikissa niissä ETA-valtioissa, jonka lainsäädännön alaisuuteen jakautumiseen osallistuvat yhtiöt kuuluvat. Malli edellyttäisi, että vastaanottavan yhtiön jäsenvaltioissa olisi valmiudet jakautumisen täytäntöönpanoon koordinoitusti jakautuvan yhtiön jäsenvaltion kanssa. Harmonisoimattomuudesta johtuu kuitenkin, että muiden ETA-valtioiden toimivaltaiset viranomaiset eivät välttämättä kykenisi antamaan sellaisia sitovia todistuksia kuin mitä Suomen lainsäädäntö edellyttäisi.

Muun muassa mainittujen seikkojen vuoksi on päädytty malliin, jossa Suomen rekisteriviranomainen valvoo rajat ylittävän jakautumisen lainmukaisuutta ja muodollisuuksien toteuttamista silloin, kun jakautuva yhtiö on suomalainen osakeyhtiö. Suomen rekisteriviranomainen antaa tämän jälkeen sitovan todistuksen siitä, että jakautumisen edellytykset ovat olemassa. Todistus on toimitettava vastaanottavan yhtiön kotivaltion toimivaltaiselle viranomaiselle. Jakautuminen tulee voimaan vastaanottavan yhtiön lainsäädännön mukaisesti. Rekisteriviranomaisen on jakautumisen rekisteröivän ulkomaisen rekisteriviranomaisen ilmoituksesta tai muun luotettavan selvityksen perusteella viran puolesta viipymättä poistettava kokonaisjakautumisesta jakautunut

suomalainen yhtiö rekisteristä ja osittaisjakautumisesta merkittävä jakautuminen rekisteriin.

Valittu malli perustuu koordinoimattomuuteen, koska se edellyttää eri ETA-valtioiden toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä. Valittu malli voi johtaa myös siihen, että jakautuminen tulee voimaan eri valtioissa eri aikaan, jos vastaanottavia yhtiöitä rekisteröidään useampaan maahan. Näin ollen kokonaisjakautuminen saattaa tulla voimaan eri vaiheissa ja muodostua perättäisistä osittaisjakautumisista. Jakautuminen saattaa myös lopullisesti muuttua osittaisjakautumiseksi, jos jakautumisen täytäntöönpano estyy jossakin ETA-valtiossa kokonaan. Tällainen sääntely on välttämätöntä sen vuoksi, että yhtiön perustamisen peruuntuminen on EY-oikeuden periaatteiden mukaan käytännössä hyvin vaikeaa sen jälkeen, kun yhtiö on rekisteröity. Tämän vuoksi on nähty välttämättömäksi, että laki sisältää säännöksen siitä, että kokonaisjakautuminen voi muuttua suoraan lain nojalla osittaisjakautumiseksi, jos jakautuminen ei tulekaan voimaan kokonaisuudessaan jakautumissuunnitelman mukaisesti. Mainitusta syystä rajat ylittävässä jakautumisessa tulee varmistaa, että osakkeenomistajien ja velkojien oikeudet on turvattu myös sellaisissa tapauksissa, että suunniteltu jakautuminen toteutuu vain osittain. Rajat ylittävään jakautumissuunnitelmaan tulee samasta syystä sisältyä selvitys siitä, miten jakautuminen pannaan täytäntöön ja ehdotus toimenpiteistä, joilla turvataan osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu siinä tapauksessa, että jakautuminen ei täysin toteudu jakautumissuunnitelman mukaisesti.

Rajat ylittävän jakautumisen täsmällinen yhtiöoikeudellinen sääntely ei ole harmonisoimattomuudesta johtuen mahdollista. Säännöksillä luodaan kuitenkin puitteet niiden toteuttamiselle. Tämän vuoksi ehdotetut rajat ylittävää jakautumista koskevat säännökset eivät sääntele tyhjentävästi jakautumismenettelyä, vaan niissä ainoastaan luodaan yleiset edellytykset sille, että rajat ylittävä jakautuminen voidaan toteuttaa suomalaisten osakeyhtiöiden osalta.

Koska rajat ylittävän jakautumisen toteutuminen suunnitellulla tavalla saattaa estyä odottamattomasta syystä jossakin ETA-valtiosta, tulee yhtiön osakkeenomistajien ja velkojien oikeudet pystyä turvaamaan kaikissa tapauksissa. Yhtiön johdolla on tällaisten tilanteiden osalta korostettu huolellisuusvelvollisuus.

Osakeyhtiölain 17 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset rajat ylittävästä jakautumisesta. Ehdotetut säännökset sisältyvät 19–27 §:ään, minkä lisäksi luvun 4, 6 ja 7 §:ää ehdotetaan muutettavaksi. Rajat ylittävään jakautumiseen sovelletaan ehdotettavien säännösten ohella myös kansallista jakautumista koskevia säännöksiä.

Yhteenvedo rajat ylittävän jakautumisen toteuttamisesta

Rajat ylittävän jakautumisen määritelmä ja jakautumiseen osallistuvat yhtiöt. Rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan luvun 1 §:n säännöstä, jonka mukaan osakeyhtiö (jakautuva yhtiö) voi jakautua siten, että jakautuvan yhtiön varat ja velat osittain tai kokonaan siirtyvät yhdelle tai useammalle osakeyhtiölle (vastaanottava yhtiö) ja jakautuvan yhtiön osakkeenomistajat saavat jakautumisvastikkeena vastaanottavan yhtiön osakkeita. Jakautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia. Rajat ylittävä sulautuminen voidaan toteuttaa 2 §:n mukaisesti kokonaisjakautumisena tai osittaisjakautumisena. Vastaanottava yhtiö voi olla perustettava yhtiö tai toimiva yhtiö. Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan sekä jakautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä että ulkomaista osakeyhtiötä.

Rajat ylittävään jakautumiseen voi osallistua vain sellaisen ulkomainen yhtiö, joka on suomalaiseseen osakeyhtiöön rinnastettava yhtiö. Suomalaiseen yhtiöön rinnastettavana yhtiönä pidetään aina sellaista yhtiötä, joka on direktiivin 68/151/ETY (ns. julkistamisdirektiivi) 1 artiklassa tarkoitettu yhtiö. Suomalaiseen yhtiöön rinnastettava yhtiö on myös sellainen muu yhtiö, jolla on osakepääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta, joka yksin vastaa yhtiön veloista ja johon sovelletaan kansallisen

lainsäädännön mukaisia julkistamisdirektiivissä osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja. Tällaisia yhtiöitä ovat mm. ETA-valtioissa olevat yhtiöt, joihin sovelletaan julkistamisdirektiiviä.

Jakautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto. Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvat yhtiöt laativat yhteisen jakautumissuunnitelman. Jakautumissuunnitelman tulee sisältää luvun 3 §:ssä säädetyn lisäksi myös ehdotetussa 21 §:ssä mainitut asiat. Riippumattoman asiantuntijan tulee antaa jakautumissuunnitelmasta lausunto. Riippumattomaan asiantuntijaan sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajasta, kun lausunto annetaan suomalaisen osakeyhtiön osalta. Jakautumisen osapuolina olevat yhtiöt voivat kuitenkin päättää, että riippumattoman asiantuntijan lausunto annetaan yhteisesti kaikille jakautumiseen osallistuville yhtiöille. Lausuntoa ei tarvitse laatia, jos kaikki rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat siihen suostuvat.

Jakautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus velkojille. Jakautumisen rekisteröimiseen ja velkojille annettavaan kuulutukseen sovelletaan kansallista jakautumista koskevia säännöksiä. Jakautumissuunnitelmaa koskevaan rekisteri-ilmoitukseen on liitettävä riippumattoman asiantuntijan lausunto, jos sellainen laaditaan. Kuulutus velkojille annetaan kuten kansallisessa jakautumisessa, mutta säännöstä ehdotetaan muutettavaksi myös kansallisen sulautumisen osalta siten, että oikeus vastustaa jakautumista on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään rekisteriviranomaisen asettamana määräpäivänä. Jakautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden tulee ilmoittaa kuulutuksesta tunnetuille velkojilleen samoin kuin kansallisessa jakautumisessa. Myös yrityssaneerausta koske säännös luvun 8 §:ssä soveltuu rajat ylittävään jakautumiseen samalla tavalla kuin kansalliseen jakautumiseen.

Jakautumisesta päättäminen. Rajat ylittävästä jakautumisesta päätetään jakautumiseen osallistuvissa yhtiöissä samalla tavalla kuin kansallisessa jakautumisessa. Jakautumissuunnitelma ja riippumattoman asiantuntijan lausunto on pidettävä osakkeenomistajien saatavana ennen kokousta ja kokouksessa ja ne liitetään kokousasiakirjoihin. Tällä perusteella suomalaisen osallistuvan yhtiön yhtiökokouksen päättäessä jakautumissuunnitelman hyväksymisestä luvun 9 §:n mukaisesti sen katsotaan perehtyneen mainittuihin asiakirjoihin.

Rajat ylittäviä jakautumisia koskevat säännökset toimivaltaisesta elimestä ja jakautumispäätöksen ajankohdasta ovat ehdotuksen mukaan yhtenevät kansallisia jakautumisia koskevien säännösten kanssa.

Vakiintuneesti on katsottu, että yhtiökokous voi asettaa ehtoja jakautumisen hyväksymiselle. Suomalaisen yhtiön yhtiökokous voi sen toimivaltaa koskevien yleisten periaatteiden nojalla hyväksyä jakautumissuunnitelman esimerkiksi sillä tavoin ehdollisesti, että henkilöstön osallistumiseen liittyvistä järjestelyistä on päätettävä myöhemmin pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokous voi tarvittaessa asettaa myös muita ehtoja jakautumiselle. Jos yhtiökokous tällaisen ehdollisen päätöksen perusteella jättää mainitut säännöt vahvistamatta myöhemmin pidettävässä yhtiökokouksessa, jakautuminen raukeaa. Päätös jakautumisen raukeamisesta on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi.

Yhtiökokouskutsuun samoin kuin optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille annettavaan ilmoitukseen sovelletaan kansallista sulautumista koskevia säännöksiä. Samoin menetellään asiakirjojen nähtävänä pitämisen ja lähettämisen osalta. Näihin säännöksiin ei ehdoteta mitään lisäedellytyksiä.

Lunastusmenettely. Rajat ylittävässä jakautumisessa suomalaisten yhtiöiden osakkeenomistajilla samoin kuin optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoilla on sama oikeus saada osakkeensa tai oikeutensa lunastetuksi kuin kansallisessa jakautumisessa. Lunastusmenettely on sama.

Rajat ylittävän jakautumisen rekisteröinnin edellytyksenä tai luvan saamisen edellytyksenä on myös se, että jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät luvun 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden.

Jakautumisen täytäntöönpano kun vastaanottava yhtiö on kotimainen. Jakautumisen täytäntöönpanoon sovelletaan eri säännöksiä riippuen siitä, onko jakautumiseen osallistuva suomalainen yhtiö jakautuva vai vastaanottava yhtiö. Jos suomalainen yhtiö on vastaanottava yhtiö, jakautuminen on ilmoitettava rekisteröitäväksi kansallisia sulautumisia vastaavalla tavalla. Täytäntöönpanoilmoitukseen on liitettävä luvun 14 §:ssä mainittu johdon vakuutus, tilintarkastajan todistus ja lausunto sekä johdon todistus. Lisäksi täytäntöönpanoilmoitukseen tulee liittää johdon vakuutus siitä, että jakautuvan ulkomaisen yhtiön varat tulevat vastaanottavan suomalaisen yhtiön omistukseen jakautumissuunnitelman mukaisesti viimeistään silloin, kun jakautumisen voimaantulo rekisteröidään Suomessa. Kansallisesta jakautumisesta poiketen täytäntöönpanoilmoitus tulee tehdä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun jakautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat tehneet jakautumista koskevan päätöksen ja muille jakautumiseen osallistuville yhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen todistus jakautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädännön alainen jakautumiseen osallistuva ulkomainen osakeyhtiö on. Suomalaisten yhtiöiden osalta tämä voi koskea ainoastaan vastaanottavia toimivia yhtiöitä. Ulkomainen yhtiö puolestaan on jakautuva yhtiö. Rekisteröinnin edellytykset vastaavat kansallista jakautumista. Lisäedellytyksenä on kuitenkin, että ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden. Sen lisäksi rekisteröinnin edellytyksenä on se, että henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määritelty asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti. Jakautumispäätöksen oikeusvaikutukset Suomessa ovat samat kuin kansallisessa jakautumispäätöksessä.

Jakautuvan yhtiön jakautumispäätös korvaa osakkeenomistajien ja erityisten oikeuksien haltijoiden merkinnät ja muut toimet, joiden perusteella he ovat oikeutettuja jakautumisvastikkeeseen. Vastaavasti jakautumisessa perustettavaan yhtiöön jakautumissuunnitelma korvaa myös perustettavan vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestyksen. Yhtiökokous ei voi jakautumisen raukeamisen uhalla tehdä muutoksia jakautumissuunnitelmaan.

Jakautumisen täytäntöönpano kun jakautuva yhtiö on kotimainen. Jos jakautuva yhtiö on suomalainen, täytäntöönpanoa koskevaa lupaa on haettava neljän kuukauden kuluessa jakautumista koskevasta päätöksestä. Määräaika vastaa kansallisen jakautumisen täytäntöönpanoilmoitukselle säädettyä määräaika. Lupahakemukseen liitetään jakautumispäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus velkojille annettujen ilmoitusten lähettämisestä. Luvan antamisen edellytykset vastaavat kansallista jakautumista. Lisäedellytyksenä on kuitenkin, että ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden.

Yrityskiinnitysten osalta sovelletaan luvun 15 § 4 momentissa säädetyn lisäksi 25 §:n 3 momenttia. Sen mukaan jakautumista koskevan luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan sivuliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuoletettu, jos jakautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuden on tässä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa voimassa yrityskiinnityslaisissa tarkoitettu yrityskiinnitys.

Rekisteriviranomainen antaa jakautumista koskevasta luvasta sitovan todistuksen, joka tulee toimittaa vastaanottavan yhtiön kotivaltion rekisteriviranomaiselle kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta. Siltä osin kuin vastaanottavana yhtiönä on suomalainen yhtiö, ei todistusta tarvitse toimittaa Suomen rekisteriviranomaiselle.

Jakautumisen oikeusvaikutukset. Jakautumisen oikeusvaikutukset vastaavat kansallista jakautumista silloin, kun vastaanottava yhtiö on suomalainen.

Jakautumisen oikeusvaikutuksista

säädetään rajat ylittävän jakautumisen osalta erikseen silloin, kun vastaanottava yhtiö on ulkomainen yhtiö. Jakautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät silloin selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun jakautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Osittaisjakautumisessa siirtyvät kuitenkin ainoastaan jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat Samanaikaisesti jakautuva yhtiö purkautuu kokonaisjakautumisessa ja jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Myöskään tällaisessa jakautumisessa jakautuvan yhtiön omistamat jakautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta jakautumisvastikkeeseen.

Lopputilitys. Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt laativat lopputilityksen samoin kuin kansallisessa jakautumisessa.

Jakautumisen pätevyys. Rajat ylittävää jakautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan. Tämä poikkeaa kansallisesta jakautumisesta, joka voi peruuntua tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion perusteella.

4 § Tilintarkastajan lausunto. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan samaa muutosta kuin sulautumista koskevaan 16 luvun 4 §:ään.

6 § Kuulutus velkojille. Pykälään ehdotetaan samaa muutosta kuin sulautumista koskevaan 16 luvun 6 §:ään.

7 § Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille. Pykälään ehdotetaan samaa muutosta kuin sulautumista koskevaan 16 luvun 7 §:ään.

Jakautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

14 § Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 kohta, jonka mukaan jakautumisen täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on liitettävä jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden jakautumista koskevat päätökset. Sääntely vastaa ehdotettua 16 luvun 14 §:n 1 momentin muutosta.

15 § Rekisteröimisen edellytykset. Pykälän 4 momentin sanamuotoa ehdotetaan selvennettäväksi siten, että jakautuvan yhtiön yritysikiinnityslaissa tarkoitettujen yritysikiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä tulee sopia aina, jos jakautuvassa yhtiössä on yritysikiinnityksiä.

Lisäksi selvennetään yritysikiinnitysten järjestämistä silloin, kun myös vastaanottavassa toimivassa yhtiössä on yritysikiinnityksiä. Tällöin vastaanottavassa yhtiössä olevien kiinnitysten ja yhtiölle jakautumisessa siirtyvien yritysikiinnitysten etusijasta on sovittava vastaavasti kuin sulautumisen yhteydessä.

Rajat ylittävä jakautuminen

19 § Rajat ylittävän jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän jakautumisen määritelmästä ja toteuttamistavasta sekä näiden säännösten suhteesta kansallisia jakautumisia koskeviin säännöksiin. Pykälä ei sisällä ehdotetun 16 luvun 19 §:n 3 momenttia vastaavaa säännöstä, koska on selvää, että jakautuminen perustettavaan yhtiöön voidaan toteuttaa siten, että perustettava yhtiö voidaan rekisteröidä sellaiseen valtioon, jossa ei ennestään ole jakautumiseen osallistuvaa yhtiötä.

Pykälän 1 momentin mukaan rajat ylittävän jakautumisen määritelmä poikkeaa luvun 1 ja 2 §:ssä säädetystä jakautumisesta vain siten, että suomalaisen osakeyhtiön jakautuessa vastaanottavana yhtiönä voi olla myös ETA-valtiossa olevan yhtiö tai ETA-valtiossa olevan yhtiön jakautuessa vastaanottavana yhtiönä voi olla suomalainen osakeyhtiö. Viittauksella 2 §:ään tarkoitetaan sitä, että rajat ylittävä jakautuminen vastaa muodoltaan kansallisia jakautumismuotoja. Rajat ylittävä jakautuminen voi siten olla kokonaisjakautuminen tai osittaisjakautuminen. Samoin rajat ylittävässä jakautumisessa vastaanottava yhtiö voi olla toimiva tai perustettava yhtiö. Kuten kotimaisessa jakautumisessa, rajat ylittävä jakautuminen voi tapahtua samalla sekä toimivaan että perustettavaan yhtiöön.

Pykälän 2 momentissa on määritelty sellainen ulkomainen osakeyhtiö, joka voi

olla jakautumiseen osallistuva yhtiö. Sääntely vastaa ehdotetun 16 luvun 19 §:n 2 momentin sääntelyä. Rajat ylittävä jakautuminen voidaan siten toteuttaa ainoastaan, jos siihen osallistuu yhden tai useamman suomalaisen osakeyhtiön lisäksi momentissa mainittuja yhtiöitä.

Pykälän 3 momentin mukaan rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan jakautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä ja ulkomaista osakeyhtiötä.

20 § Jakautumista koskevien säännösten soveltaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tämän luvun kansallisia jakautumisia koskevien säännösten soveltamisesta myös rajat ylittäviin jakautumisiin. Näitä säännöksiä sovelletaan rajat ylittävään jakautumiseen osallistuviin yhtiöihin, jos nämä ovat suomalaisia yhtiöitä. Rajat ylittävän jakautumisen osallistuviin yhtiöihin, jotka on rekisteröity toisen ETA-valtion lainsäädännön mukaisesti tai jotka kuuluvat tällaisen valtion lainsäädännön alaisuuteen, sovelletaan niiden kotivaltion säännöksiä.

21 § Jakautumissuunnitelma. Pykälässä säädetään jakautumissuunnitelman vähimmäissisällöstä. Suunnitelmaa koskevat pääosin samat vaatimukset kuin kansallisen jakautumisen yhteydessä laadittavaa suunnitelmaa, josta säädetään 3 §:ssä. Samoin kuin rajat ylittävässä sulautumisessa myös tässä pykälässä säädetään vain kansallisesta sulautumissuunnitelmasta poikkeavista tai täydentävistä vaatimuksista.

Pykälän 1–7 kohtien sääntely vastaa rajat ylittävästä sulautumisesta annettavasta suunnitelmasta säädettyä 16 luvun 22 §:ää.

Pykälän 8 kohdassa on erityinen rajat ylittävää jakautumista koskeva vaatimus. Sen mukaan jakautumissuunnitelman tulee sisältää selvitys siitä, miten jakautuminen pannaan täytäntöön ja ehdotus toimenpiteistä, joilla turvataan osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu, jos kokonaisjakautumisen täytäntöönpano estyy jossakin valtiossa 25 §:n 6 momentissa tarkoitetulla tavalla. Säännös liittyy jakautuvan yhtiön johdon velvollisuuteen huolehtia osakkeenomistajien aseman turvaamisesta jakautumisen täytäntöönpanon yhteydessä. Selvityksellä ja ehdotettavilla

toimenpiteillä on erityistä merkitystä, jos yhtiöstä riippumattomasta syystä jakautumisen toteutuminen viivästyy jossakin vastaanottavassa valtiossa tai jakautuminen toteutuu vain osittain. Tämän kohdan mukaan jakautumissuunnitelmassa on oltava selvitys siitä, miten jakautumisen täytäntöönpanon on suunniteltu etenevän eri valtioissa sekä ehdotus toimenpiteistä, joilla turvataan osakkeenomistajien asema sellaisessa tapauksessa, että jakautuminen toteutuu vain osittain. Tällainen tilanne saattaa olla käsillä esimerkiksi silloin, kun jakautumisessa vain osasta jakautuvan yhtiön osakkeenomistajia tulee tietyn vastaanottavan yhtiön osakkeenomistajia. Osakkeenomistajien yhdenvertaisuus ei lähtökohtaisesti vaarannu vain osittain tapahtuvan rajat ylittävän jakautumisen vuoksi silloin, kun jakautumisvastike jaetaan kaikissa vastaanottavissa yhtiöissä suhteellisen omistuksen mukaisesti. Tässä kohdassa tarkoitettu toimenpide-ehdotus voi koskea vain 25 §:n 6 kohdassa tarkoitettua tilannetta. Suunnitelmassa voidaan esimerkiksi määrätä, että kokonaisjakautumista ei saa panna täytäntöön, jos se muuttuisi osittaisjakautumiseksi sen vuoksi, että jakautumisen täytäntöönpano jossakin vastaanottavassa valtiossa osoittautuu ongelmalliseksi. Nimenomainen säännös on tarpeen sen vuoksi, että yleensä rekisteröidystä jakautumissuunnitelmasta ei saa poiketa täytäntöönpanovaiheessa. Lähtökohtaisesti jakautumisen tulee tapahtua suunnitelman mukaisesti. Toisaalta kokonaisjakautuminen voi käytännössä muuttua osittaisjakautumiseksi jakautuvasta yhtiöstä riippumattomasta syystä osittaisjakautumiseksi, jos jonkin vastaanottavan valtion rekisteriviranomainen kieltäytyy jakautumisen rekisteröinnistä. Jakautumista suunnittelevan yhtiön johdon on pyrittävä etukäteen varmistamaan, että jakautuminen voidaan toteuttaa suunnitelman mukaisesti.

Jakautumissuunnitelmassa ei tarvitse erikseen selvittää tai ehdottaa toimenpiteitä yhtiön velkojien aseman suojaamiseksi vain osittain tapahtuvassa rajat ylittävässä jakautumisessa. Velkojia suojaavat luvun 16 §:n 6 momentin säännös yhteisvastuullisesta

velasta vastaamisesta, velkojille 6 §:n perusteella annettava kuulutus sekä yhtiön velkojien asemaa turvaavat yleiset yhtiöoikeudelliset periaatteet.

22 § Riippumattoman asiantuntijan lausunto. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi riippumattoman asiantuntijan lausunnosta, joka tulee antaa rajat ylittävästä jakautumisesta annettavasta jakautumissuunnitelmasta. Sääntely vastaa rajat ylittävästä sulautumisesta annettavasta riippumattoman asiantuntijan lausunnosta säädettyä 16 luvun 23 §:ää.

23 § Jakautumissuunnitelman rekisteröinti ja kuulutus velkojille. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi niistä menettelysäännöksistä, joita sovelletaan jakautumissuunnitelman rekisteröimiseen sekä velkojille annettavaan kuulutukseen. Sääntely vastaa rajat ylittävän sulautumisen rekisteröinnistä ja velkojenkuulutuksesta säädettyä 16 luvun 24 §:ää.

24 § Suomeen rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän jakautumisen täytäntöönpanoon liittyvistä asioista silloin, kun vastaanottava yhtiö on suomalainen yhtiö. Pykälä koskee jakautumista, jossa yksi tai useampi Suomeen rekisteröity tai rekisteröitävä yhtiö on vastaanottavana yhtiönä. Kun pykälän säännökset tulevat sovellettavaksi, niitä sovelletaan rajat ylittävän sulautumisen kaikkiin suomalaisiin osapuoliin, jotka ovat vastaanottavia yhtiöitä. Jakautuvaan suomalaiseen yhtiöön sovelletaan ehdotettavaa 25 §:ää.

Pykälän 1 momentissa säädetään, että ilmoitus rajat ylittävän jakautumisen täytäntöönpanosta on tehtävä luvun 14 §:n mukaisesti. Määräaika ilmoitukselle on kansallisiin jakautumisiin sovellettavan neljän kuukauden sijasta kuusi kuukautta. Kuuden kuukauden määräaika lasketaan siitä, kun suomalaiset jakautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat päättäneet sulautumisesta ja kun jakautumiseen osallistuville ulkomaisille osakeyhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen todistus jakautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädäntöä jakautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön sovelletaan. Määräaika alkaa

kulua siitä, kun viimeinen näistä edellytyksistä täyttyy. Aikaraja on asetettu samaksi rajat ylittävän sulautumisen täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen kanssa. Rajat ylittävän jakautumisen täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on myös aina liitettävä luvun 14 §:n mukainen hallituksen ja toimitusjohtajan vakuutus, hyväksytyn tilintarkastajan lausunto sekä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus.

Täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on lisäksi liitettävä jakautumiseen osallistuvan vastaanottavan suomalaisen yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että jakautuvan yhtiön varat tulevat vastaanottavan suomalaisen yhtiön omistukseen jakautumissuunnitelman mukaisesti viimeistään silloin, kun jakautumisen voimaantulo rekisteröidään Suomessa. Tämä vakuutus tulee antaa luvun 14 §:n 1 kohdan vakuutuksen lisäksi. Vakuutuksen tarkoituksena on varmistua siitä, että suomalainen vastaanottava yhtiö on sille jakautumissuunnitelman perusteella tulevan omaisuuden laillinen omistaja. Säännös konkretisoi johdolle rajat ylittävässä jakautumisessa annettavaa korostettua huolellisuusvelvollisuutta ja varmistaa se, että varojen omistusoikeuden siirtyminen vastaanottavalle suomalaiselle yhtiölle on riittävän hyvin varmistettu johdon toimesta. Johdon vakuutuksen lisäksi myös tilintarkastaja antaa luvun 14 §:n 2 kohdan mukaan todistuksen siitä, että vastaanottava yhtiö on saanut täyden vastikkeen sen omaan pääomaan merkitystä määrästä. Koska rajat ylittävän jakautumisen sääntely on harmonisoimatonta ja perustuu sellaiseen järjestelmään, jossa mikään kansallinen toimivaltainen viranomainen ei koordinoi menettelyä, ei myöskään ole mahdollista edellyttää jonkin toisen ETA-valtion toimivaltaisen viranomaisen antavan sellaista sitovaa todistusta, jossa varmennettaisiin varojen omistusoikeuden siirtyminen. Tässä tapauksessa vastaanottavan suomalaisen yhtiön johto on velvollinen huolehtimaan siitä, että rajat ylittävä jakautuminen ei johda osakkeenomistajien ja velkojien oikeuksien huononemiseen.

Pykälän 2 momentissa säädetään

rekisteröinnin edellytyksistä, kun kyseessä oleva jakautuminen rekisteröidään Suomessa. Rekisteröinnin edellytyksiin sovelletaan luvun 15 §:n säännöksiä eli rekisteröinnin edellytykset ovat samat kuin kansallisissa jakautumisissa.

Lisäedellytykseksi ehdotetaan kuitenkin, että ne jakautumiseen osallistuvat yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäisenvaltiossa, hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun sulautumista vastustaneiden osakkeenomistajien lunastusoikeuden ja että henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määriteltävä lain (/) mukaisesti. Lisäksi edellytetään, että kaikki jakautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat hyväksyneet jakautumissuunnitelman samoin ehdoin. Sääntely vastaa mahdollisimman pitkälle rajat ylittävästä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 25 §:ää.

Täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä rekisteriviranomainen tarkastaa, että rekisteri-ilmoitus ja siihen liitettävät vakuutukset ja todistukset sekä mahdollisia yritysikiinnityksiä koskevat järjestelyt ovat luvun 15 §:n 3 momentin ja yritysikiinnityslain mukaisia. Ennen täytäntöönpanon rekisteröintiä on myös selvitettävä, että säänneltyä elinkeinoja harjoittava jakautumiseen osallistuva vastaanottava suomalainen yhtiö täyttää elinkeinolainsäädäntöön perustuvat vaatimukset. Tällaisten erityisvaatimusten valvonnasta Suomessa vastaavat erityisviranomaiset, kuten Rahoitustarkastus ja Vakuutusvalvontavirasto. Rekisteriviranomaisella on yleensä velvollisuus selvittää vain, että jakautumispäätös on yhtiö- ja kaupparekisterilainsäädännön mukainen. Jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröimiseen sovelletaan myös rahoitus- ja vakuutuslainsäädäntöön perustuvia erityisvaatimuksia.

Jakautumiseen osallistuvien ulkomaisten yhtiöiden osalta rekisteriviranomainen selvittää täytäntöönpanon rekisteröinnin yhteydessä jakautumisen lainmukaisuuden kunkin yhtiön sääntömääräisen kotipaikan jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman todistuksen perusteella.

Sääntely vastaa rajat ylittävästä sulautumisesta säädettyä 25 §:n 2 momenttia. Samoin kuin Suomeen rekisteröitävän rajat

jakautuvan suomalaisen yhtiön tunnetuille velkojille. Jos vireillä on 13 §:n mukainen lunastusmenettely, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä. Sääntely vastaa rajat ylittävistä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 26 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädetään luvan antamisen edellytyksistä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa. Edellytykset vastaavat kansallista jakautumisesta luvun 15 §:ssä säädettyä, minkä lisäksi edellytetään, että ne sulautumiseen osallistuvat yhtiöt, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun jakautumista vastustaneiden osakkeenomistajien lunastusoikeuden, ja että rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä pääomayhtiöiden rajat ylittävää sulautumista koskevan direktiivin 16 artiklan mukaisesti. Selvitykseksi riittää jakautuvien suomalaisten yhtiöiden ilmoitus siitä, että henkilöstön osallistuminen järjestetään vastaanottavan yhtiön kotivaltiossa direktiivin 16 artiklan mukaisen lainsäädännön mukaisesti. Rekisteriviranomaisen ei tarvitse varmistua siitä, että kohdevaltion lainsäädäntö täyttää kaikilta osin direktiivin vaatimukset. Se mitä luvun 15 §:ssä sanotaan rekisteröimisestä, tarkoittaa tässä pykälässä tarkoitetussa tilanteessa luvan antamista. Sääntely vastaa rajat ylittävistä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 26 §:n 2 momenttia. Momentissa todetaan, että rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä. Luvan myöntämisen jälkeen se näkyy jakautuvan suomalaisen yhtiön kaupparekisteriotteella.

Jos vastaanottavan yhtiön toimintaa jatketaan Suomessa sivuliikkeen kautta, uusi sivuliike voidaan ilmoittaa rekisteröitäväksi jo täytäntöönpanoluvan hakemisen yhteydessä. Jos jakautumiseen osallistuvalla ulkomaisella yhtiöllä on ennestään sivuliike Suomessa, myös mahdollisesti muuttuva toimiala ja muut jakautumiseen liittyvät sivuliikettä koskevat muutokset on ilmoitettava rekisteröitäviksi.

Pykälän 3 momentissa säädetään jakautuvan suomalaisen yhtiön yritys kiinnitysten järjestämisestä.

Täytäntöönpanoa koskevan luvan myöntämisen yhteydessä selvitetään jakautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden osalta se, miten yritys kiinnitykset järjestetään jakautumisen yhteydessä, koska täytäntöönpano ilmoitetaan rekisteröitäväksi toisessa valtiossa. Jos jakautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuteen on voimassa yritys kiinnitys ja vastaanottavan yhtiö rekisteröidään toiseen valtioon, rekisteriviranomaiselle on toimitettava kiinnityksen kohteena olevan yhtiön ja kiinnityksen haltijoiden sopimus kiinnitysten siirtämisestä tai hakemus kiinnitysten kuolettamisesta ennen kuin viranomainen voi antaa täytäntöönpanoluvan sekä pykälän 4 momentissa tarkoitetun todistuksen. Sääntely vastaa rajat ylittävistä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 26 §:n 4 momenttia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi rekisteriviranomaisen todistuksen antamisesta jakautuvalle suomalaiselle yhtiölle. Todistus voidaan antaa sen jälkeen, kun jakautumisen edellytykset on selvitetty 2 momentissa tarkoitetussa lupamenettelyssä lainvoimaisella päätöksellä. Ehdotuksen mukaan rekisteriviranomainen antaa todistuksen. Rekisteriviranomainen on velvollinen antamaan todistuksen suomeksi tai ruotsiksi. Todistuksen kääntäminen perustettavan vastaanottavan yhtiön rekisteröintivaltion kielelle on lähtökohtaisesti hakijan vastuulla. Jos käytäntö muodostuu sellaiseksi, että todistuksen sanamuoto on vakiomuotoinen ja voidaan tulostaa koneellisesti, todistuksen antamisesta ainakin joillakin muilla kielillä ei todennäköisesti aiheutuisi merkittäviä lisäkustannuksia rekisteriviranomaiselle.

Todistuksessa on myös mainittava rekisteriviranomaiselle ilmoitetusta vireillä olevasta 13 §:n mukaisesta lunastusmenettelystä.

Momentissa säädetään myös todistuksen voimassaolosta. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa sen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön sovelletaan tai todistus raukeaa. Sääntely vastaa rajat ylittävistä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 26 §:n 4 momenttia.

Pykälän 5 momentin mukaan rekisteriviranomaisen on viipymättä merkittävä rekisteriin vastaanottavan yhtiön rekisterinpitäjän ilmoitus jakautumisen voimaantulosta ja suomalaisen sulautuvan yhtiön purkautumisesta. Säännös vastaa rajat ylittävistä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 26 §:n 5 momenttia. Rekisteriviranomainen voi Suomessa kuitenkin merkitä jakautumisen voimaantulon kokonaan tai osittain myös muun luotettavan selvityksen perusteella. Koska rajat ylittävää jakautumista koskevaa lainsäädäntöä ei ole harmonisoitu, vastaanottavan yhtiön kotivaltion toimivaltaisella viranomaisella ei ole myöskään direktiiviin perustuvaa velvollisuutta tiedottaa jakautumisen voimaantulosta Suomen rekisteriviranomaista. Tiedon jakautumisen voimaantulosta voi siten toimittaa myös jakautumiseen osallistuvat yhtiöt itse esimerkiksi vastaanottavan yhtiön kotivaltion toimivaltaisen viranomaisen antaman rekisterimerkinnän perusteella.

Tarkoitus on, että tieto suomalaisen yhtiön purkautumisesta tai osittaisesta jakautumisesta merkittäisiin mahdollisimman pian myös Suomen kaupparekisteriin. Tämän vuoksi on tarpeen, että muiden ETA-valtioiden kanssa selvitetään, miten rekisteriviranomaisten yhteistyötä voidaan kehittää niin, että jakautumisen voimaantuloa koskeva ilmoitusten viivästyemisestä ei aiheutuisi oikeudellista epävarmuutta yhtiöille, niissä toimiville ja niiden sidosryhmille.

Pykälän 6 momentissa säädetään rajat ylittävän jakautumisen vaiheittaisesta luonteesta, jos jakautuminen ei tapahdu samaan aikaan kaikissa ETA-valtioissa tai jos jakautumisen täytäntöönpano estyy jossakin ETA-valtiossa. Jos kokonaisjakautumisen tai osittaisjakautumisen voimaantulo tapahtuu vaiheittain sen vuoksi, että jakautuminen tulee voimaan eri aikoina eri vastaanottavien valtioiden lainsäädäntöjen mukaisesti, pidetään jakautumista voimaantulleiden osien osalta osittaisjakautumisena. Samoin menetellään, jos jakautumisen voimaantulo estyy jossakin valtiossa, vaikka jakautuminen toisessa valtiossa on tullut tai tulee voimaan jakautumissuunnitelman mukaisesti. Säännös

liittyy keskeisesti siihen seikkaan, että kyse on harmonisoimattomasta sääntelystä ja että yksityiskohtaisten menettelysääntöjen antaminen on käytännössä mahdotonta harmonisoimattomassa tilanteessa.

26 § Jakautumisen oikeusvaikutukset. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutuksista mukaan lukien jakautumisen voimaantulo.

Pykälän 1 momentissa säädetään rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutuksista ja voimaantulosta 24 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa eli siltä osin kuin jakautumisessa vastaanottava yhtiö on suomalainen osakeyhtiö. Jakautumisen oikeusvaikutuksiin sovelletaan näissä tapauksissa luvun 16 §:ää. Sen mukaan jakautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle yhtiölle selvitysmenettelyttä, jakautuva yhtiö purkautuu kokonaisjakautumisessa ja jakautumisessa perustettavaan yhtiöön vastaanottava yhtiö syntyy, kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutukset vastaavat siten kansallista jakautumista.

Kansallisen jakautumisen voimaantulosta on säännös luvun 16 §:n 1 momentissa. Voimaantuloajankohta on sidottu jakautumisen rekisteröintiin. Rajat ylittävän jakautumisen voimaantuloajankohtana sovelletaan täytäntöönpanon rekisteröintiä Suomessa, jos vastaanottava yhtiö on suomalainen yhtiö. Sen sijaan jos vastaanottava yhtiö on ulkomainen osakeyhtiö, määräytyy rajat ylittävän jakautumisen voimaantulo sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu.

Pykälän 2 momentissa säädetään jakautumisen oikeusvaikutuksista 25 §:ssä tarkoitetussa tilanteessa eli kun jakautuva yhtiö on suomalainen osakeyhtiö. Kun vastaanottava yhtiö on muunmaalainen yhtiö kuin suomalainen, jakautuvan suomalaisen yhtiön varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun jakautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Osittaisjakautumisessa siirtyvät kuitenkin ainoastaan jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat. Samanaikaisesti jakautuvan yhtiön

osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jakautuvan yhtiön omistamat jakautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta jakautumisvastikkeeseen.

Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden yhteisvastuuseen ja kokonaisjakautumista koskevassa suunnitelmassa mainitsemattomien varojen jakamiseen sovelletaan luvun 16 §:n 5 ja 6 momenttia. Kokonaisjakautumisessa jakautuva suomalainen osakeyhtiö purkautuu vasta, kun jakautuminen on tullut voimaan kaikkien vastaanottavien yhtiöiden osalta. Sitä ennen jakautumisen voimaantulo jossakin valtiossa voidaan merkitä Suomessa rekisteriin joko kyseisen valtion toimivaltaisen viranomaisen tai yhtiön itsensä antaman muun luotettavan selvityksen perusteella. Yhtiön katsotaan silloin jakautuvan vaiheittain.

Momentissa säädetään sellaisista oikeusvaikutuksista, joilla varmistetaan suomalaisen jakautumisessa purkautuvan yhtiön varojen ja velkojen siirtymisestä vastaanottavalle ulkomaiselle yhtiölle. Vaikka jakautumisvastikkeen saaminen määräytyy viime kädessä sen maan lainsäädännön mukaan, jonka alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu, on momenttiin otettu säännös oikeudesta jakautumisvastikkeeseen. Näin voidaan paremmin toteuttaa suomalaisen yhtiön optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden oikeus jakautumisvastikkeeseen.

27 § Rajat ylittävän jakautumisen pätevyys. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävän jakautumisen pätevydestä sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan jossakin ETA-valtiossa. Ehdotuksen mukaan rajat ylittävää jakautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan. Jakautumisen voimaantuloajankohta määräytyy sen valtion lainsäädännön mukaan, jonka lainsäädännön alainen vastaanottava yhtiö on. Jokaisessa ETA-valtiossa sulautumisen voimaantulo ratkaistaan kansallisten säännösten mukaisesti.

Ehdotettavan pykälän mukaan rajat

ylittävää jakautumista ei voida julistaa pätemättömäksi enää sen jälkeen, kun jakautumisen voimaantulosta on tehty merkintä kaupparekisteriin suomalaisen yhtiön ollessa vastaanottava yhtiö. Jos vastaanottava yhtiö kuuluu toisen ETA-valtion lainsäädännön alaisuuteen, ei rajat ylittävää jakautumista voida julistaa pätemättömäksi enää sen jälkeen, kun jakautuminen on tullut voimaan vastaanottavan yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaisesti. Vaikka jakautunut suomalainen yhtiö poistetaan Suomen kaupparekisteristä vasta sen jälkeen, kun Suomen rekisteriviranomaisen on saanut selvityksen siitä, että jakautuminen on tullut voimaan kaikissa vastaanottavien yhtiöiden kotivaltioissa, määräytyvät rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutukset jakautumisen voimaantulohetken mukaisesti. Tämän hetken jälkeen jakautumista ei voida enää julistaa pätemättömäksi eikä päätöstä voida muuttaa. Ehdotettu sääntely vastaa rajat ylittävästä sulautumisesta säädettyä 16 luvun 28 §:ää.

Laki osakeyhtiölain voimaannpanosta

Lain 1 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asunto-osakeyhtiöön sovelletaan voimaannpanolain pääsäännöstä poiketen vanhan osakeyhtiölain sijasta uuden osakeyhtiölain 16 luvun 1–18 §:n säännöksiä kansallisesta sulautumisesta siltä osin kuin asunto-osakeyhtiölaissa viitataan osakeyhtiölain sulautumissäännöksiin. Asunto-osakeyhtiölain 2 §:ssä tarkoitettuun keskinäiseen kiinteistöyhtiöön sovellettaisiin myös uuden osakeyhtiölain 16 luvun 19–28 §:ään ehdotettavia säännöksiä rajat ylittävästä sulautumisesta. Sulautumista koskevaan päätökseen sovellettaisiin näissä yhtiöissä edelleen asunto-osakeyhtiölain 45 §:n erityissäännöksiä.

Keskinäisten kiinteistöyhtiöiden osalta ehdotuksesta seuraa, että myös liiketoimintaa harjoittavat asunto-osakeyhtiölain alaan kuuluvat yhtiöt voisivat sulautua rajan yli vastaavalla tavalla kuin muut osakeyhtiöt.

Asunto-osakeyhtiöiden osalta ehdotus helpottaisi esimerkiksi sellaisen kansallisen tytäryhtiösulautumisen toteuttamista, jossa asunto-osakeyhtiö sulautuu osakeyhtiöön tai

jossa asunto-osakeyhtiöön sulautuu tavallinen osakeyhtiö.

Työryhmä ei ehdota tässä vaiheessa säännöksiä asunto-osakeyhtiölain alaan kuuluvan keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön rajat ylittävistä jakautumisesta, koska asunto-osakeyhtiölaissa ei säädetä lainkaan jakautumisesta. Oikeusministeriön asunto-osakeyhtiölaki työryhmä on ehdottanut asunto-osakeyhtiölakiin jakautumissäännöksiä, joiden valmistelua jatketaan oikeusministeriössä.

2. Osuuskuntalaki

16 luku. Sulautuminen

Sulautumista koskeva sääntely ehdotetaan säilytettäväksi sisällöltään pääosin voimassa olevan lain kaltaisena. Sulautumismenettelyä kuitenkin yksinkertaistetaan ja nopeutetaan sallimalla sulautumiseen liittyvän velkojensuojamenettelyn aloittaminen jo sulautumissuunnitelman rekisteröintipäivästä. Voimassa olevan lain mukaan kuulutus velkojille voidaan antaa vasta sulautumispäätöksen jälkeen. Velkojensuojamenettelyn aikaistaminen tekee mahdolliseksi sen, että velkojensuojamenettelyn kuulutusaika ja sulautumisesta päättävän osuuskunnan kokouksen kutsuaika kuluvat samanaikaisesti. Menettelyvaiheiden rinnakkaisuus mahdollistaa koko sulautumismenettelyn toteuttamisen hieman yli kolmessa kuukaudessa. Voimassa olevasta laista poiketen sulautumissuunnitelma pitäisi rekisteröidä vastaavalla tavalla kuin osakeyhtiöiden sulautumisessa. Velkojensuojamenettelyn uudistuksen vuoksi suunnitelman rekisteröinnistä ennen sulautumisesta päättävää osuuskunnan kokousta ei aiheudu osuuskunnille lisäkustannuksia.

Uutuutena ehdotetaan säännöksiä niin kutsutusta kolmikantasulautumisesta, jossa muu taho kuin vastaanottava osuuskunta, yleensä tämän emo-osuuskunta, antaa sulautumisvastikkeen sulautuvan osuuskunnan jäsenille. Säännöksiä sovellettaisiin myös sellaisissa kansainvälisissä kolmikantasulautumisissa,

joissa sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat ovat suomalaisia ja sulautumisvastiketta antava osuuskunta on ulkomaalainen.

Sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat voivat sulautumismenettelyn aikana erilaisin toimenpitein vaikuttaa oman pääomansa tai osuuksiensa määrään. Esimerkiksi sulautumismenettelyn aikana toteutettu uusien osuuksien, lisäosuuksien tai sijoitusosuuksien antaminen voi merkitä sulautumisen vaihtosuhteen muuttumista toiseksi kuin sulautumissuunnitelmassa. Myös menettelyn aikana tapahtuva ylijäämän jako, osuuksien lukumäärän vähentäminen tai muu varojenjakoa voi vaikuttaa vaihtosuhteeseen. Varojenjakoa voi jopa vaarantaa sulautumisen täytäntöönpanon, jos sen johdosta vastaanottavalle osuuskunnalle tuleva omaisuus ei riitä kattamaan sen osuuspääomaan merkittävää määrää. Tämän vuoksi ehdotuksessa edellytetään, että sulautumissuunnitelmaan otetaan nimenomainen maininta sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osakkeiden määrään. Säännös kattaa myös esimerkiksi päätöksen myydä huomattava osa osuuskunnan liiketoiminnasta.

Ehdotus vastaa jäljempänä mainituin poikkeuksin yksityisten osakeyhtiöiden väliseen sulautumiseen sovellettavia uuden osakeyhtiölain säännöksiä, joiden perustelut ovat hallituksen esityksen 109/2005 vp sivuilla ____.

Voimassa olevaa lakia vastaavasti sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien tarvitsee pitää jäsenten nähtävänä vain tuoreimmat tilinpäätöstiedot ja tytäryhteisösulautumisesta päättää vastaanottavassa osuuskunnassa aina hallitus, jollei osuuskunnan säännöissä toisin määrätä. Osakeyhtiölain säännökset vanhojen tilinpäätöstietojen nähtävänä pitämisestä ja tytäryhtiösulautumista koskevan päätöksen tekemisestä vastaanottavan yhtiön yhtiökokouksessa perustuvat julkisten osakeyhtiöiden sulautumista koskevaan EY:n direktiiviin (78/855). Yksityisiin osakeyhtiöihin sovelletaan näitä osakeyhtiölain säännöksiä lähinnä erilaisten

osakeyhtiöiden sulautumista koskevan sääntelyn yhdenmukaistamiseksi.

Voimassa olevaa lakia vastaavasti sulautumista vastustavalla sulautuvan osuuskunnan jäsenellä on lähtökohtaisesti oikeus vain osuusmaksun palautukseen. Ehdotus poikkeaa siten osakeyhtiöiden sulautumista koskevasta sääntelystä, jonka mukaan sulautumista vastustavalla osakkaalla on oikeus vaatia osakkeidensa lunastamista käyvästä hinnasta (osakeyhtiölain 16 luvun 13 §). Osakeyhtiölaista poikkeavan sääntelyn säilyttämistä ehdotetaan sen vuoksi, että osuuskuntalain pääsäännön mukaan jäsenen omistamien osuuksien lukumäärä ei vaikuta siihen, minkälainen oikeus tällä on osuuskunnan ylijäämään tai purkautuvan osuuskunnan säästöön. Sääntöihin voidaan tarvittaessa ottaa määräyksiä osuuksien tuottamista oikeuksista sulautumisessa. Säännöissä voidaan määrätä esimerkiksi eroavan jäsenen osuuden tuottamasta oikeudesta osuuskunnan ylijäämään (3 luvun 6 §:n 3 momentti).

Osuuskuntalaissa säänneltävän rajat ylittävän sulautumisen perustelut vastaavat edellä osakeyhtiölain kohdalla esitettyä. Osakeyhtiölaista poiketen osuuskunta voi kansallista sulautumista koskevien säännösten perusteella sulautua vain toiseen osuuskuntaan, minkä vuoksi osuuskunnan rajat ylittävän sulautumisen osalta ei ole välttämätöntä säätää osakeyhtiölain 16 luvun 20 §:ää vastaavalla tavalla suomalaisen osuuskunnan sulautumisesta muun muotoiseen ulkomaiseen oikeushenkilöön.

17 luku. Jakautuminen

Myös jakautumista koskeviin säännöksiin ehdotetaan eräitä muutoksia. Lakiteknisesti merkittävin muutos on itsenäisten jakautumissäännösten kirjoittaminen täydellisinä lakiin, kun voimassa olevassa laissa tältä osin viitataan laajasti sulautumista koskeviin säännöksiin.

Sisällöllisesti jakautumissääntelyä uudistetaan sulautumista vastaavalla tavalla. Menettelyä nopeutetaan ja yksinkertaistetaan muun muassa aikaistamalla velkojiensuojamenettelyä.

Esityksessä ehdotetaan, että jakautuminen

olemassa olevaan eli aiemmin perustettuun osuuskuntaan sallittaisiin. Kysymys olisi tällöin asiallisesti jakautumisen ja absorptiosulautumisen yhdistelmästä. Tällaiseen jakautumiseen ei kuitenkaan edes vastaanottavassa osuuskunnassa sovelleta sulautumista koskevia säännöksiä, vaan ehdotettu jakautumissääntely sisältää myös vastaanottavaa osuuskuntaa koskevat säännökset.

Ehdotettu sääntely sallii nykyistä monimuotoisemmat jakautumiset, jolloin jakautuminen voi myös nykyistä useammin vaikuttaa jäsenen asemaan. Jakautuvan osuuskunnan jäsenet eivät toimi vaan osuuskuntaan jakautuessa käytännössä saa samaa ääni- ja omistusosuutta vastaanottavasta osuuskunnasta kuin mikä heillä oli jakautuvassa osuuskunnassa.

Ehdotus vastaa pääosin uuden osakeyhtiölain ja tämän esityksen säännöksiä osakeyhtiön jakautumisesta. Osuuskuntalakiin ehdotettavat jakautumissäännökset poikkeavat uudesta osakeyhtiölaista samalla tavalla kuin voimassa olevan osuuskuntalain jakautumissäännökset poikkeavat ennen 1 päivää syyskuuta voimassa olleen osakeyhtiölain jakautumissäännöksistä (ks. HE 176/2001 vp, s. 23, 24, 160 ja 161).³

3 Kaupparekisterilaki ja yritys- ja yhteisötietolaki

Kaupparekisterilaki

3 §. Pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomainen yhteisö on velvollinen tekemään perusilmoituksen kaupparekisteriin rajat ylittävissä kombinaatiosulautumisissa ja jakautumisissa. Ilmoitus liittyy sulautumisen tai jakautumisen täytäntöönpanosta toisen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle

³ Työryhmän puheenjohtaja on laatinut ehdotukset osuuskunnan jakautumista koskeviksi säännöksiksi ja niiden perusteluiksi. Näitä ehdotuksia ei ehditty käsitellä työryhmässä, mutta työryhmä päätti sisällyttää ne mietintöönsä lausuntokierrosta varten.

tehtävään ilmoitukseen ja se on tehtävä samanaikaisesti viimeksi mainitun ilmoituksen kanssa. Kyseiset ilmoitukset tulevat kysymykseen, kun uusi yhtiö rekisteröidään Suomeen. Säännös ehdotetaan otettavaksi lakiin sen huomioon ottamiseksi, että näissä tilanteissa ilmoitusvelvollinen voi olla ulkomainen yhteisö.

18 a §. Pykälään ehdotetaan selvyiden vuoksi lisättäväksi 5 momentti, jonka mukaan rekisteriviranomaisen velvollisuutena on käsitellä asiat, jotka koskevat rajat ylittävissä sulautumisissa tai jakautumisissa Suomeen rekisteröitävää yhteisöä.

Yritys- ja yhteisötietolaki

14 §. *Vastuu ilmoituksen tekemisestä.* Pykälän 1 momentin 8 kohtaa ja 2 momenttia ehdotetaan muutettaviksi selvyiden vuoksi siten, että rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa rajat ylittävissä sulautumisissa ja jakautumisissa ulkomaisen yhteisön puolesta sen hallituksen tai muun edustamiseen oikeutetun toimielimen jäsen tai toimitusjohtaja. Ehdotettu momentin 8 kohdan muutos vastaa pykälän 1 momentin 9 kohtaa sillä poikkeuksella, että ilmaisu johtokunnan varsinainen jäsen on korvattu ilmaisulla muu edustamiseen oikeutetun toimielimen jäsen, koska rajat ylittävissä sulautumisissa ilmoituksentekovelvollisuus saattaa koskea muitakin kuin johtokunnan jäseniä.

4 Yrityskiinnityslaki

10 §. *Yrityksen luovutus ja kiinnityksen vastattavaksi ottaminen.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä säädetään suomalaisen elinkeinonharjoittajan omaisuuteen vahvistettujen yrityskiinnitysten siirtämisestä Suomeen rekisteröitävän sivuliikkeen vastattavaksi kaikissa niissä tilanteissa, joissa elinkeinonharjoittaja sulautuu tai jakautuu toiseen valtioon rekisteröityyn tai rekisteröitävään yhteisöön.

Ehdotuksen tarkoitus on helpottaa yrityskiinnitysten järjestämistä rajat ylittävissä sulautumisissa ja jakautumisissa. Ehdotus vastaa eurooppayhtiölain (742/2004)

ja eurooppaosuuskuntalain (906/2006) säätämisen yhteydessä tehtyjä yrityskiinnityslain muutoksia, joiden yksityiskohtaiset perustelut ovat hallituksen esityksen 55/2004 vp sivulla 32.

5 Luottolaitoslainsäädäntö

Osakeyhtiömuotoisen luottolaitoksen rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen Euroopan talousalueella sovelletaan lähtökohtaisesti osakeyhtiölakia (624/2006). Liikepankkilaissa on tarpeen erikseen säätää rajat ylittävästä sulautumisesta ja jakautumisesta vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa liikepankkilaissa säädetään eurooppayhtiön perustamisesta rajat ylittävän sulautumisen kautta. Osuuspankkilaissa on vastaavasti tarpeen säätää eurooppaosuuskunnan perustamiseen liittyvän rajat ylittävän sulautumisen lisäksi osuuskuntalakiin perustuvasta rajat ylittävästä sulautumisesta ja jakautumisesta.

Liikepankkilain 5 b §:n pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen säännökset koskevat eurooppayhtiön perustamiseen liittyvän sulautumisen lisäksi myös osakeyhtiölaissa säänneltävää rajat ylittävää sulautumista ja rajat ylittävää jakautumista. Myös pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen säännökset koskevat myös osakeyhtiölakiin perustuvaa rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista. Suomalaisen vastaanottavan yhtiön kotipaikan siirto rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä olisi edelleen mahdollista vain eurooppayhtiöasetuksen ja eurooppayhtiölain perusteella eurooppayhtiön perustamisen yhteydessä. Kotipaikan siirtäminen ei olisi edelleenkaan mahdollista osakeyhtiölakiin perustuvan rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä. Osuuspankkilain 23 b §:ää ehdotetaan muutettavaksi vastaavalla tavalla osuuskuntalakiin perustuvan rajat ylittävän sulautumisen huomioon ottamiseksi.

Säästöpankkilain osalta tarvittavat muutokset valmistellaan hallituksen esityksen laatimisen yhteydessä muiden luottolaitosten osalta omaksuttavan linjan mukaisesti. Myös panttilainauslaitoksista annetun lain muutokset valmistellaan samojen periaatteiden mukaisesti.

6. Arvopaperimarkkinalaki ja muu arvopaperilainsäädäntö

Arvopaperipörssitoimintaa harjoittavan osakeyhtiön rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen Euroopan talousalueella sovelletaan lähtökohtaisesti osakeyhtiölakia (624/2006). Arvopaperimarkkinalaissa on tarpeen erikseen säätää arvopaperipörssi- tai selvitysyhteisötoimintaa harjoittavan yhtiön osallistumisesta osakeyhtiölaissa tarkoitettuun rajat ylittävään sulautumiseen ja jakautumiseen vastaavalla tavalla kuin arvopaperimarkkinalaissa säädetään pörssi- tai selvitysyhteisötoimintaa harjoittavan yhtiön osallistumisesta eurooppayhtiön perustamiseen rajat ylittävän sulautumisen kautta

Arvopaperimarkkinalain 3 luvun 7 a §:ää ja 4 a luvun 5 b §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälien säännökset koskevat eurooppayhtiön perustamiseen liittyvän sulautumisen lisäksi myös osakeyhtiölaissa säänneltävää rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista. Myös pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sen säännökset koskevat myös osakeyhtiölakiin perustuvaa rajat ylittävää sulautumista ja jakautumista. Suomalaisen vastaanottavan yhtiön kotipaikan siirto rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä olisi edelleen mahdollista vain eurooppayhtiöasetuksen ja eurooppayhtiölain perusteella eurooppayhtiön perustamisen yhteydessä. Kotipaikan siirtäminen ei olisi edelleenkaan mahdollista osakeyhtiölakiin perustuvan rajat ylittävän sulautumisen yhteydessä. Eurooppayhtiön perustamista vastaavalla tavalla osakeyhtiölain mukaisessa rajat ylittävässä sulautumisessa ja jakautumisessa on otettava huomioon se, että arvopaperimarkkinalain säännösten mukaan arvopaperipörssitoimintaa ja

selvitysyhteisötoimintaa voi harjoittaa vain Suomessa rekisteröity osakeyhtiö.

Vastaavien periaatteiden mukaisesti ehdotetaan muutettavaksi sijoitusrahastolakia, sijoituspalveluyrityksistä annettua lakia ja arvo-osuusjärjestelmästä annettua lakia. Myös tässä tarkoitettua toimintaa harjoittavan yhtiön rajat ylittävässä sulautumisessa ja jakautumisessa on otettava huomioon kyseistä toimintaa koskevaan lakiin perustuvat erityisvaatimukset, jotka voivat koskea esimerkiksi toimintaa harjoittavan yhtiön kotivaltiota. Sijoitusrahastolain ja arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain mukaan rahastoyhtiön ja arvopaperikeskuksen on oltava suomalainen osakeyhtiö. Ulkomainen vastaanottava yhtiö ei voi jatkaa tällaisen toiminnan harjoittamista Suomessa. Sijoitusrahastolain mukaisen säilytisyhteisön ja sijoituspalveluyrityksistä annetun lain mukaisen sijoituspalveluyrityksen osalta noudatetaan kuitenkin edellä esitettyjä luottolaitoksia koskevia periaatteita.

Kaupankäynnistä vakioituilla optioilla ja termiineillä annetun lain osalta optioyhteisöä koskevat muutokset valmistellaan hallituksen esityksen laatimisen yhteydessä edellä arvopaperipörssi- ja selvitysyhteisötoimintaa harjoittavan yhtiön osalta esitettyjen periaatteiden mukaisesti.

7. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 15 päivänä joulukuuta 2007. Direktiivin 19 artiklan mukaan jäsenvaltion on saatettava direktiivin noudattamisen edellyttämä lainsäädäntö ja määräykset voimaan viimeistään 15 päivänä joulukuuta 2007.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä heinäkuuta 2006 annetun osakeyhtiölain (624/2006) 16 luvun 4 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 § ja 14 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohta ja 17 luvun 4 §:n 2 momentti, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 14 §:n 2 ja 3 kohta ja 15 §:n 4 momentti, sekä lisätään 16 luvun 14 §:n 1 momenttiin uusi 4 kohta, 16 lukuun uudet 19-28 §, 17 luvun 14 §:ään uusi 4 kohta ja 17 lukuun uudet 19-27 § seuraavasti:

16 luku
Sulautuminen

4 §

Tilintarkastajan lausunto

[2 mom.] Jos kaikki sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat tai jos kysymyksessä on tytäryhtiösulautuminen, lausuntoa ei kuitenkaan vaadita.

6 §

Kuulutus velkojille

Niillä sulautuvan yhtiön velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa sulautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä.

[3 mom.] Myös vastaanottavan yhtiön on haettava kuulutusta sen velkojille. Kuulutusta

ei kuitenkaan tarvitse hakea, jos rekisteriviranomaiselle toimitetaan sellainen tilintarkastajan lausunto, jonka mukaan sulautuminen ei ole omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksua. Kuulutuksessa tarkoitettua vastaanottavan yhtiön velkoihin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään sulautuvan yhtiön velkojista.

7 §

Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille

Yhtiön on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröintiä. Jos sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja taikka optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltija on 13 §:n mukaisesti vaatinut lunastamista, velkojille on ilmoitettava lunastettaviksi vaadittujen osakkeiden ja oikeuksien määrät. Ilmoitus voidaan lähettää vasta sulautumisesta päättävän yhtiökokouksen jälkeen. Jos kaikki yhtiön osakkeenomistajat ja mainittujen oikeuksien haltijat ovat ilmoittaneet luopuvansa lunastusoikeudesta

tai heillä ei muuten ole lunastusoikeutta, ilmoitus voidaan kuitenkin lähettää aikaisemmin.

14 §

Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta

2) hyväksytyn tilintarkastajan todistus siitä, että vastaanottava yhtiö on saanut täyden vastikkeen sen omaan pääomaan merkitystä määrästä, ja lausunto sulautumissuunnitelman 3 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitetusta selvityksestä;

3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä⁴

4) sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden sulautumista koskevat päätökset.

Rajat ylittävä sulautuminen

19 §

Rajat ylittävän sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

Osakeyhtiö voi osallistua myös sellaiseen 1 ja 2 §:n mukaisesti toteutettavaan sulautumiseen, jossa suomalaiseen yhtiöön sulautuu ulkomainen yhtiö tai suomalainen yhtiö sulautuu ulkomaiseen yhtiöön (rajat ylittävä sulautuminen).

Rajat ylittävä sulautuminen voidaan toteuttaa 1 momentin mukaan vain, jos ulkomainen yhtiö on sellainen osakeyhtiöön rinnastettava yhtiö (ulkomainen osakeyhtiö),

1) joka on direktiivin 68/151/ETY 1 artiklassa tarkoitettu yhtiö tai sellainen muu yhtiö, jolla on osakepääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta joka yksin vastaa yhtiön veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia direktiivissä 68/151/ETY osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja; ja

2) joka on rekisteröity toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja johon sovelletaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädäntöä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainnin perusteella.

Rajat ylittävää kombinaatiosulautumisessa vastaanottava yhtiö voidaan rekisteröidä sellaiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon, jonka lakia ei sovelleta sulautuvaan yhtiöön.

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan jäljempänä tässä luvussa sulautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä ja ulkomaista osakeyhtiötä.

20 §

Suomalaisen osakeyhtiön sulautuminen ulkomaiseen emoyhteisöön

Suomalainen osakeyhtiö voi sulautua myös sellaiseen osakeyhtiön kaikki osakkeet omistavaan ulkomaiseen oikeushenkilöön, joka rinnastetaan suomalaiseen osuuskuntaan, osuuspankkiin, säästöpankkiin tai keskinäiseen vakuutusyhtiöön, joka on rekisteröity toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja johon sovelletaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädäntöä.

Sulautuvaan osakeyhtiöön ja vastaanottavaan ulkomaiseen oikeushenkilöön sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään rajat ylittävästä sulautumisesta.

21 §

Sulautumista koskevien säännösten soveltaminen

Rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan 1–17 §:ää, jollei 19–28 §:ssä toisin säädetä.

22 §

Sulautumissuunnitelma

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden on laadittava 3 §:ssä

⁴ Uuden 4 kohdan vuoksi 2 kohdan lopussa oleva sekä sana siirretään 3 kohdan loppuun.

ja tässä pykälässä tarkoitettu sulautumissuunnitelma. Ulkomaisen osakeyhtiön puolesta sulautumissuunnitelman laatii ja allekirjoittaa yhtiön toimivaltainen elin.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava 3 §:n 2 momentissa mainitun lisäksi:

1) sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden ja mahdollisen sulautumisvastikkeen antajan yhtiömuodot sekä ehdotus kombinaatiosulautumisen kautta muodostettavan yhtiön yhtiömuodoksi;

2) rekisterit, joihin sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset yhtiöt on rekisteröity, ja rekisterien yhteystiedot;

3) absorptiosulautumisessa vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestys sellaisena kuin se tulee voimaan muutettuna 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

4) ehdotus päivämääräksi, josta alkaen sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden liiketoimet katsotaan kirjanpidon kannalta suoritetuiksi vastaanottavan yhtiön lukuun;

5) selvitys rajat ylittävän sulautumisen todennäköisistä työllisyysvaikutuksista;

6) selvitys menettelyistä, joiden mukaisesti määritetään yksityiskohtaiset säännöt työntekijöiden osallistumisesta niiden oikeuksien määrittelyyn, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista vastaanottavassa yhtiössä; sekä

7) selvitys siitä, mitä sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden tilinpäätöksiä on käytetty sulautumisen ehtojen määrittelyyn.

23 §

Riippumattoman asiantuntijan lausunto

Rajat ylittävää sulautumissuunnitelmaa koskevaan suomalaisesta osakeyhtiöstä annettavaan riippumattoman asiantuntijan lausuntoon sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnosta.

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitukset tai vastaavat toimivaltaiset elimet voivat kuitenkin yhdessä nimetä yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan antamaan rajat ylittävää sulautumista koskevasta sulautumissuunnitelmasta yhteisen lausunnon kaikille sulautumiseen osallistuville yhtiöille. Yhteisen lausunnon

antajaksi voidaan nimetä myös sen jäsenvaltion lain mukainen riippumaton asiantuntija, jonka lainsäädäntöä sovelletaan sulautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön.

24 §

Sulautumissuunnitelman rekisteröinti ja kuulutus velkojille

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osakeyhtiöiden on ilmoitettava sulautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin 5 §:ssä säädetään suunnitelman rekisteröinnistä. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä 23 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Suomalaisen osakeyhtiön velkojen suojasta säädetään 6—8 §:ssä.

25 §

Suomeen rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osakeyhtiö on vastaanottava yhtiö rajat ylittävässä sulautumisessa, sulautumiseen osallistuvien yhtiöiden on ilmoitettava sulautuminen rekisteröitäväksi 14 §:ssä säädetyllä tavalla kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun sulautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat tehneet sulautumista koskevan päätöksen ja muille sulautumiseen osallistuville yhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen todistus sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädäntöä sovelletaan sulautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön.

Sulautumisen rekisteröinnin edellytyksiin tässä pykälässä tarkoitettussa sulautumisessa sovelletaan 15 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden ja henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määritelty _____ lain (/) mukaisesti ja se, että kaikki sulautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat

hyväksyneet sulautumissuunnitelman samoin ehdoin.

Rekisteriviranomaisen on viipymättä viran puolesta ilmoitettava sulautumisen rekisteröinnistä sille ulkomaiselle rekisteriviranomaiselle, jonka pitämään rekisteriin sulautuva ulkomainen yhtiö on rekisteröity.

26 §

Toiseen valtioon rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osakeyhtiö sulautuu vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön, sulautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden on haettava rekisteriviranomaiselta lupa sulautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä tai sulautuminen raukeaa. Hakemukseen on liitettävä sulautumispäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Jos 13 §:n mukainen lunastusmenettely on pantu vireille, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

Luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan tässä pykälässä tarkoitettussa sulautumisessa 15 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden ja, että rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä vastaanottavassa yhtiössä pääomayhtiöiden rajat ylittävistä sulautumisista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2005/56/EY) 16 artiklaa vastaavalla tavalla. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä.

Jos sulautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuteen on tässä pykälässä tarkoitettussa sulautumisessa voimassa yritys-kiinnityslainsäädännön (634/1984) tarkoitettu yritys-kiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan

sivuliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuolettu.

Rekisteriviranomainen antaa 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä todistuksen rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osakeyhtiöiden osalta. Rekisteriviranomaisen antamassa todistuksessa vahvistetaan, että sulautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat suorittaneet kaikki sulautumisen edellytyksenä olevat toimenpiteet ja täyttäneet lain edellyttämät muodollisuudet. Todistuksessa on mainittava rekisteriviranomaiselle ilmoitettu 13 §:n mukaisen lunastusmenettelyn vireilläolo. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön tai todistus raukeaa.

Rekisteriviranomaisen on sulautumisen rekisteröivän ulkomaisen viranomaisen ilmoituksesta viipymättä viran puolesta poistettava sulautunut suomalainen yhtiö rekisteristä.

27 §

Sulautumisen oikeusvaikutukset

Rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutuksista 25 §:ssä tarkoitettussa sulautumisessa säädetään 16 §:ssä.

Sulautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät 26 §:ssä tarkoitettussa sulautumisessa selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun sulautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Samanaikaisesti sulautuva yhtiö purkautuu ja sulautuvan yhtiön osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Sulautuvan yhtiön omistamat sulautuvan yhtiön osakkeet eivät tuota oikeutta sulautumisvastikkeeseen.

28 §

Rajat ylittävän sulautumisen pätevyys

Rajat ylittävää sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan 27 §:n mukaisesti.

17 luku Jakautuminen

4 §

Tilintarkastajan lausunto

[2 mom.] Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden osakkeenomistajat suostuvat, lausuntoa ei kuitenkaan vaadita.

6 §

Kuulutus velkojille

Niillä jakautuvan yhtiön velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa jakautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä.

[3 mom.] Myös vastaanottavan yhtiön on haettava kuulutusta sen velkojille. Kuulutusta ei kuitenkaan tarvitse hakea, jos rekisteriviranomaiselle toimitetaan sellainen tilintarkastajan lausunto, jonka mukaan jakautuminen ei ole omiaan vaarantamaan vastaanottavan yhtiön velkojen maksua. Kuulutuksessa tarkoitettua vastaanottavan yhtiön velkoihin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään jakautuvan yhtiön velkojista

7 §

Yhtiön kirjallinen ilmoitus velkojille

Yhtiön on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1

momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröintiä. Jos jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja taikka optio-oikeuden tai muun osakkeisiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltija on 13 §:n mukaisesti vaatinut lunastamista, velkojille on ilmoitettava lunastettaviksi vaadittujen osakkeiden ja oikeuksien määrät. Ilmoitus voidaan lähettää vasta jakautumisesta päättävän yhtiökokouksen jälkeen. Jos kaikki yhtiön osakkeenomistajat ja mainittujen oikeuksien haltijat ovat ilmoittaneet luopuvansa lunastusoikeudesta tai heillä ei muuten ole lunastusoikeutta, ilmoitus voidaan kuitenkin lähettää aikaisemmin.

14 §

Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta

2) hyväksytyn tilintarkastajan todistus siitä, että vastaanottava yhtiö on saanut täyden vastikkeen sen omaan pääomaan merkitystä määrästä, ja lausunto jakautumissuunnitelman 3 §:n 2 momentin 9 kohdassa tarkoitettua selvityksestä;

3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä

4) jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden jakautumista koskevat päätökset.

15 §

Rekisteröimisen edellytykset

Jos jakautuvan yhtiön omaisuuteen kohdistuu yrityskiinnityslaissa tarkoitettu yrityskiinnitys, jakautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella yhtiön ja kiinnityksenhaltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä. Jos lisäksi vastaanottavalla toimivalla yhtiöllä on yrityskiinnityslaissa tarkoitettu yrityskiinnitys ja sille siirtyy jakautuvan yhtiön yrityskiinnitys, jakautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella jakautuvan ja

vastaanottavan yhtiön sekä kiinnityksenhaltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä.

Rajat ylittävä jakautuminen

19 §

Rajat ylittävän jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

Osakeyhtiö voi osallistua myös sellaiseen 1 ja 2 §:n mukaisesti toteutettavaan jakautumiseen, jossa ulkomainen yhtiö jakautuu suomalaiseen yhtiöön tai suomalainen yhtiö jakautuu ulkomaiseen yhtiöön (rajat ylittävä jakautuminen).

Rajat ylittävä jakautuminen voidaan toteuttaa 1 momentin mukaan vain, jos ulkomainen yhtiö on sellainen osakeyhtiöön rinnastettava yhtiö (ulkomainen osakeyhtiö),

1) joka on direktiivin 68/151/ETY 1 artiklassa tarkoitettu yhtiö tai sellainen muu yhtiö, jolla on osakepääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta joka yksin vastaa yhtiön veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia direktiivissä 68/151/ETY osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja; ja

2) joka on rekisteröity toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja johon sovelletaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädäntöä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainnin perusteella.

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvilla yhtiöillä tarkoitetaan jäljempänä tässä luvussa jakautuvaa ja vastaanottavaa osakeyhtiötä ja ulkomaista osakeyhtiötä.

20 §

Jakautumista koskevien säännösten soveltaminen

Rajat ylittävään jakautumiseen sovelletaan 1–17 §:ää, jollei 19–27 §:ssä toisin säädetä.

21 §

Jakautumissuunnitelma

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden on laadittava 3 §:ssä ja tässä pykälässä tarkoitettu jakautumissuunnitelma. Ulkomaisen osakeyhtiön puolesta jakautumissuunnitelman laatii ja allekirjoittaa yhtiön toimivaltainen elin.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava 3 §:n 2 momentissa mainitun lisäksi:

1) jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden yhtiömuodot sekä jakautumisessa perustettavaan yhtiöön ehdotus muodostettavan yhtiön yhtiömuodoksi;

2) rekisterit, joihin jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset yhtiöt on rekisteröity, ja rekisterien yhteystiedot;

3) jakautumisessa toimivaan yhtiöön vastaanottavan yhtiön yhtiöjärjestys sellaisena kuin se tulee voimaan muutettuna 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

4) ehdotus päivämääräksi, josta alkaen jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden liiketoimet katsotaan kirjanpidon kannalta suoritetuiksi vastaanottavan yhtiön lukuun;

5) selvitys rajat ylittävän jakautumisen todennäköisistä työllisyysvaikutuksista;

6) selvitys menettelyistä, joiden mukaisesti määritetään yksityiskohtaiset säännöt työntekijöiden osallistumisesta niiden oikeuksien määrittelyyn, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista vastaanottavassa yhtiössä;

7) selvitys siitä, mitä jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden tilinpäätöksiä on käytetty jakautumisen ehtojen määrittelyyn; sekä

8) selvitys siitä, miten jakautuminen pannaan täytäntöön ja ehdotus toimenpiteistä, joilla turvataan osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu tilanteessa, jossa jakautumisen voimaantulo estyy jossakin valtiossa 25 §:n 6 momentissa tarkoitettulla tavalla.

22 §

Riippumattoman asiantuntijan lausunto

Rajat ylittävää jakautumissuunnitelmaa koskevaan suomalaisesta osakeyhtiöstä

annettavaan riippumattoman asiantuntijan lausuntoon sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnosta.

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden hallitukset tai vastaavat toimivaltaiset elimet voivat kuitenkin yhdessä nimetä yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan antamaan rajat ylittävää jakautumista koskevasta jakautumissuunnitelmasta yhteisen lausunnon kaikille jakautumiseen osallistuville yhtiöille. Yhteisen lausunnon antajaksi voidaan nimetä myös sen jäsenvaltion lain mukainen riippumaton asiantuntija, jonka lainsäädäntöä sovelletaan jakautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön.

23 §

Jakautumissuunnitelman rekisteröinti ja kuuhutus velkojille

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien suomalaisten osakeyhtiöiden on ilmoitettava jakautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin 5 §:ssä säädetään suunnitelman rekisteröinnistä. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä 22 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Suomalaisen osakeyhtiön velkojen suojasta säädetään 6—8 §:ssä.

24 §

Suomeen rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osakeyhtiö on vastaanottava yhtiö rajat ylittävässä jakautumisessa, jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden on ilmoitettava jakautuminen rekisteröitäväksi 14 §:ssä säädetyllä tavalla kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun jakautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat tehneet jakautumista koskevan päätöksen ja muille jakautumiseen osallistuville yhtiöille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen todistus jakautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämistä, jonka lainsäädäntöä

sovelletaan jakautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osakeyhtiöön. Täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on lisäksi liitettävä jakautumiseen osallistuvan vastaanottavan suomalaisen yhtiön hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että jakautuvan yhtiön varat tulevat vastaanottavan suomalaisen yhtiön omistukseen jakautumissuunnitelman mukaisesti viimeistään silloin, kun jakautumisen voimaantulo rekisteröidään Suomessa.

Jakautumisen rekisteröinnin edellytyksiin tässä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa sovelletaan 15 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden ja henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määritelty _____ lain (/) mukaisesti ja se, että kaikki jakautumiseen osallistuvat yhtiöt ovat hyväksyneet jakautumissuunnitelman samoin ehdoin.

Rekisteriviranomaisen on viipymättä viran puolesta ilmoitettava jakautumisen rekisteröinnistä sille ulkomaiselle rekisteriviranomaiselle, jonka pitämään rekisteriin jakautuva ulkomainen yhtiö on rekisteröity

25 §

Toiseen valtioon rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osakeyhtiö jakautuu vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön, jakautumiseen osallistuvien suomalaisten yhtiöiden on haettava rekisteriviranomaiselta lupa jakautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa jakautumista koskevasta päätöksestä tai jakautumisen raukeaa. Hakemukseen on liitettävä jakautumispäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Jos 13 §:n mukainen lunastusmenettely on pantu vireille, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

Luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan tässä pykälässä tarkoitettussa jakautumisessa 15 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osakeyhtiöt hyväksyvät 13 §:ssä tarkoitetun lunastusoikeuden ja että rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä vastaanottavassa yhtiössä direktiivin 2005/56/EY 16 artiklaa vastaavalla tavalla. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä.

Jos jakautumiseen osallistuvan suomalaisen yhtiön omaisuuteen on tässä pykälässä tarkoitettussa jakautumisessa voimassa yritysikiinnityslaisissa (634/1984) tarkoitettu yritysikiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan siviili liikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuoletettu.

Rekisteriviranomainen antaa 1 momentissa tarkoitettua luvan myöntämisestä todistuksen rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien suomalaisten osakeyhtiöiden osalta. Rekisteriviranomaisen antamassa todistuksessa vahvistetaan, että jakautumiseen osallistuvat suomalaiset yhtiöt ovat suorittaneet kaikki jakautumisen edellytyksenä olevat toimenpiteet ja täyttäneet lain edellyttämät muodollisuudet. Todistuksessa on mainittava rekisteriviranomaiselle ilmoitettu 13 §:n mukaisen lunastusmenettelyn vireilläolo. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan vastaanottavaan ulkomaiseen osakeyhtiöön tai todistus raukeaa.

Rekisteriviranomaisen on jakautumisen rekisteröivän ulkomaisen rekisteriviranomaisen ilmoituksesta tai muun luotettavan selvityksen perusteella viran puolesta viipymättä poistettava kokonaisjakautumisessa jakautunut suomalainen yhtiö rekisteristä ja osittaisjakautumisessa merkittävä jakautuminen rekisteriin.

Jos kokonaisjakautumisen tai osittaisjakautumisen voimaantulo tapahtuu vaiheittain sen vuoksi, että jakautuminen

tulee voimaan eri aikoina eri vastaanottavien valtioiden lainsäädäntöjen mukaisesti, pidetään jakautumista voimaantulleiden osien osalta osittaisjakautumisena. Samoin menetellään, jos jakautumisen voimaantulo estyy jossakin valtiossa, vaikka jakautuminen toisessa valtiossa on tullut tai tulee voimaan jakautumissuunnitelman mukaisesti.

26 §

Jakautumisen oikeusvaikutukset

Rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutuksista 24 §:ssä tarkoitettussa jakautumisessa säädetään 16 §:ssä.

Jakautuvan yhtiön varat ja velat siirtyvät 25 §:ssä tarkoitettussa jakautumisessa selvitysmenettelyttä vastaanottavalle yhtiölle, kun jakautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava yhtiö kuuluu. Samanaikaisesti jakautuvan yhtiön osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Osittaisjakautumisessa siirtyvät kuitenkin ainoastaan jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat. Jakautumiseen osallistuvien yhtiöiden yhteisvastuuseen ja kokonaisjakautumista koskevassa suunnitelmassa mainitsemattomien varojen jakamiseen sovelletaan 16 §:n 5 ja 6 momenttia. Kokonaisjakautumisessa jakautuva yhtiö purkautuu, kun jakautuminen on tullut voimaan kaikkien vastaanottavien yhtiöiden osalta.

27 §

Rajat ylittävän jakautumisen pätevyys

Rajat ylittävää jakautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan 26 §:n mukaisesti.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta 2007].

Tämän lain hyväksymisen jälkeen rekisteriviranomainen voi rekisteröidä ja kuuluttaa rajat ylittävää sulautumista tai jakautumista koskevan sulautumis- tai

jakautumissuunnitelman ja sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuva suomalainen osakeyhtiö voi toimittaa kutsun suunnitelman hyväksymisestä päättävään yhtiökokoukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

2.

Laki

osakeyhtiölain voimaannpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä heinäkuuta 2006 osakeyhtiölain voimaannpanosta annetun lain (625/2006) 1 §:n 3 momentti seuraavasti

1 §

Osakeyhtiölain voimaantulo

Jos muualla lainsäädännössä viitataan vanhan lain säännökseen tai muutoin tarkoitetaan vanhan lain säännöstä, sen sijasta sovelletaan sen tilalle tullutta uuden lain säännöstä. Vanhaa lakia sovelletaan kuitenkin siltä osin kuin asunto-osakeyhtiölaissa (809/1991), vakuutusyhtiölaissa (1062/1979), työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997), eläkesäätiölaissa (1774/1995), ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995), vakuutuskassalaissa (1164/1992) tai vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) viitataan vanhan lain säännöksiin. Asunto-osakeyhtiöön ja asunto-osakeyhtiölain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun yhtiöön sovelletaan kuitenkin uuden lain 16 luvun 1-18 §:n säännöksiä ja

asunto-osakeyhtiölain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuun yhtiöön sovelletaan uuden lain 16 luvun säännöksiä siltä osin kuin asunto-osakeyhtiölaissa viitataan vanhan lain säännöksiin sulautumisesta.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta 2007].

Tämän lain hyväksymisen jälkeen rekisteriviranomainen voi rekisteröidä ja kuuluttaa sulautumista koskevan sulautumis- tai jakautumissuunnitelman ja sulautumiseen osallistuva yhtiö voi toimittaa kutsun suunnitelman hyväksymisestä päättävään yhtiökokoukseen siten kuin laissa säädetään.

3.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 annetun osuuskuntalain (1488/2001) 4 luvun 15 §:n 1 ja 3 momentti sekä 16 luku ja 17 luku, sellaisena kuin niistä ovat 16 luvun 2 § laissa 628/2006 ja saman luvun 13 §:n 5 momentti ja 14 §:n 1 momentti laissa 72/2003, seuraavasti:

4 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

15 §

Kokousasiakirjat sekä niiden nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Jos osuuskunnan kokouksessa käsitellään tilinpäätöstä, tilinpäätöstä koskevat asiakirjat tai niiden jäljennökset on pidettävä vähintään viikon ajan ennen kokousta osuuskunnan pääkonttorissa tai Internet-verkkosivuilla jäsenen nähtävänä ja viivytyksettä lähetettävä jäsenelle, joka sitä pyytää. Jos kokouksessa käsitellään osuuskunnan sulautumista toiseen osuuskuntaan, jakautumista tai osuuskunnan muuttamista osakeyhtiöksi, asiakirjat on pidettävä nähtävänä vähintään kuukautta ennen kokousta ja lähetettävä viivytyksettä jäsenelle, joka sitä pyytää.

 [3 mom.] Jos osuuskunnan kokouksessa käsitellään sulautumista, jakautumista tai osuuskunnan muuttamista osakeyhtiöksi, sulautumis-, jakautumis- tai yhteisömuodon muutossuunnitelma ja sitä koskevat tilintarkastajien lausunnot on pidettävä nähtävänä ja lähetettävä 1 momentissa säädetyllä tavalla.

16 luku

Sulautuminen

Sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

1 §

Sulautuminen

Osuuskunta (sulautuva osuuskunta) voi sulautua toiseen osuuskuntaan (vastaanottava osuuskunta), jolloin sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät vastaanottavalle osuuskunnalle ja sulautuvan osuuskunnan jäsenet saavat sulautumisvastikkeena vastaanottavan osuuskunnan osuuksia. Sulautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja sitoumuksia.

2 §

Sulautumisen toteuttamistavat

Sulautuminen voi tapahtua siten, että:

- 1) yksi tai useampi sulautuva osuuskunta sulautuu vastaanottavaan osuuskuntaan (absorptiosulautuminen); taikka
- 2) vähintään kaksi sulautuvaa osuuskuntaa sulautuu perustamalla yhdessä vastaanottavan osuuskunnan (kombinaatiosulautuminen).

Tytäryhteisösulautumisella tarkoitetaan absorptiosulautumista, jossa sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat ja osakeyhtiöt omistavat kaikki sulautuvan osakeyhtiön osuudet sekä mahdolliset optio-oikeudet ja muut osakkeisiin oikeuttavat erityiset oikeudet. Sama koskee tytärosuuskunnan sulautumista emo-osuuskuntaan, jos tytärosuuskunnassa ei ole muita jäseniä.

Kolmikantasulautumisella tarkoitetaan absorptiosulautumista, jossa muu taho kuin vastaanottava osuuskunta antaa sulautumisvastiketta.

Sulautumiseen osallistuvilla osuuskunnilla tarkoitetaan tässä luvussa sulautuvaa osuuskuntaa ja vastaanottavaa osuuskuntaa. Tytärosakeyhtiön sulautumista tytäryhteisösulautumisen kautta koskee, mitä osakeyhtiölain (624/2006) 16 luvussa

säädetään tytäryhtiösulautumisesta
sulautuvan tytäryhtiön osalta.

Sulautumissuunnitelma ja
hyväksytyntilintarkastajan lausunto

3 §

Sulautumissuunnitelma

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitusten on laadittava kirjallinen sulautumissuunnitelma, joka on päivittävä ja allekirjoitettava. Kolmikantasulautumisessa myös sulautumisvastikkeen antajan on allekirjoitettava sulautumissuunnitelma.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava:

1) sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien ja mahdollisen muun sulautumisvastikkeen antajan toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat;

2) selvitys sulautumisen syistä;

3) absorptiosulautumisessa ehdotus mahdollisesta vastaanottavan osuuskunnan sääntöjen muutoksesta sekä kombinaatiosulautumisessa ehdotus perustettavan osuuskunnan säännöistä ja siitä, miten perustettavan osuuskunnan toimielinten jäsenet valitaan;

4) ehdotus sulautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osuuksien lukumäärästä osuuslajeittain;

5) ehdotus mahdollisesta muusta sulautumisvastikkeesta ja, jos vastike on optio-oikeuksia tai muita lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia, niiden 11 luvun 13 §:n tai 12 luvun 1 §:n mukaiset ehdot;

6) ehdotus sulautumisvastikkeen jakautumisesta, vastikkeen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitys näiden perusteista;

7) selvitys tai ehdotus sulautuvan osuuskunnan optio-oikeuden ja muun lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijan oikeuksista sulautumisessa;

8) selvitys sulautuvan osuuskunnan varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista, sulautumisen suunnitellusta vaikutuksesta

vastaanottavan osuuskunnan taseeseen sekä sulautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;

9) ehdotus sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osuuksien määrään;

10) selvitys pääomalainoista, joiden velkojat voivat 6 §:n mukaisesti vastustaa sulautumista;

11) selvitys sulautuvan osuuskunnan ja sen tytäryhteisöjen omistamien vastaanottavan osuuskunnan ja sen emo-osuuskunnan osuuksien lukumäärästä sekä sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien omistamien sulautuvan osuuskunnan osuuksien lukumäärästä;

12) selvitys sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien omaisuuteen kohdistuvista yritysikiinnityksiläissa (634/1984) tarkoitetuista yritysikiinnityksistä;

13) selvitys tai ehdotus sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle ja sulautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;

14) ehdotus sulautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta; sekä

15) ehdotus mahdollisiksi muiksi sulautumisen ehdoiksi.

Tytäryhteisösulautumiseen ei sovelleta 2 momentin 4–8 eikä 9 kohdan säännöksiä.

4 §

Hyväksytyn tilintarkastajan lausunto

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitusten on nimettävä yksi tai useampi tilintarkastaja antamaan sulautumissuunnitelmasta lausunto kullekin sulautumiseen osallistuvalla osuuskunnalla. Lausunnon on arvioitava, onko sulautumissuunnitelmassa annettu oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan sulautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta. Vastaanottavalle osuuskunnalle annettavassa lausunnon on lisäksi mainittava, onko sulautuminen omiaan vaarantamaan osuuskunnan velkojen maksun.

Jos kaikki sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien jäsenet suostuvat tai jos kysymyksessä on tytäryhteisösulautuminen, lausuntoa ei kuitenkaan vaadita.

Sulautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus velkojille

5 §

Sulautumissuunnitelman rekisteröiminen

Sulautumissuunnitelma on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa suunnitelman allekirjoittamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä 4 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Ilmoituksen tekevät sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat yhdessä. Tytäryhteisösulautumisessa ilmoituksen tekee emo-osuuskunta.

Sulautuminen raukeaa, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa tai rekisteröiminen evätään.

6 §

Kuulutus velkojille

Niillä sulautuvan osuuskunnan velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa sulautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin annetussa laissa (/) säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä.

Rekisteriviranomaisen on annettava sulautuvan osuuskunnan hakemuksesta 1 momentissa tarkoitetuille velkojille kuulutus, jossa mainitaan velkojan oikeudesta vastustaa sulautumista ilmoittamalla siitä kirjallisesti rekisteriviranomaiselle viimeistään kuulutuksessa mainittuna määräpäivänä. Kuulutuksen antamista on haettava neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä tai sulautuminen raukeaa. Rekisteriviranomaisen on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen

määräpäivää ja rekisteröitävä kuulutus viran puolesta.

Myös vastaanottavan osuuskunnan on haettava kuulutusta sen velkojille. Kuulutusta ei kuitenkaan tarvitse hakea, jos rekisteriviranomaiselle toimitetaan sellainen tilintarkastajan lausuntoa, jonka mukaan sulautuminen ei ole omiaan vaarantamaan vastaanottavan osuuskunnan velkojen maksua. Kuulutuksessa tarkoitettua vastaanottavan osuuskunnan velkojiin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään sulautuvan osuuskunnan velkojista.

7 §

Osuuskunnan kirjallinen ilmoitus velkojille

Osuuskunnan on lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen sulautumissuunnitelman rekisteröintiä. Jos sulautuvan osuuskunnan optio-oikeuden tai muun lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavan erityisen oikeuden haltija on 11 luvun 13 §:n tai 12 luvun 1 §:n mukaisesti vaatinut lunastamista, velkojille on ilmoitettava lunastettaviksi vaadittujen oikeuksien määrät. Ilmoitus voidaan lähettää vasta sulautumisesta päättävän osuuskunnan kokouksen jälkeen. Jos kaikki mainittujen oikeuksien haltijat ovat ilmoittaneet luopuvansa lunastusoikeudesta tai heillä ei muuten ole lunastusoikeutta, ilmoitus voidaan kuitenkin lähettää aikaisemmin.

8 §

Yrityssaneeraus

Yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitettu saneerausmenettely korvaa 6 §:ssä tarkoitettua kuulutuksen, eikä velkojalla ole oikeutta vastustaa sulautumista tämän lain nojalla, jos kaikki sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat kuuluvat samaan konserniin ja niitä koskeva saneerausohjelma vahvistetaan samanaikaisesti.

Sulautumissuunnitelma liitteineen on liitettävä ehdotukseen saneerausohjelmaksi.

Sulautumisesta päättäminen

9 §

Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta

Sulautuvassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää osuuskunnan kokous siten kuin 4 luvussa säädetään. Tytär yhteisö sulautumisesta voi kuitenkin päättää sulautuvan osuuskunnan hallitus.

Vastaanottavassa osuuskunnassa sulautumisesta päättää hallitus. Muusta kuin tytär yhteisö sulautumisesta päättää kuitenkin osuuskunnan kokous, jos sitä vaativat jäsenet, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa tai säännöissä määrätty pienempi osa kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

Sulautumisesta päättävä osuuskunnan kokous on pidettävä tai hallituksen sulautumispäätös tehtävä neljän kuukauden kuluessa sulautumissuunnitelman rekisteröimisestä, tai sulautuminen raukeaa. Osuuskunnan kokous on kuitenkin pidettävä viimeistään kuukautta ennen 6 §:ssä tarkoitettua määräpäivää, elleivät osuuskunnan kaikki jäsenet sekä mahdolliset optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijat ole luopuneet oikeudestaan vaatia lunastamista.

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä.

Sulautuvan osuuskunnan on 4 luvun 12 §:ssä tarkoitetussa ajassa ilmoitettava 11 luvun 13 §:ssä tai 12 luvun 1 §:ssä tarkoitettua lunastusoikeudesta niille optio-oikeuksien tai muiden lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille, joilla on oikeus vaatia lunastamista ja joiden osoite on osuuskunnan tiedossa. Jos kaikkien lunastukseen oikeutettujen oikeuksien haltijoiden osoite ei ole osuuskunnan tiedossa, lunastusoikeudesta

on samassa ajassa ilmoitettava myös virallisessa lehdessä.

Jos osuuskunnan kokousta ei vastaanottavassa osuuskunnassa kutsuta koolle, sulautumisesta on ilmoitettava jäsenille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Jäsen voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta kirjallisesti vaatia, että sulautumisesta on päätettävä osuuskunnan kokouksessa.

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsu voidaan toimittaa 4 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

11 §

Asiakirjojen nähtävänä pitäminen ja lähettäminen

Sen lisäksi, mitä 4 luvun 15 §:ssä säädetään, kolmikantasulautumisessa jäsenien nähtävänä on pidettävä sulautumisvastikkeen antajaa koskevat 4 luvun 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetut asiakirjat[, lukuun ottamatta tämän luvun 4 §:ssä tarkoitettua lausuntoa sulautumisvastikkeen antajasta.] Jollei tilinpäätösasiakirjoja ole, nähtävänä on pidettävä selvitys taloudellisesta asemasta viimeksi päättyneeltä tilikaudelta tai sen puuttuessa kalenterivuodelta sekä sen jälkeiseltä ajalta.

12 §

Sulautumispäätöksen oikeusvaikutukset

Sulautuvan osuuskunnan sulautumispäätös korvaa sulautuvan osuuskunnan jäsenien sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden sulautumisvastiketta koskevat merkinnät ja muut toimet, jotka perustavat oikeuden sulautumisvastikkeeseen.

Kombinaatiosulautumisessa sulautumissuunnitelma korvaa myös

vastaanottavan osuuskunnan
perustamiskirjan.

Jos sulautumista ei hyväksytä sulautumissuunnitelman mukaisesti muutoksitta kaikissa sulautumiseen osallistuvissa osuuskunnissa, sulautuminen raukeaa. Päätös sulautumisen hylkäämisestä tai sulautumisen raukeaminen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi.

Sulautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

13 §

Ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta

Sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus sulautumisen täytäntöönpanosta neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä, tai sulautuminen raukeaa. Ilmoitukseen on liitettävä:

1) kunkin sulautumiseen osallistuvan osuuskunnan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;

2) hyväksytyn tilintarkastajan todistus siitä, että vastaanottava osuuskunta on saanut täyden vastikkeen sen sijoitusosuuspääomaan merkitystä määrästä[, ja lausunto sulautumissuunnitelman 3 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta selvityksestä;]

3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä

4) sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien sulautumista koskevat päätökset.

Tytäryhteisösulautumisessa ilmoituksen tekemisestä vastaa emo-osuuskunta. Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, ilmoitukseen tarvitsee liittää vain emo-osuuskunnan hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan vakuutus siitä, että sulautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä, sekä todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä.

14 §

Rekisteröimisen edellytykset

Rekisteriviranomaisen on rekisteröitävä sulautuminen, jos velkoja ei ole vastustanut sulautumista taikka jos velkoja on tuomioistuimen tuomion mukaan saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Jos velkoja on vastustanut sulautumista, rekisteriviranomaisen on ilmoitettava tästä osuuskunnalle viipymättä määräpäivän jälkeen. Velkojan vastustaessa sulautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Rekisteriviranomaisen on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos osuuskunta osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, taikka jos osuuskunta ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

Sulautuminen voidaan toteuttaa, vaikka sulautuva osuuskunta on asetettu selvitystilaan, jollei osuuskunnan omaisuutta ole 19 luvun 16 §:ssä tarkoitetulla tavalla ryhdytty jakamaan jäsenille.

Jos sulautumiseen osallistuvista osuuskunnista useamman kuin yhden omaisuuden kohdistuu yrityskiinnityslaisissa tarkoitettu yrityskiinnitys, sulautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella osuuskuntien ja kiinnityksenhaltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä.

15 §

Sulautumisen oikeusvaikutukset

Sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, kun sulautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Samanaikaisesti sulautuva osuuskunta purkautuu ja kombinaatiosulautumisessa vastaanottava osuuskunta syntyy.

Sulautuvan osuuskunnan varoja ja velkoja ei saa merkitä vastaanottavan osuuskunnan taseeseen korkeammasta arvosta kuin mikä niiden taloudellinen arvo on vastaanottavalle osuuskunnalle. Sitoumista työn tai palvelun suorittamiseen ei sulautumisessa saa merkitä taseeseen.

Sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröintihetkellä sulautuvan osuuskunnan

jäsenille sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuksiin ja sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Sulautumisvastikkeena annettavat uudet osuudet tuottavat oikeudet rekisteröimisestä alkaen, jollei sulautumissuunnitelmassa määrätä tätä myöhempää ajankohtaa. Osuudet tuottavat oikeudet kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröimisestä. Vastaanottavan tai sulautuvan osuuskunnan omistamat sulautuvan osuuskunnan osuudet eivät tuota oikeutta sulautumisvastikkeeseen.

Jos sulautumisvastikkeen saaminen edellyttää saajalta erityisiä toimia, kuten osuuskirjan esittämistä, eikä vastiketta tällä tavoin vaadita kymmenen vuoden kuluessa sulautumisen täytäntöönpanon rekisteröimisestä, vastaanottavan osuuskunnan kokous voi päättää, että oikeus sulautumisvastikkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetetyn vastikkeen saa vastaanottava osuuskunta.

16 §

Lopputilitys

Sulautuvan osuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan on mahdollisimman pian sulautumisen täytäntöönpanon jälkeen laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa (lopputilitys). Lopputilitys on annettava tilintarkastajille, joiden on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus.

Tilintarkastuskertomuksen saatuaan hallituksen on viivytyksettä kutsuttava jäsenet jäsenien kokoukseen vahvistamaan lopputilitys. Kokoukseen sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään.

Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 6 luvun 9 §:ssä säädetään.

17 §

Sulautumisen peruuntuminen

Vaikka sulautuminen on rekisteröity, se

peruuntuu, jos sulautumispäätös tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan on pätemätön. Sulautuva osuuskunta ja vastaanottava osuuskunta ovat yhteisvastuussa sellaisesta vastaanottavan osuuskunnan velvoitteesta, joka on syntynyt sulautumisen rekisteröimisen jälkeen mutta ennen tuomion rekisteröimistä.

Rajat ylittävä sulautuminen

18 §

Rajat ylittävän sulautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

Osuuskunta voi osallistua myös sellaiseen 1 ja 2 §:n mukaisesti toteutettavaan sulautumiseen, jossa suomalaiseen osuuskuntaan sulautuu ulkomainen osuuskunta tai suomalainen osuuskunta sulautuu ulkomaiseen osuuskuntaan (rajat ylittävä sulautuminen). Osuuskuntaan voi sulautua myös sen kokonaan omistama osakeyhtiölain (624/2006) 16 luvun 19 §:n 2 momentin mukainen ulkomainen osakeyhtiö.

Rajat ylittävä sulautuminen voidaan toteuttaa 1 momentin mukaan vain, jos ulkomainen osuuskunta on sellainen osuuskuntaa rinnastettava ulkomainen osuuskunta (ulkomainen osuuskunta),

1) jolla on osuuspääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta joka yksin vastaa osuuskunnan veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia direktiivissä 68/151/ETY osakkaiden, jäsenien ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja; ja

2) joka on rekisteröity toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja johon sovelletaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädäntöä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainnin perusteella.

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvilla osuuskunnilla tarkoitetaan jäljempänä tässä luvussa sulautuvaa ja vastaanottavaa osuuskuntaa ja ulkomaista osuuskuntaa sekä ulkomaista osakeyhtiötä.

19 §

*Sulautumista koskevien säännösten
soveltaminen*

Rajat ylittävään sulautumiseen sovelletaan 4 luvun säännöksiä osuuskunnan kokouksen päätöksestä ja jäsenen ylimääräisestä oikeudesta eroamiseen ja palautukseen sekä tämän luvun 1–16 §:ää, jollei 18–26 §:ssä toisin säädetä.

20 §

Sulautumissuunnitelma

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien osuuskunnan on laadittava 3 §:ssä ja tässä pykälässä tarkoitettu sulautumissuunnitelma. Ulkomaisen osuuskunnan puolesta sulautumissuunnitelman laatii ja allekirjoittaa osuuskunnan toimivaltainen elin.

Sulautumissuunnitelmassa on oltava 3 §:n 2 momentissa mainitun lisäksi:

1) sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien ja mahdollisen sulautumisvastikkeen antajan yhteisömuodot sekä ehdotus kombinaatiosulautumisen kautta muodostettavan osuuskunnan yhteisömuodoksi;

2) rekisterit, joihin sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat on rekisteröity, ja rekisterien yhteystiedot;

3) absorptiosulautumisessa vastaanottavan osuuskunnan säännöt sellaisina kuin ne tulevat voimaan muutettuna 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla;

4) ehdotus päivämääräksi, josta alkaen sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien liiketoimet katsotaan kirjanpidon kannalta suoritetuiksi vastaanottavan osuuskunnan lukuun;

5) selvitys rajat ylittävän sulautumisen todennäköisistä työllisyysvaikutuksista;

6) selvitys menettelyistä, joiden mukaisesti määritetään yksityiskohtaiset säännöt työntekijöiden osallistumisesta niiden oikeuksien määrittelyyn, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista vastaanottavassa osuuskunnassa; sekä

7) selvitys siitä, mitä sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien tilinpäätöksiä on käytetty sulautumisen ehtojen määrittelyyn.

21 §

Riippumattoman asiantuntijan lausunto

Rajat ylittävää sulautumissuunnitelmaa koskevaan suomalaisesta osuuskunnasta annettavaan riippumattoman asiantuntijan lausuntoon sovelletaan 4 §:n 1 momentin säännöksiä hyväksytyn tilintarkastajan lausunnosta.

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitukset tai vastaavat toimivaltaiset elimet voivat kuitenkin yhdessä nimetä yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan antamaan rajat ylittävää sulautumista koskevasta sulautumissuunnitelmasta yhteisen lausunnon kaikille sulautumiseen osallistuville osuuskunnille. Yhteisen lausunnon antajaksi voidaan nimetä myös sen jäsenvaltion lain mukainen riippumaton asiantuntija, jonka lainsäädäntöä sovelletaan sulautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osuuskuntaan.

22 §

*Sulautumissuunnitelman rekisteröinti ja
kuulutus velkojille*

Rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on ilmoitettava sulautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin 5 §:ssä säädetään suunnitelman rekisteröinnistä. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä 21 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Suomalaisen osuuskunnan velkojen suojasta säädetään 6–8 §:ssä.

23 §

*Suomeen rekisteröitävän sulautumisen
täytäntöönpano*

Jos suomalainen osuuskunta on vastaanottava osuuskunta rajat ylittävässä sulautumisessa, sulautumiseen osallistuvien osuuskuntien on ilmoitettava sulautuminen rekisteröitäväksi 13 §:ssä säädetyllä tavalla kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun

sulautumiseen osallistuvat suomalaiset osuuskunnat ovat tehneet sulautumista koskevan päätöksen ja muille sulautumiseen osallistuville osuuskunnille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen todistus sulautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämistä, jonka lainsäädäntöä sovelletaan sulautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osuuskuntaan.

Sulautumisen rekisteröinnin edellytyksiin tässä pykälässä tarkoitetussa sulautumisessa sovelletaan 14 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat hyväksyvät jäsenen ja muun oikeuden haltijan 4 luvun 25 §:ssä, 11 luvun 13 §:ssä ja 12 luvun 1 §:ssä tarkoitetut oikeudet ja henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määriteltä lain (/) mukaisesti ja se, että kaikki sulautumiseen osallistuvat osuuskunnat ovat hyväksyneet sulautumissuunnitelman samoin ehdoin.

Rekisteriviranomaisen on viipymättä ilmoitettava sulautumisen rekisteröinnistä sille ulkomaiselle rekisteriviranomaiselle, jonka pitämään rekisteriin sulautuva ulkomainen osuuskunta on rekisteröity

24 §

Toiseen valtioon rekisteröitävän sulautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osuuskunta sulautuu vastaanottavaan ulkomaiseen osuuskuntaan, sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on haettava rekisteriviranomaiselta lupa sulautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa sulautumista koskevasta päätöksestä tai sulautuminen raukeaa. Hakemukseen on liitettävä sulautumispäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Jos jäsen on eronnut ja vaatinut palautusta 4 luvun 25 §:n perusteella, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

Luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan tässä pykälässä tarkoitetussa sulautumisessa 14 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että

sulautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat hyväksyvät jäsenen ja muun oikeuden haltijan 4 luvun 25 §:ssä, 11 luvun 13 §:ssä ja 12 luvun 1 §:ssä tarkoitetut oikeudet ja että rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä vastaanottavassa osuuskunnassa direktiivin 2005/56/EY 16 artiklaa vastaavalla tavalla. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä.

Jos sulautumiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan omaisuuteen on tässä pykälässä tarkoitetussa sulautumisessa voimassa yritysikiinnityslaissa (634/1984) tarkoitettu yritysikiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan siviiliikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuoletettu.

Rekisteriviranomainen antaa 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä todistuksen rajat ylittävään sulautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osalta. Rekisteriviranomaisen antamassa todistuksessa vahvistetaan, että sulautumiseen osallistuvat suomalaiset osuuskunnat ovat suorittaneet kaikki sulautumisen edellytyksenä ovat toimenpiteet ja täyttäneet laissa edellytetyt muodollisuudet. Todistuksessa on mainittava rekisteriviranomaiselle ilmoitetusta 4 luvun 25 §:ssä tarkoitetusta eroamisesta ja palautuksesta. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan vastaanottavaan ulkomaiseen osuuskuntaan, tai todistus raukeaa.

Rekisteriviranomaisen on sulautumisen rekisteröivän ulkomaisen rekisteriviranomaisen tai muun toimivaltaisen viranomaisen ilmoituksesta viipymättä poistettava sulautunut suomalainen osuuskunta rekisteristä.

25 §

Sulautumisen oikeusvaikutukset

Rajat ylittävän sulautumisen oikeusvaikutuksista 23 §:ssä tarkoitetussa

sulautumisessa säädetään 15 §:ssä.

Sulautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät 24 §:ssä tarkoitetussa sulautumisessa selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, kun sulautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava osuuskunta kuuluu. Samanaikaisesti sulautuva osuuskunta purkautuu ja sulautuvan osuuskunnan jäsenille sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuksiin ja sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus sulautumisvastikkeeseen sulautumissuunnitelman mukaisesti. Sulautuvan osuuskunnan omistamat sulautuvan osuuskunnan osuudet eivät tuota oikeutta sulautumisvastikkeeseen.

26 §

Rajat ylittävän sulautumisen pätevyys

Rajat ylittävää sulautumista ei voida julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan 25 §:n mukaisesti.

17 luku⁵

Jakautuminen

Jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

1 §

Jakautuminen

Osuuskunta (jakautuva osuuskunta) voi jakautua siten, että jakautuvan osuuskunnan varat ja velat osittain tai kokonaan siirtyvät yhdelle tai useammalle osuuskunnalle (vastaanottava osuuskunta) ja jakautuvan osuuskunnan jäsenet saavat jakautumisvastikkeena vastaanottavan osuuskunnan osuuksia. Jakautumisvastike saa olla myös rahaa, muuta omaisuutta ja

sitoumuksia.

2 §

Jakautumisen toteuttamistavat

Jakautuminen voi tapahtua siten, että:

1) jakautuvan osuuskunnan kaikki varat ja velat siirtyvät kahdelle tai useammalle vastaanottavalle osuuskunnalle ja jakautuva osuuskunta purkautuu (kokonaisjakautuminen); taikka

2) osa jakautuvan osuuskunnan varoista ja veloista siirtyy yhdelle tai useammalle vastaanottavalle osuuskunnalle (osittaisjakautuminen).

Jakautumisella toimivaan osuuskuntaan tarkoitetaan jakautumista, jossa vastaanottava osuuskunta on perustettu ennen jakautumisen täytäntöönpanoa, ja jakautumisella perustettavaan osuuskuntaan jakautumista, jossa vastaanottava osuuskunta perustetaan jakautumisen yhteydessä. Jakautuminen voi tapahtua samalla sekä toimivaan että perustettavaan osuuskuntaan.

Jakautumiseen osallistuvilla osuuskunnilla tarkoitetaan tässä luvussa jakautuvaa osuuskuntaa ja vastaanottavaa osuuskuntaa.

Jakautumissuunnitelma ja hyväksytyn tilintarkastajan lausunto

3 §

Jakautumissuunnitelma

Jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitusten on laadittava kirjallinen jakautumissuunnitelma, joka on päivittävä ja allekirjoitettava.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava:

1) jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien toiminimet, yritys- ja yhteisötunnukset tai vastaavat yksilöintitiedot sekä kotipaikat;

2) selvitys jakautumisen syistä;

3) jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan ehdotus mahdollisesta vastaanottavan osuuskunnan sääntöjen muutoksesta sekä jakautumisessa perustettavaan osuuskuntaan ehdotus perustettavan osuuskunnan säännöt ja siitä, miten perustettavan osuuskunnan toimielinten jäsenet valitaan;

⁵ Työryhmän puheenjohtaja on laatinut OKL 17 luvun muutosehdotuksen, jota ei ole käsitelty työryhmässä.

4) jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan ehdotus jakautumisvastikkeena mahdollisesti annettavien osuuksien lukumäärästä osuuslajeittain;

5) ehdotus mahdollisesta muusta jakautumisvastikkeesta ja, jos vastike on optio-oikeuksia tai muita lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia, niiden 11 luvun 13 §:n tai 12 luvun 1 §:n mukaiset ehdot;

6) ehdotus jakautumisvastikkeen jakautumisesta, vastikkeen antamisen ajankohdasta ja muista vastikkeen antamiseen liittyvistä ehdoista sekä selvitys näiden perusteista;

7) selvitys tai ehdotus jakautuvan osuuskunnan optio-oikeuden ja muun lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijan oikeuksista jakautumisessa;

8) selvitys jakautuvan osuuskunnan varoista, veloista ja omasta pääomasta ja niiden arvostamiseen vaikuttavista seikoista sekä ehdotus jakautuvan osuuskunnan varojen ja velkojen jakamisesta kullekin jakautumiseen osallistuvalla osuuskunnalla, jakautumisen suunnitellusta vaikutuksesta vastaanottavan osuuskunnan taseeseen sekä jakautumiseen sovellettavista kirjanpidollisista menetelmistä;

9) ehdotus osuuspääoman alentamisesta varojen jakamiseksi vastaanottavalle osuuskunnalle tai jäsenille, varojen siirtämiseksi vapaan oman pääoman rahastoon tai käyttämisestä sellaisen tappion välittömään kattamiseen, johon vapaa oma pääoma ei riitä;

10) ehdotus jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien oikeudesta päättää muista kuin tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvista järjestelyistä, jotka vaikuttavat niiden oman pääoman tai osuuksien määrään;

11) selvitys pääomalainoista, joiden velkojat voivat 6 §:n mukaisesti vastustaa jakautumista;

12) selvitys jakautuvan osuuskunnan ja sen tytäryhteisöjen omistamien vastaanottavan osuuskunnan ja sen emo-osuuskunnan osuuksien lukumäärästä sekä jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien omistamien jakautuvan osuuskunnan osuuksien lukumäärästä;

13) selvitys jakautumiseen osallistuvien

osuuskuntien omaisuuteen kohdistuvista yrityskiinnityslaissa tarkoitetuista yrityskiinnityksistä;

14) selvitys tai ehdotus jakautumiseen osallistuvan osuuskunnan hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenelle, toimitusjohtajalle, tilintarkastajalle ja jakautumissuunnitelmasta lausunnon antavalle tilintarkastajalle annettavista erityisistä eduista ja oikeuksista;

15) ehdotus jakautumisen täytäntöönpanon suunnitellusta rekisteröintiajankohdasta; sekä

16) ehdotus mahdollisiksi muiksi jakautumisen ehdoiksi.

4 §

Hyväksytyn tilintarkastajan lausunto

Jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitusten on nimettävä yksi tai useampi tilintarkastaja antamaan jakautumissuunnitelmasta lausunto kullekin jakautumiseen osallistuvalla osuuskunnalla. Lausunnossa on arvioitava, onko jakautumissuunnitelmassa annettu oikeat ja riittävät tiedot perusteista, joiden mukaan jakautumisvastike määrätään, sekä vastikkeen jakamisesta. Vastaanottavalle osuuskunnalle annettavassa lausunnossa on lisäksi mainittava, onko jakautuminen omiaan vaarantamaan osuuskunnan velkojen maksun.

Jos kaikki jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien jäsenet suostuvat, lausuntoa ei kuitenkaan vaadita.

Jakautumissuunnitelman rekisteröiminen ja kuulutus velkojille

5 §

Jakautumissuunnitelman rekisteröiminen

Jakautumissuunnitelma on ilmoitettava rekisteröitäväksi kuukauden kuluessa suunnitelman allekirjoittamisesta. Ilmoitukseen on liitettävä 4 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Ilmoituksen tekevät jakautumiseen osallistuvat osuuskunnat yhdessä.

Jakautuminen raukeaa, jos ilmoitusta ei tehdä määräajassa tai rekisteröiminen evätään.

6 §

Kuulutus velkojille

Niillä jakautuvan osuuskunnan velkojilla, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä, on oikeus vastustaa jakautumista. Sama oikeus on myös velkojalla, jonka saatava voidaan periä ilman tuomiota tai päätöstä niin kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin annetussa laissa säädetään, ja jonka saatava on syntynyt viimeistään 2 momentissa tarkoitettuna määräpäivänä.

Rekisteriviranomaisen on annettava jakautuvan osuuskunnan hakemuksesta 1 momentissa tarkoitetuille velkojille kuulutus, jossa mainitaan velkojan oikeudesta vastustaa jakautumista ilmoittamalla siitä kirjallisesti rekisteriviranomaiselle viimeistään kuulutuksessa mainittuna määräpäivänä. Kuulutuksen antamista on haettava neljän kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman rekisteröimisestä tai jakautuminen raukeaa. Rekisteriviranomaisen on julkaistava kuulutus virallisessa lehdessä viimeistään kolme kuukautta ennen määräpäivää ja rekisteröitävä kuulutus viran puolesta.

Myös vastaanottavan osuuskunnan on haettava kuulutusta sen velkojille. Kuulutusta ei kuitenkaan tarvitse hakea, jos rekisteriviranomaiselle toimitetaan sellainen tilintarkastajan lausunto, jonka mukaan jakautuminen ei ole omiaan vaarantamaan vastaanottavan osuuskunnan velkojen maksua. Kuulutuksessa tarkoitettua vastaanottavan osuuskunnan velkojiin sovelletaan, mitä tässä luvussa säädetään jakautuvan osuuskunnan velkojista.

7 §

Osuuskunnan kirjallinen ilmoitus velkojille

Osuuskunnan on viimeistään kuukausi ennen määräpäivää lähetettävä kuulutuksesta kirjallinen ilmoitus sellaisille 6 §:n 1 momentissa tarkoitetuille tunnetuille velkojilleen, joiden saatava on syntynyt ennen jakautumissuunnitelman rekisteröintiä. Jos jakautuvan osuuskunnan optio-oikeuden tai muun lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin

oikeuttavan erityisen oikeuden haltija on 11 luvun 13 §:n tai 12 luvun 1 §:n mukaisesti vaatinut lunastamista, velkojille on ilmoitettava lunastettaviksi vaadittujen oikeuksien määrät. Ilmoitus voidaan lähettää vasta jakautumisesta päättävän osuuskunnan kokouksen jälkeen. Jos kaikki mainittujen oikeuksien haltijat ovat ilmoittaneet luopuvansa lunastusoikeudesta tai heillä ei muuten ole lunastusoikeutta, ilmoitus voidaan kuitenkin lähettää aikaisemmin.

8 §

Yrityssaneeraus

Yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitettu saneerausmenettely korvaa 6 §:ssä tarkoitettua kuulutuksen, eikä velkojalla ole oikeutta vastustaa jakautumista tämän lain nojalla, jos kaikki jakautumiseen osallistuvat osuuskunnat kuuluvat samaan konserniin ja niitä koskeva saneerausohjelma vahvistetaan samanaikaisesti.

Jakautumissuunnitelma liitteineen on liitettävä ehdotukseen saneerausohjelmaksi.

Jakautumisesta päättäminen

9 §

Toimivaltainen elin ja päätöksen ajankohta

Jakautuvassa osuuskunnassa jakautumisesta päättää osuuskunnan kokous siten kuin 4 luvussa säädetään.

Vastaanottavassa osuuskunnassa jakautumisesta päättää hallitus. Jakautumisesta päättää kuitenkin osuuskunnan kokous, jos sitä vaativat jäsenet, joilla on vähintään yksi kahdeskymmenesosa osuuskunnan tai säännöissä määrätty pienempi osa kaikkien jäsenten yhteenlasketusta äänimäärästä.

Jakautumisesta päättävä osuuskunnan kokous on pidettävä tai hallituksen jakautumispäätös tehtävä neljän kuukauden kuluessa jakautumissuunnitelman rekisteröimisestä tai jakautuminen raukeaa. Osuuskunnan kokous on kuitenkin pidettävä viimeistään kuukautta ennen 6 §:ssä tarkoitettua määräpäivää, elleivät osuuskunnan kaikki jäsenet sekä mahdolliset

optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijat ole luopuneet oikeudestaan vaatia lunastamista.

Osuuskunnan kokouksen päätös jakautumisesta on tehtävä 4 luvun 23 §:n 2 momentissa tarkoitetulla määräenemmistöllä. Jos jakautuvan osuuskunnan jäsen ei jakautumisessa perustettavaan osuuskuntaan saa vastaanottavassa osuuskunnassa samaa omistusosuutta ja vastaavia oikeuksia kuin hänellä on jakautuvassa osuuskunnassa, päätös voidaan tehdä vain tällaisen jäsenen suostumuksella.

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä.

Jakautuvan osuuskunnan on 4 luvun 12 §:ssä tarkoitetussa ajassa ilmoitettava 11 luvun 13 §:ssä tai 12 luvun 1 §:ssä tarkoitetusta lunastusoikeudesta niille optio-oikeuksien tai muiden lisäosuuksiin tai sijoitusosuuksiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille, joilla on oikeus vaatia lunastamista ja joiden osoite on osuuskunnan tiedossa. Jos kaikkien lunastukseen oikeutettujen osoite ei ole osuuskunnan tiedossa, lunastusoikeudesta on samassa ajassa ilmoitettava myös virallisessa lehdessä.

Jos osuuskunnan kokousta ei vastaanottavassa osuuskunnassa kutsuta koolle, jakautumisesta on ilmoitettava osakkeenomistajille samalla tavalla kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Jäsen voi kuukauden kuluessa ilmoituksesta kirjallisesti vaatia, että jakautumisesta on päätettävä osuuskunnan kokouksessa.

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsu voidaan toimittaa 4 luvun 11 §:ssä tarkoitetussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan

kokouksenvälinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

11 §

Jakautumispäätöksen oikeusvaikutukset

Jakautuvan osuuskunnan jakautumispäätös korvaa jakautuvan osuuskunnan jäsenten sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoiden jakautumisvastiketta koskevat merkinnät ja muut toimet, jotka perustavat oikeuden jakautumisvastikkeeseen. Jakautumisessa perustettavaan osuuskuntaan jakautumissuunnitelma korvaa myös vastaanottavan osuuskunnan perustamiskirjan.

Jos jakautumista ei hyväksytä jakautumissuunnitelman mukaisesti muutoksitta kaikissa jakautumiseen osallistuvissa osuuskunnissa, jakautuminen raukeaa. Päätös jakautumisen hylkäämisestä tai jakautumisen raukeaminen on viipymättä ilmoitettava rekisteröitäväksi.

Jakautumisen täytäntöönpano ja oikeusvaikutukset

12 §

Ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta

Jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien on tehtävä rekisteriviranomaiselle ilmoitus jakautumisen täytäntöönpanosta neljän kuukauden kuluessa jakautumista koskevasta päätöksestä tai jakautuminen raukeaa. Ilmoitukseen on liitettävä:

1) kunkin jakautumiseen osallistuvan osuuskunnan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että jakautumisessa on noudatettu tämän lain säännöksiä;

2) hyväksytyn tilintarkastajan todistus siitä, että vastaanottava osuuskunta on saanut täyden vastikkeen sen sijoitusosuuspääomaan merkitystä määrästä, ja lausunto jakautumissuunnitelman 3 §:n 2 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta selvityksestä;

3) hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan

todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä; sekä

4) jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien jakautumista koskevat päätökset.

13 §

Rekisteröimisen edellytykset

Rekisteriviranomaisen on rekisteröitävä jakautuminen, jos velkoja ei ole vastustanut jakautumista taikka jos velkoja on tuomioistuimen tuomion mukaan saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan.

Jos velkoja on vastustanut jakautumista, rekisteriviranomaisen on ilmoitettava tästä osuuskunnalle viipymättä määräpäivän jälkeen. Velkojan vastustaessa jakautuminen raukeaa kuukauden kuluttua määräpäivästä. Rekisteriviranomaisen on kuitenkin lykättävä asian käsittelyä, jos osuuskunta osoittaa kuukauden kuluessa määräpäivästä panneensa vireille kanteen sen vahvistamiseksi, että velkoja on saanut maksun tai turvaavan vakuuden saatavastaan, taikka jos osuuskunta ja velkoja yhdessä pyytävät asian käsittelyn lykkäämistä.

Jakautuminen voidaan toteuttaa, vaikka jakautuva osuuskunta on asetettu selvitystilaan, jollei osuuskunnan omaisuutta ole 19 luvun 16 §:ssä tarkoitetulla tavalla ryhdytty jakamaan jäsenille.

Jos jakautuvan osuuskunnan omaisuuden kohdistuu yrityskiinnityslaissa tarkoitettu yrityskiinnitys, jakautumista ei saa rekisteröidä, jollei samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella osuuskunnan ja kiinnityksen haltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä. Jos lisäksi vastaanottavalla toimivalla osuuskunnalla on yrityskiinnityslaissa tarkoitettu yrityskiinnitys ja sille siirtyy jakautuvan osuuskunnan yrityskiinnitys, jakautumista ei saa rekisteröidä, jolle samalla rekisteröidä hakemuksen perusteella jakautuvan ja vastaanottavan osuuskunnan sekä kiinnityksen haltijoiden sopimusta kiinnitysten etuoikeuden järjestämisestä.

14 §

Jakautumisen oikeusvaikutukset

Jakautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät selvitysmenettelyttä vastaanottaville osuuskunnille, kun jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Osittaisjakautumisessa siirtyvät kuitenkin ainoastaan jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat. Samanaikaisesti kokonaisjakautumisessa jakautuva osuuskunta purkautuu ja jakautumisessa perustettavaan osuuskuntaan vastaanottava osuuskunta syntyy.

Jakautuvan osuuskunnan varoja ja velkoja ei saa merkitä vastaanottavan osuuskunnan taseeseen korkeammasta arvosta kuin mikä niiden taloudellinen arvo on vastaanottavalle osuuskunnalle. Sitoumusta työn tai palvelun suorittamiseen ei jakautumisessa saa merkitä taseeseen.

Jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintihetkellä jakautuvan osuuskunnan osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jakautumisvastikkeena annettavat uudet osuudet tuottavat oikeudet rekisteröimisestä alkaen, jollei jakautumissuunnitelmassa määrätä tätä myöhempää ajankohtaa. Osuudet tuottavat oikeudet kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua rekisteröimisestä. Vastaanottavan tai jakautuvan osuuskunnan omistamat jakautuvan osuuskunnan osuudet eivät tuota oikeutta jakautumisvastikkeeseen.

Jos jakautumisvastikkeen saaminen edellyttää saajalta erityisiä toimia, kuten osuuskirjan esittämistä, eikä vastiketta tällä tavoin vaadita kymmenen vuoden kuluessa jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröimisestä, vastaanottavan osuuskunnan kokous voi päättää, että oikeus jakautumisvastikkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetetyn vastikkeen saa vastaanottava osuuskunta.

Jos kokonaisjakautumisessa ilmaantuu varoja, joita ei ole jaettu jakautumissuunnitelmassa, ne kuuluvat vastaanottaville osuuskunnille samassa suhteessa kuin jakautuvan osuuskunnan netto-omaisuus jaetaan jakautumissuunnitelman mukaan, jollei

jakautumissuunnitelmassa muuta määrätä.

Jakautumiseen osallistuvat osuuskunnat vastaavat yhteisvastuullisesti jakautuvan osuuskunnan velasta, joka on syntynyt ennen kuin jakautumisen täytäntöönpano on rekisteröity. Sellaisista jakautuvan osuuskunnan veloista, joista toinen osuuskunta vastaa jakautumissuunnitelman mukaan, osuuskunnan vastuun kokonaismäärä on kuitenkin enintään sille jäävän tai siirtyvän netto-omaisuuden arvo. Jakautumissuunnitelmassa mainitusta velasta velkoja voi vaatia suoritusta yhteisvastuun perusteella vasta, kun on todettu, ettei hän saa suoritusta velalliselta tai vakuudesta.

15 §

Lopputilitys

Kokonaisjakautumisessa jakautuvan osuuskunnan hallituksen ja toimitusjohtajan on mahdollisimman pian jakautumisen täytäntöönpanon jälkeen laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty osuuskunnan kokouksessa (lopputilitys). Lopputilitys on annettava tilintarkastajille, joiden on kuukauden kuluessa annettava lopputilitystä koskeva tilintarkastuskertomus.

Tilintarkastuskertomuksen saatuaan hallituksen on viivytyksettä kutsuttava jäsenet jäsenien kokoukseen vahvistamaan lopputilitys. Kokoukseen sovelletaan, mitä osuuskunnan kokouksesta säädetään.

Lopputilitys on ilmoitettava rekisteröitäväksi siten kuin 6 luvun 9 §:ssä säädetään.

16 §

Jakautumisen peruuntuminen

Vaikka jakautuminen on rekisteröity, se peruuntuu, jos jakautumispäätös tuomioistuimen lainvoimaisen tuomion mukaan on pätemätön. Jakautuva osuuskunta ja vastaanottava osuuskunta ovat yhteisvastuussa sellaisesta vastaanottavan osuuskunnan velvoitteesta, joka on syntynyt jakautumisen rekisteröimisen jälkeen mutta ennen tuomion rekisteröimistä.

Rajat ylittävä jakautuminen

17 §

Rajat ylittävän jakautumisen määritelmä ja toteuttamistavat

Osuuskunta voi osallistua myös sellaiseen 1 ja 2 §:n mukaisesti toteutettavaan jakautumiseen, jossa ulkomainen osuuskunta jakautuu suomalaiseen osuuskuntaan tai suomalainen osuuskunta jakautuu ulkomaiseen osuuskuntaan (rajat ylittävä jakautuminen).

Rajat ylittävä jakautuminen voidaan toteuttaa 1 momentin mukaan vain, jos ulkomainen osuuskunta on sellainen osuuskuntaan rinnastettava osuuskunta (ulkomainen osuuskunta),

1) jolla on osuuspääomaa tai vastaavaa pääomaa, joka on oikeushenkilö ja jolla on omaisuutta joka yksin vastaa osuuskunnan veloista ja johon sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisia direktiivissä 68/151/ETY osakkaiden, jäsenten ja sivullisten suojaamiseksi säädettyjä takeita vastaavia ehtoja; ja

2) joka on rekisteröity toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa ja johon sovelletaan toisen Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädäntöä sääntömääräisen kotipaikan, keskushallinnon tai päätoimipaikan sijainnin perusteella.

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvilla osuuskunnilla tarkoitetaan jäljempänä tässä luvussa jakautuvaa ja vastaanottavaa osuuskuntaa ja ulkomaista osuuskuntaa.

18 §

Jakautumista koskevien säännösten soveltaminen

Rajat ylittävään jakautumiseen sovelletaan 4 luvun säännöksiä osuuskunnan kokouksen päätöksestä ja jäsenen ylimääräisestä oikeudesta eroamiseen ja palautukseen sekä tämän luvun 1–15 §:ää, jollei 17–__ §:ssä toisin säädetä.

19 §

Jakautumissuunnitelma

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien on laadittava 3 §:ssä ja tässä pykälässä tarkoitettu jakautumissuunnitelma. Ulkomaisen osuuskunnan puolesta jakautumissuunnitelman laatii ja allekirjoittaa osuuskunnan toimivaltainen elin.

Jakautumissuunnitelmassa on oltava 3 §:n 2 momentissa mainitun lisäksi:

1) jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien osuuskuntamuodot sekä jakautumisessa perustettavaan osuuskuntaan ehdotus muodostettavan osuuskunnan yhteisömuodoksi;

2) rekisterit, joihin jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat on rekisteröity, ja rekisterien yhteystiedot;

3) jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan vastaanottavan osuuskunnan säännöt sellaisena kuin se tulee voimaan muutettuna 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla;

4) ehdotus päivämääräksi, josta alkaen jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien liiketoimet katsotaan kirjanpidon kannalta suoritetuiksi vastaanottavan osuuskunnan lukuun;

5) selvitys rajat ylittävän jakautumisen todennäköisistä työllisyysvaikutuksista;

6) selvitys menettelyistä, joiden mukaisesti määritetään yksityiskohtaiset säännöt työntekijöiden osallistumisesta niiden oikeuksien määrittelyyn, jotka koskevat työntekijöiden osallistumista vastaanottavassa osuuskunnassa;

7) selvitys siitä, mitä jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien tilinpäätöksiä on käytetty jakautumisen ehtojen määrittelyyn; sekä

8) selvitys siitä, miten jakautuminen pannaan täytäntöön ja ehdotus toimenpiteistä, joilla turvataan jäsenten yhdenvertainen kohtelu tilanteessa, jossa jakautumisen voimaantulo estyy jossakin valtiossa 23 §:n 6 momentissa tarkoitettulla tavalla.

20 §

Riippumattoman asiantuntijan lausunto

Rajat ylittävää jakautumissuunnitelmaa koskevaan suomalaisesta osuuskunnasta annettavaan riippumattoman asiantuntijan lausuntoon sovelletaan 4 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnosta.

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien hallitukset tai vastaavat toimivaltaiset elimet voivat kuitenkin yhdessä nimetä yhden tai useamman riippumattoman asiantuntijan antamaan rajat ylittävää jakautumista koskevasta jakautumissuunnitelmasta yhteisen lausunnon kaikille jakautumiseen osallistuville osuuskunnille. Yhteisen lausunnon antajaksi voidaan nimetä myös sen jäsenvaltion lain mukainen riippumaton asiantuntija, jonka lainsäädäntöä sovelletaan jakautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osuuskuntaan.

21 §

Jakautumissuunnitelman rekisteröinti ja kuulutus velkojille

Rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on ilmoitettava jakautumissuunnitelma rekisteröitäväksi siten kuin 5 §:ssä säädetään suunnitelman rekisteröinnistä. Ilmoitukseen on tarvittaessa liitettävä 20 §:ssä tarkoitettu lausunto.

Suomalaisen osuuskunnan velkojen suojasta säädetään 6—8 §:ssä.

22 §

Suomeen rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osuuskunta on vastaanottava osuuskunta rajat ylittävässä jakautumisessa, jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien on ilmoitettava jakautuminen rekisteröitäväksi 12 §:ssä säädetyllä tavalla kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun jakautumiseen osallistuvat suomalaiset osuuskunnat ovat tehneet jakautumista koskevan päätöksen ja muille jakautumiseen osallistuville osuuskunnille on annettu sen valtion rekisteriviranomaisen tai muun

toimivaltaisen viranomaisen todistus jakautumisen edellytyksenä olevien toimien suorittamisesta ja muodollisuuksien täyttämisestä, jonka lainsäädäntöä sovelletaan jakautumiseen osallistuvaan ulkomaiseen osuuskuntaan. Täytäntöönpanoa koskevaan ilmoitukseen on lisäksi liitettävä jakautumiseen osallistuvan vastaanottavan suomalaisen osuuskunnan hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että jakautuvan osuuskunnan varat tulevat vastaanottavan suomalaisen osuuskunnan omistukseen jakautumissuunnitelman mukaisesti viimeistään silloin, kun jakautumisen voimaantulo rekisteröidään Suomessa.

Jakautumisen rekisteröinnin edellytyksiin tässä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa sovelletaan 13 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat hyväksyvät jäsenen ja muun oikeuden haltijan 4 luvun 25 §:ssä, 11 luvun 13 §:ssä ja 12 luvun 1 §:ssä tarkoitetut oikeudet ja henkilöstön edustamista koskevat säännöt on määritetty _____ lain (/) mukaisesti ja se, että kaikki jakautumiseen osallistuvat osuuskunnat ovat hyväksyneet jakautumissuunnitelman samoin ehdoin.

Rekisteriviranomaisen on viipymättä viran puolesta ilmoitettava jakautumisen rekisteröinnistä sille ulkomaiselle rekisteriviranomaiselle, jonka pitämään rekisteriin jakautuva ulkomainen osuuskunta on rekisteröity

23 §

Toiseen valtioon rekisteröitävän jakautumisen täytäntöönpano

Jos suomalainen osuuskunta jakautuu vastaanottavaan ulkomaiseen osuuskuntaan, jakautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien on haettava rekisteriviranomaiselta lupa jakautumisen täytäntöönpanoon neljän kuukauden kuluessa jakautumista koskevasta päätöksestä tai jakautuminen raukeaa. Hakemukseen on liitettävä jakautumispäätökset ja hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan todistus 7 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten lähettämisestä. Jos jäsen on eronnut ja vaatinut palautusta 4

luvun 25 §:n perusteella, siitä on ilmoitettava rekisteriviranomaiselle täytäntöönpanoa koskevan ilmoituksen yhteydessä.

Luvan antamisen edellytyksiin sovelletaan tässä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa 13 §:ää, minkä lisäksi edellytyksenä on, että jakautumiseen osallistuvat ulkomaiset osuuskunnat hyväksyvät jäsenen ja muun oikeuden haltijan 4 luvun 25 §:ssä, 11 luvun 13 §:ssä ja 12 luvun 1 §:ssä tarkoitetut oikeudet ja rekisteriviranomaiselle esitetään selvitys henkilöstön osallistumisen järjestämisestä vastaanottavassa osuuskunnassa direktiivin 2005/56/EY 16 artiklaa vastaavalla tavalla. Rekisteriviranomaisen lupaa koskeva päätös on viran puolesta rekisteröitävä.

Jos jakautumiseen osallistuvan suomalaisen osuuskunnan omaisuuteen on tässä pykälässä tarkoitetussa jakautumisessa voimassa yrityskiinnityslaisa (634/1984) tarkoitettu yrityskiinnitys, luvan antamisen edellytyksenä on, että samalla on vireillä rekisteröimiskelpoinen hakemus kiinnityksen siirtämisestä Suomeen perustettavan siviili liikkeen vastattavaksi tai että kiinnitys on kuolettu.

Rekisteriviranomainen antaa 1 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisestä todistuksen rajat ylittävään jakautumiseen osallistuvien suomalaisten osuuskuntien osalta. Rekisteriviranomaisen antamassa todistuksessa vahvistetaan, että jakautumiseen osallistuvat suomalaiset osuuskunnat ovat suorittaneet kaikki jakautumisen edellytyksenä olevat toimenpiteet ja täyttäneet lain edellyttämät muodollisuudet. Todistuksessa on mainittava rekisteriviranomaiselle ilmoitetusta 4 luvun 25 §:ssä tarkoitetusta eroamisesta ja palautuksesta. Todistus on toimitettava kuuden kuukauden kuluessa todistuksen antamisesta sen valtion toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka lainsäädäntöä sovelletaan vastaanottavaan ulkomaiseen osuuskuntaan tai todistus raukeaa.

Rekisteriviranomaisen on jakautumisen rekisteröivän ulkomaisen rekisteriviranomaisen ilmoituksesta tai muun luotettavan selvityksen perusteella viran puolesta viipymättä poistettava kokonaisjakautumisessa jakautunut suomalainen osuuskunta rekisteristä ja

osittaisjakautumisessa merkittävä
jakautuminen rekisteriin.

Jos kokonaisjakautumisen tai osittaisjakautumisen voimaantulo tapahtuu vaiheittain sen vuoksi, että jakautuminen tulee voimaan eri aikoina vastaanottaviin osuuskuntiin sovellettavien lainsäädäntöjen mukaisesti, pidetään jakautumista voimaantulleiden osien osalta osittaisjakautumisena. Samoin menetellään, jos jakautumisen voimaantulo estyy jossakin valtiossa, vaikka jakautuminen toisessa valtiossa on tullut tai tulee voimaan jakautumissuunnitelman mukaisesti.

24 §

Jakautumisen oikeusvaikutukset

Rajat ylittävän jakautumisen oikeusvaikutuksista 22 §:ssä tarkoitetussa jakautumisessa säädetään 14 §:ssä.

Jakautuvan osuuskunnan varat ja velat siirtyvät 23 §:ssä tarkoitetussa jakautumisessa selvitysmenettelyttä vastaanottavalle osuuskunnalle, kun jakautuminen tulee voimaan sen valtion lainsäädännön mukaisesti, jonka lainsäädännön alaisuuteen vastaanottava osuuskunta kuuluu. Samanaikaisesti jakautuvan osuuskunnan osakkeenomistajille sekä optio-oikeuksien ja muiden lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille syntyy oikeus jakautumisvastikkeeseen jakautumissuunnitelman mukaisesti. Osittaisjakautumisessa siirtyvät kuitenkin ainoastaan jakautumissuunnitelmassa jaetut varat ja velat. Jakautumiseen osallistuvien osuuskuntien yhteisvastuuseen ja kokonaisjakautumista koskevassa suunnitelmassa mainitsemattomien varojen jakamiseen sovelletaan 14 §:n 5 ja 6 momenttia. Kokonaisjakautumisessa jakautuva osuuskunta purkautuu, kun jakautuminen on tullut voimaan kaikkien vastaanottavien osuuskuntien osalta.

25 §

Rajat ylittävän jakautumisen pätevyys

Rajat ylittävää jakautumista ei voida

julistaa pätemättömäksi tai muuttaa sen jälkeen, kun se on tullut voimaan 24 §:n mukaisesti.

22 luku

Rangaistussäännökset

1 §

Osuuskuntarikos

Joka tahallaan

1) rikkoo 16 luvun 4 §:n, 17 luvun 4 §:n tai 18 luvun 2 §:n säännöksiä tilintarkastajan lausunnon laatimisesta,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulu]kuuta 200[7].

Jäsenten nähtävänä ennen tämän lain voimaantuloa pidettäviin asiakirjoihin sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Kotimaiseen sulautumiseen ja jakautumiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jos sulautumissuunnitelma ilmoitetaan rekisteröitäväksi ennen tämän lain voimaantuloa. Muussa tapauksessa sulautumiseen ja jakautumiseen sovelletaan tätä lakia.

Tämän lain hyväksymisen jälkeen rekisteriviranomainen voi rekisteröidä ja kuuluttaa rajat ylittävää sulautumista tai jakautumista koskevan suunnitelman ja sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuva suomalainen osuuskunta voi toimittaa kutsun suunnitelman hyväksymisestä päättävään osuuskunnan kokoukseen siten kuin tässä laissa säädetään.

Ennen tämän lain voimaan annetun optio-oikeuden ja muun lisäosuuteen tai sijoitusosuuteen oikeuttavan erityisen oikeuden haltijalla on rajat ylittävässä

sulautumisessa ja jakautumisessa sama tarkoitetussa jakautumisessa, jollei erityisen oikeus kuin 16 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa oikeuden ehdoissa toisin määrätä.
sulautumisessa tai 17 luvun 1 §:ssä _____

4.

Laki

kaupparekisterilain 3 ja 18 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 2 päivänä helmikuuta 1979 annetun kaupparekisterilain (129/1979) 3 §:n 1 momentin 4 kohta sellaisena kuin se on laissa 744/2004, sekä
lisätään 18 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 744/2004 ja laissa 908/2006, uusi 5 momentti seuraavasti:

3 §	18 a §
Perusilmoituksen _____ ovat _____ velvolliset _____ tekemään: _____	_____ Rekisteriviranomainen käsittelee asiat, _____
4) ulkomainen yhteisö ja säätiö, joka perustaa Suomeen sivuliikkeen (ulkomainen elinkeinonharjoittaja) ulkomainen yhteisö sellaisessa _____ rajat _____ ylittävässä kombinaatiosulautumisessa _____ ja jakautumisessa, jossa uusi yhteisö rekisteröidään Suomeen; _____	_____ jotka koskevat suomalaista yhteisöä edellä 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetussa kombinaatiosulautumisessa _____ ja jakautumisessa. _____ _____ Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta 200[7].

5.

Laki

yritys- ja yhteisötietolain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä maaliskuuta 2001 annetun yritys- ja yhteisötietolain (244/2001) 14 §:n 1 momentin 8 kohta ja 2 momentti, niistä 2 momentti sellaisena kuin se on laissa 909/2006, seuraavasti:

14 §

Vastuu ilmoituksen tekemisestä

Rekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa:

8) ulkomaisen elinkeinonharjoittajan sivuliikkeen puolesta sen toiminimen kirjoittajaksi tai edustajaksi valittu henkilö sekä rajat ylittävässä sulautumisessa ja jakautumisessa ulkomaisen yhteisön puolesta sen hallituksen tai muun edustamiseen oikeutetun toimielimen jäsenet;

Muutosilmoituksen tekemisestä on osakeyhtiössä, eurooppayhtiössä, osuuskunnassa, eurooppaosuuskunnassa, säästöpankissa, vakuutusyhdistyksessä ja valtion liikelaitoksessa sekä ulkomaisessa yhteisössä vastuussa myös toimitusjohtaja sekä yhtiössä, johon sovelletaan asunto-

osakeyhtiölakia, ja asumisoikeusyhdistyksessä lisäksi isännöitsijä. Jos yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoimen yhtiön yhtiömies tai kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies kuolee, myös hänen kuolinpesänsä osakas on vastuussa ilmoituksen tekemisestä. Vastuussa ei kuitenkaan ole osakas, joka ei ole saanut pesästä mitään etua eikä ryhtynyt perunkirjoitukseen osallistumisen lisäksi muihin kuin perintökaaren (40/1965) 18 luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin toimiin.

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulu]kuuta 200[7].

6.

Laki

yrityskiinnityslain 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 24 päivänä elokuuta 1984 annetun yrityskiinnityslain (634/1984) 10 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 911/2006, seuraavasti:

10 §

Yrityksen luovutus ja kiinnityksen vastattavaksi ottaminen

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on soveltuvin osin voimassa, kun rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen osallistuvan elinkeinonharjoittajan/yhteisön elinkeinotoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy toiseen valtioon rekisteröitävän vastaanottavan yhteisön Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle. Sama koskee

eurooppayhtiön säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 2157/2001 8 artiklassa ja eurooppaosuuskunnan säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1435/2003 7 artiklassa tarkoitettua eurooppayhtiön ja eurooppaosuuskunnan kotipaikan siirtämistä Suomesta toiseen valtioon siten, että yhtiön tai osuuskunnan liiketoiminta ja siihen liittyvä kiinnityskelpoinen omaisuus Suomessa siirtyy yhtiön tai osuuskunnan Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle.

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulu]kuuta 200[7].

7.

Laki**liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain 5 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 joulukuuta 2001 liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1501/2001) 5 b §, sellaisena kuin se on laeissa 702/2004 ja 642/2006, seuraavasti:

5 b §
 Suomalaisen luottolaitoksen osallistumiseen rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella sovelletaan, mitä 4, 5 ja 5 a §:ssä säädetään.

Jos sulautumisessa tai jakautumisessa vastaanottava yhtiö on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen valtioon, sulautumiseen ei kuitenkaan sovelleta 5 §:n 3 ja 4 momenttia. Rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista tai jakautumista koskevaa eurooppayhtiölain (742/2004) 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettun luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole

noudattanut sulautumista, jakautumista ja Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista ja toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava luottolaitos aikoo sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta 2007].

8.

Laki**osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 23 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä joulukuuta 2001 osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain (1504/2001) 23 §, sellaisena kuin se on laissa 913/2006, seuraavasti:

23 b §
 Suomalaisen luottolaitoksen tai yhteenliittymän keskusyhteisön osallistumiseen rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan

talousalueella sovelletaan, mitä 22, 23 ja 23 a §:ssä säädetään.

Jos sulautumisessa tai jakautumisessa vastaanottava osuuskunta on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen valtioon,

sulautumiseen ja jakautumiseen ei kuitenkaan sovelleta 23 §:n 3 ja 4 momenttia. Rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista tai jakautumista koskevaa eurooppaosuuskuntalain (906/2006) 4 §:n 3 momentissa taikka osuuskuntalain 16 luvun 24 §:ssä tai 17 luvun 23 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin on

kulunut kuukausi osuuskuntalain 16 luvun 6 §:n 1 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröitävä vastaanottava luottolaitos aikoo sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta 2007].

9.

Laki

arvopaperimarkkinalain 3 luvun 7 a §:n ja 4 a luvun 5 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä toukokuuta 1989 annetun arvopaperimarkkinalain (495/1989) 3 luvun 7 a § ja 4 a luvun 5 b § sellaisina kuin ne ovat laissa 646/2006, seuraavasti:

3 luku

Julkinen kaupankäynti ja muu ammattimaisesti järjestetty kaupankäyntimenettely arvopapereilla

7 a §

Jos arvopaperipörssi osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:ssä taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että arvopaperipörssi ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan

saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

4 a luku

Selvitystoiminta

5 b §

Jos selvitysyhteisö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut

rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että selvitysyhteisö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2

momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa..

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta] 200[7].

_____ -

10.

Laki**sijoitusrahastolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä tammikuuta 1994 annetun sijoitusrahastolain (48/1999) 29 b, 29 c ja 34 b §, sellaisina kuin ne ovat laissa 755/2004, seuraavasti:

29 b §

Jos rahastoyhtiö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen luvan myöntämistä, että rahastoyhtiö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista ja Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista sekä hallinnoimansa sijoitusrahaston sulautumista, lakkauttamista tai hallinnon luovuttamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

Jos toiseen valtioon rekisteröity vastaanottava yhtiö aikoo sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa sijoitusrahastotoimintaa Suomessa, yhtiöön sovelletaan, mitä ulkomaisen rahastoyhtiön oikeudesta harjoittaa sijoitusrahastotoimintaa Suomessa säädetään.

29 c §

Jos 5 §:n 2 momentin mukaista toimintaa harjoittavan rahastoyhtiön kotipaikka siirretään toiseen valtioon taikka sulautumisessa tai jakautumisessa vastaanottava yhtiö on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen valtioon, rahastoyhtiön velvollisuudesta laatia korvausrahastoselvitys ja sijoittajan irtisanomisoikeudesta on vastaavasti voimassa, mitä sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 20 c §:ssä säädetään.

34 b §

Jos säilytisyhteisö osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen saman pykälän 2 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että säilytisyhteisö ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä taikka tämän lain 11 §:n 2 momentin säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

Toiseen valtioon rekisteröity vastaanottava yhtiö voi sulautumisen tai jakautumisen jälkeen jatkaa säilytysyhteisön toimintaa Suomessa 11 §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin.

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta] 2007.

11.

Laki

sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 20 b ja 20c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä heinäkuuta 1996 sijoituspalveluyrityksistä annetun lain (579/1996) 20 b ja 20 c §:n 1 momentti sellaisina kuin ne ovat laissa 754/2004, seuraavasti:

20 b §

Sulautuminen ja jakautuminen toiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvaan valtioon

Jos sijoituspalveluyritys osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai rajat ylittävään jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen luvan myöntämistä, että sijoituspalveluyritys ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa.

20 c §

Korvausrahastaselvitys

Jos sijoituspalveluyrityksen kotipaikka siirretään toiseen Euroopan talousalueella olevaan valtioon taikka sulautumisessa tai jakautumisessa vastaanottava yhtiö on rekisteröity tai rekisteröidään toiseen Euroopan talousalueella olevaan valtioon, sijoituspalveluyrityksen on laadittava sijoittajien korvausjärjestelmästä selvitys (korvausrahastaselvitys), jossa selostetaan sijoittajien korvausjärjestelmää koskevat järjestelyt ennen toimenpidettä ja toimenpiteen jälkeen sekä esitetään mahdolliset erot suojan kattavuudessa. Sijoituspalveluyrityksen on pyydettävä korvausrahastaselvityksestä Rahoitustarkastuksen lausunto. Lausuntopyyntöön on liitettävä Rahoitustarkastuksen määräämät lisäselvitykset.

- - -

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta] 2007.

12.

Laki**arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain 14 b §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 15 päivänä toukokuuta 1991 arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain (826/1991) 14 b §, sellaisena kuin se on laissa 651/2006, seuraavasti:

14 b

*Sulautuminen ja jakautuminen toiseen
 Euroopan talousalueeseen kuuluvaan
 valtioon*

Jos arvopaperikeskus osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa taikka osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:ssä tai jakautumista koskevaa 17 luvun 25 §:ssä tarkoitettua todistusta, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut

rekisteriviranomaiselle ennen luvan myöntämistä, että arvopaperikeskus ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Rahoitustarkastus on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai kotipaikan siirtoa..

Tämä laki tulee voimaan [15] päivänä [joulukuuta] 200[7].